

INFORME DO COMITÉ DE EXPERTOS
ECONÓMICOS DE GALICIA PARA
AFRONTAR A CRISE PROVOCADA POLA
COVID-19

ÍNDICE

PRÓLOGO	3
DOCUMENTO 1: PROPOSTAS DE APOIO Á LIQUIDEZ DOS AXENTES ECONÓMICOS	5
DOCUMENTO 2: PROPOSTAS SOBRE EMPREGO	20
DOCUMENTO 3: PROPOSTAS SOBRE SOLVENCIA E FORTALECIMENTO FINANCEIRO	38
DOCUMENTO 4: PROPOSTAS SOBRE DINAMIZACIÓN	55

PRÓLOGO

O 11 de abril de 2020, o Presidente da Xunta anunciou a creación dun Comité de expertos económicos para asesorar ao Goberno autonómico sobre como minimizar o impacto da crise derivada do coronavirus e estar preparados para a recuperación económica.

O Comité intégro cinco expertos:

- Emilio Bruquetas Serantes (Reganosa)
- Ignacio Fernández Fernández (Inditex)
- Fernando González Laxe (Universidade da Coruña)
- Santiago Lago Peñas (Universidade de Vigo)
- Rosa Sánchez Yebra (Banco de Desenvolvemento Europeo)

e os Presidentes de cinco institucións galegas de referencia:

- Patricia García González (Círculo de Empresarios de Galicia)
- Juan Antonio Lloves (Clúster de Empresas de Automoción de Galicia)
- Emilio Pérez Nieto (Foro Económico de Galicia)
- Víctor Nogueira García (Asociación Galega da Empresa Familiar)
- Miguel A. Vázquez Taín (Consello Galego de Economistas)

Ademais, o Comité foi complementado polos seguintes altos cargos da Xunta:

- José González Vázquez (Conselleiro do Medio Rural)
- Rosa Quintana Carballo (Conselleira do Mar)
- Miguel Corgos López-Prado (Director xeral de Orzamentos)
- J. Fernando Guldrís Iglesias (Director de Xesgalicia)
- Covadonga Toca Carús (Secretaria xeral de Emprego)
- Antonio Basanta Fernández (Xefe de Gabinete da Consellería do Mar)
- Mar Pereira Álvarez (Directora da AMTEGA)

A reunión de constitución formal produciuse o día 15 de abril. Na mesma decidiuse que Santiago Lago Peñas actuase de coordinador do Comité. O Comité traballou de forma telemática ata o 27 de maio de 2020, incluíndo

múltiples reunións conxuntas e parciais. Os resultados do traballo plasmáronse en catro documentos presentados ao Presidente da Xunta de Galicia e aos conselleiros de Facenda (Valeriano Martínez), Economía, Emprego e Industria (Francisco Conde), Medio Rural (José González) e Mar (Rosa Quintana) os días 27 de abril, 4 de maio, 13 de maio e 27 de maio. Este Informe final integra nun documento único os catro documentos parciais.

DOCUMENTO 1: PROPOSTAS DE APOIO Á LIQUIDEZ DOS AXENTES ECONÓMICOS

MOTIVACIÓN

Para afrontar o extraordinario impacto sobre a economía provocado pola crise derivada da pandemia da COVID-19, resulta fundamental articular medidas que garantan a liquidez dos axentes privados a todos os niveis, desde autónomos a grandes empresas¹. Con ese obxectivo, hai que deseñar fórmulas sinxelas e eficaces, que poidan executarse moi rapidamente, en cuestión de días, coa menor burocracia posible. Ademais, debemos aproveitar relacións xurídicas e económicas xa existentes, que outorguen seguridade e inmediatez a quen facilita a liquidez. Referímonos a aprazamentos en pago de impostos que evitan drenar fondos ás empresas, a anticipos bancarios a traballadores que se viron afectados pola parálise da actividade e aos que non se lles fixo efectiva a renda compensatoria, ou de créditos a empresas cuxa solvencia pode resultar severamente comprometida se non se adoptan instrumentos de liquidez de inmediato impacto. Aínda que xa están en marcha diversas medidas executadas polos distintos niveis de goberno, o Comité considera que existe espazo para a mellora: sexa articulando doutro xeito algunhas medidas xa adoptadas, sexa propoñendo novidades que atendan a

¹ Hai que ter sempre presente que, das 200.000 empresas existentes en Galicia, 169.000 non teñen asalariados ou estes están entre 1 e 2; e en Galicia hai uns 210.000 no RETA que representan o 20,7% da afiliación á SS. Salvo a exención ou diferimento nas cotas da SS, as medidas fiscais que propoñemos neste documento teñen un impacto menor neste tipo de actividades (pódense cuantificar coas estatísticas da AEAT) polo que as medidas de liquidez deben ir pola vía da posta a disposición de recursos máis que pola do diferimento dos seus pagos á Administración. Todas as referencias a empresas ao longo do documento engloban tamén os autónomos, dada a transcendencia desta figura no tecido empresarial do noso país.

casuísticas hoxe desatendidas ou que complementen liñas xa despregadas. Nalgúns casos, cremos que a Xunta de Galicia, máis aló do seu marco competencial, pode desempeñar o rol de liderado e, noutros, tratar de convencer aos axentes con competencias na materia. Neste sentido, as propostas que aparecen no apartado posterior clasifícanse en función da administración competente, criterio que se combina tamén co carácter fiscal ou financeiro das medidas. En todo caso, o Comité entende que o conxunto de actuacións de apoio á liquidez dos axentes económicos debe responder aos seguintes piares básicos:

Coordinación e sistematización das medidas

Todas as medidas, calquera que sexa a súa natureza (financeira, fiscal, laboral ou doutro tipo), que teñan por obxecto preservar a liquidez das empresas e actividades económicas deben estar coordinadas e sistematizadas, tanto desde a perspectiva do seu alcance como desde a da súa priorización. Non ten sentido que as medidas financeiras baseadas na concesión de préstamos con garantía substancial do sector público e as medidas fiscais fundamentadas nun diferimento do pago de impostos teñan tan desigual alcance temporal e obxectivo². Esta necesaria coordinación e sistematización das medidas esixe unha definición homoxénea do seu ámbito subxectivo e obxectivo. Desde unha perspectiva temporal, as medidas de diferimento fiscal deben ter unha extensión previsible e de maior alcance que a definida actualmente. Ademais, resulta fundamental a coordinación das medidas de liquidez e apoio financeiro ás empresas implementadas polos distintos niveis da administración; debe primar sempre a complementariedade fronte ao solapamento e a competencia. En particular, aqueles programas que se desenvolvan a un nivel autonómico, ou mesmo local, deberían ben

² Así, por exemplo, mentres as liñas de financiamento con garantía do Estado teñen un alcance xeral para todo tipo de empresas (grandes, PEMES e autónomos) e prazos de ata 5 anos, os instrumentos fiscais de diferimento de impostos instrumentáronse por dúas vías: i) diferimento de impostos para empresas cuxo volume de facturación non supere os 600.000 euros no exercicio anterior por un prazo dun mes (contado desde o 14 de abril), e ii) aprazamento por un prazo de 6 meses para débedas tributarias que non superen os 30.000 euros que deriven de declaracións e autoliquidacións cuxo prazo de presentación e ingreso venza entre o 13 de marzo e o 30 de maio de 2020, sempre que o volume de operacións do debedor en 2019 non supere os 6 millóns de euros.

reservarse a un momento ulterior, ben atender a finalidades específicas non cubertas polo programa de financiamento da administración estatal.³ É fundamental que a liquidez chegue ás empresas e actividades que a necesiten como consecuencia directa do impacto da crise da COVID-19, calquera que sexa o seu tamaño e rama de actividade, tendo presente que a capacidade financeira e fiscal global se reduce substancialmente conforme descendemos de nivel. En particular, resulta evidente que o IGAPE non ten a capacidade do ICO, o que fai que o primeiro deba ser particularmente sagaz nas súas actuacións para optimizar os recursos dispoñibles.

Identificación dos destinatarios das medidas

Co fin de que as medidas adoptadas sexan eficaces e, simultaneamente, asumibles en termos orzamentarios para cada administración, débese dar prioridade a aqueles sectores económicos, en xeral, e operadores económicos, en particular, que resultaran directa e significativamente afectados pola crise da COVID-19. Aos efectos de identificar o colectivo de empresas e actividades ás que poderían resultar de aplicación as medidas de liquidez, e sen prexuízo da particularización dalgunha delas a ámbitos máis xerais ou concretos, poderíamos efectuar unha dobre delimitación das empresas directa e significativamente afectadas:

Primeiro, empresas e actividades que resultaran directamente afectadas polas “medidas de contención no ámbito da actividade comercial, equipamentos culturais, establecementos e actividades recreativas, actividades de hostalaría e restauración, e outras adicionais” (actividades non esenciais definidas polo art. 10 do RD 463/2020, 14 de marzo).

Segundo, aquelas outras cuxo volume de operacións desde o inicio do período no que se aplicaron as medidas de contención anteriormente referenciadas e o momento de solicitude e aplicación da medida diminuíse

³ *Cabe lembrar que a liña de financiamento establecida polo Real Decreto Lei 8/2020 está dirixida a resolver os problemas de circulante e liquidez dos axentes económicos provocados pola crise actual. Neste sentido, non é difícil imaxinar que as empresas poidan ter unhas necesidades de financiamento con igual orixe na actual crise, que non se refiran exclusivamente ao fondo de manobra.*

máis de un 35% respecto do mesmo período do exercicio anterior⁴, como consecuencia directa da crise provocada pola COVID-19. En caso de inicio de actividade, tomarase o período equivalente, inmediatamente anterior, ao inicio do período afectado pola aplicación das medidas de contención.

Intensidade das medidas

É fundamental que o maior esforzo orzamentario das medidas que se orienten a garantir a liquidez das empresas se faga efectivo no curto prazo, con impacto directo e inmediato na posición de circulante dos axentes económicos afectados. Debe evitarse que un problema de liquidez orixinado pola crise actual en empresas viables se poida converter nun impacto estrutural na súa solvencia que leve á destrución de parte do tecido produtivo da economía.

Competitividade

A orientación das medidas debe ter en consideración o impacto que están tendo os instrumentos de distinta natureza que están utilizando as economías da nosa contorna, particularmente dos Estados Membros da Unión Europea. Unha intervención máis limitada por parte das administracións públicas españolas pode afectar de forma severa á competitividade da nosa estrutura empresarial.

Certeza e previsibilidade na adopción das medidas

Sendo conscientes das dificultades que presenta a xestión dunha crise como a actual, as distintas administracións públicas deben facer un esforzo en termos de certeza e previsibilidade na adopción das medidas, o

⁴ *A fixación da porcentaxe trae causa, por unha parte, da necesidade de limitar estas medidas a aquelas empresas e actividades que resultaran severamente afectadas pola crise da COVID-19, e por outra, das porcentaxes fixadas por países da nosa contorna en casos similares, como Portugal e Italia. No primeiro caso, a porcentaxe de redución do volume de operacións no trimestre inmediatamente anterior ao período no que debera procederse ao ingreso do imposto é do 20%, mentres que en Italia a porcentaxe é dun 50% de redución en volume de operacións do mesmo período do exercicio anterior para empresas con volume de operacións superior aos 50 millóns de euros, e dunha porcentaxe de redución do 33% para empresas con volume de operacións inferior aos 50 millóns de euros.*

que redundará nunha maior eficacia das empresas na toma de decisións. A xestión da tesourería de calquera axente económico en particular desde a perspectiva das esixencias do fondo de manobra nun marco de paralización ou de forte caída dos ingresos resulta incompatible coa actual “improvisación” lexislativa.

PROPOSTAS

- 1. Anticipo das percepcións derivadas dos ERTE. Facilitar liquidez aos traballadores sometidos aos expedientes durante o período de alarma; particularmente a aqueles que están agardando aínda á tramitación das súas percepcións por parte do servizo de emprego, polo colapso ante unha avalancha de solicitudes para as que o sistema non estaba (non podía estar) preparado. O número de traballadores afectados por un ERTE en Galicia ascende a uns 225.000, case un 23% dos afiliados á SS a 31 de marzo, o que nos dá unha idea da importancia de que estes traballadores cobren as súas prestacións puntualmente. É un programa xa establecido en Asturias mediante convenio das entidades financeiras e o Goberno do Principado. O convenio para Asturias recolle unha comisión de apertura máxima do 1% e un máximo de 500 euros. Consideramos que debería negociarse unha comisión mínima, substancialmente inferior, e elevar o máximo a conceder. Esta proposta non ten un custo significativo para a Xunta de Galicia e depende de acordos só coas entidades financeiras que operan en Galicia. Ademais, é extensible a outras Comunidades Autónomas, seguramente afectadas pola mesma problemática.**
- 2. Acordo marco coa FEGAMP para recomendar a reordenación en 2020 dos calendarios fiscais municipais do IBI, o IVTM e o IAE, co fin de que converxan cos daqueles municipios que optan polo cobro no último trimestre do ano. A recomendación operaría, particularmente, para aqueles municipios con tesourería suficiente e que non procederon aínda ao cobro dos tributos correspondentes. Idealmente, esta proposta debería elevarse á FEMP para que fose xeneralizada no conxunto de**

municipios de España. O superávit orzamentario que a maioría dos municipios e deputacións tiveron nos últimos anos xerou un enorme volume en depósitos en entidades de crédito que xeran rendementos cero ou mesmo negativos. A liquidación de orzamentos para 2018 (última dispoñible) mostra que as corporacións locais galegas contaban a 31 de decembro con case 900 millóns de euros en concepto de fondos líquidos dentro do remanente de tesourería. Examinando as sete principais cidades galegas, Vigo e Pontevedra xa optan por cobrar o IBI a final de ano, mentres Lugo fai o propio co IVTM. No caso do IAE, a maioría dos municipios concentran o pago a final de ano. A medida non tería custo para a Xunta e sería desprezable para os municipios que hoxe reciben retribución nula polos seus depósitos bancarios.

- 3. Priorizar a tramitación, con todos os medios adicionais que sexan necesarios, dos procedementos de devolución derivados da normativa de cada tributo, dos procedementos de devolución de ingresos indebidos e das execucións de resolucións favorables ao contribuínte de órganos económico-administrativos e/ou xudiciais polos diferentes conceptos impositivos e fronte ás diferentes administracións tributarias. Este problema está sendo particularmente relevante no caso do IVE.** Trátase de facer líquidos créditos de calquera natureza que o sector empresarial afectado pola crise actual ten fronte aos distintos niveis de administración pública. Non parece lóxico que se acuda a medidas financeiras que impliquen o endebedamento a curto e a longo prazo deses axentes económicos sen esgotar a capacidade financeira dos dereitos de cobro que no momento actual o sector empresarial ostenta fronte ao sector público. Esta é unha medida que deberían executar todas as administracións públicas sen que supoña un custo orzamentario.
- 4. Axilización e pago de todos os expedientes administrativos relacionados con subvencións xa aprobadas. Novo inicio do cómputo de prazos administrativos, unha vez remate o estado de alarma para os actos de trámite e xustificación dos expedientes pendentes de resolución. Non penalización dos desistimentos. Solicitar normas de flexibilización e axilización similares nas axudas e subvencións financiadas con fondos europeos.** Trátase de facer líquidos créditos de calquera natureza que o

sector empresarial afectado pola crise actual ten fronte aos distintos niveis de administración pública. Non parece lóxico que se acuda a medidas financeiras que impliquen o endebedamento a curto e a longo prazo deses axentes económicos sen esgotar a capacidade financeira dos dereitos de cobro que no momento actual o sector empresarial ostenta fronte ao sector público. Esta é unha medida que deberían executar todas as administracións públicas, sen que supoña un custo orzamentario.

- 5. Axilizar o pago aos provedores de bens e servizos das diferentes administracións públicas, garantindo que, como mínimo, dito abono se realice dentro do prazo establecido pola normativa aplicable ao efecto e, idealmente, en 15 días.** Trátase de facer líquidos créditos de calquera natureza que o sector empresarial afectado pola crise actual ten fronte aos distintos niveis de administración pública. Non parece lóxico que se acuda a medidas financeiras que impliquen o endebedamento a curto e a longo prazo deses axentes económicos sen esgotar a capacidade financeira dos dereitos de cobro que no momento actual o sector empresarial ostenta fronte ao sector público. Esta é unha medida que deberían executar todas as administracións públicas sen que supoña un custo orzamentario.
- 6. Eliminación, de forma transitoria, do sistema de pagos a conta do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas e do Imposto sobre Sociedades para aquelas empresas, directa e significativamente, afectadas pola crise da COVID-19.** Carece de sentido que se obrigue ás empresas a efectuar un ingreso en concepto de pago a conta que se calcula en función da evolución da súa actividade no primeiro trimestre do exercicio 2020, cando, considerando o impacto da crise na súa cifra de negocios, dita actividade vai concluír o exercicio con importantes perdas. En caso contrario, encontraríamonos con pagos a conta previsiblemente positivos que xerarían o correspondente dereito a devolución que sería efectivo no segundo semestre do 2021. Esta medida xa se adoptou en Alemaña, tanto a nivel federal como estatal. Neste sentido, os contribuíntes que acrediten ter resultado afectados de forma directa e significativa pola COVID-19 poden solicitar a cancelación ou redución dos pagos a conta do Imposto sobre Sociedades federal e estatal. Dado que a

execución desta medida se produciría unha vez a maioría dos contribuíntes efectuasen o primeiro pago a conta, debe procederse á devolución do importe ingresado. Trátase de evitar drenar liquidez sen sentido: obrigar a efectuar o ingreso de débedas tributarias que, previsiblemente, se vaian materializar en devolucions futuras ou en liquidacións posteriores e inmediatas polo mesmo concepto impositivo con dereito a devolución. Trátase dun diferimento financeiro que afecta á Administración Central, dado que os pagos fraccionados e retencións non afectan ás Comunidades Autónomas (CCAA) polo sistema de anticipos e pagos a conta hoxe vixente.

7. Diferimento dos prazos de presentación das declaracións con resultado “a ingresar”, con carácter xeral, ata o 31 de decembro de 2020, para aquelas empresas directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19. Quedaría excluído do diferimento o concepto de retencións e ingresos a conta correspondentes a rendementos de traballo persoal e de calquera outra natureza. Á vista da análise de dereito comparado que resulta dos instrumentos ao respecto adoptados por diferentes gobernos dos países da nosa contorna, as medidas adoptadas ata o momento actual en España en materia de diferimento de impostos son insuficientes e están mal coordinadas coa política financeira. E isto, tanto desde a perspectiva do colectivo ao que van dirixidas (contribuíntes con volume de operacións que non supere os 600.000 euros no exercicio anterior para o diferimento de impostos e contribuíntes con volume de operacións que non supere os 6 millóns de euros no exercicio anterior para o aprazamento de débedas tributarias) como desde a perspectiva do seu alcance temporal (1 mes para o diferimento de impostos e 6 meses para o aprazamento de débedas tributarias). Neste sentido, o informe da OCDE *Tax and Fiscal Policy in Response to the Coronavirus Crisis* sinala que o 75% dos países da OCDE e G-20 adoptaron medidas de diferimento de impostos que, con carácter xeral, teñen por destinatarios colectivos máis amplos e cun ámbito temporal máis extenso. Véxanse, por exemplo, casos como o do goberno británico, que estendeu a obriga de ingresar o IVE correspondente aos períodos de marzo a xuño de 2020 ata o 31 de marzo de 2021; ou casos como o do goberno alemán, que permitiu o aprazamento de débedas tributarias correspondentes ao IVE, retencións

dos rendementos do traballo persoal e pagos a conta do Imposto sobre Sociedades ata o 31 de decembro de 2020 para aqueles operadores que acrediten ter resultado afectados directa e significativamente pola COVID-19. Con especial referencia á Administración Central, entendemos que o alcance desta medida sería extensible aos restantes niveis de Administración Pública.

8. Modificación do prazo de declaración e ingreso das autoliquidacións do IVE correspondente aos dous primeiros trimestres de 2020 no caso das empresas directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19.

Esta medida consistiría en consolidar os dous primeiros períodos trimestrais para efectuar unha única declaración consolidada de ambos períodos no mes de xullo de 2020. Dado o diferente comportamento dos dous primeiros trimestres, esta medida permitiría que se compensasen de forma automática os resultados efectivamente compensables e a ingresar de ambos períodos en empresas afectadas directamente pola crise. Trataríase de evitar que a un ingreso probable no primeiro trimestre o siga unha solicitude de compensación correspondente ao segundo período trimestral. Dado que a implementación desta medida se produciría unha vez a maioría dos contribuíntes tiveran efectuado o primeiro pago trimestral, debería accederse á posible “consolidación” do importe ingresado e o resultante a compensar no segundo trimestre, procedendo á devolución do importe resultante. Alternativa ou complementariamente ao anterior, poderíase abrir a posibilidade de que calquera operador económico poida optar pola inscrición no Rexistro de Devolución Mensual (REDEME) do IVE coa finalidade de anticipar a obtención efectiva de recursos financeiros a través das correspondentes devolucións. Na medida en que se trataría dunha inscrición temporal, limitada ao período de crise derivada da COVID-19, proporíase flexibilizar os requisitos de acceso ao REDEME eliminando a necesidade de levar os Libros Rexistros do IVE a través da sede electrónica (Subministración Inmediata de Información). De novo, trátase de evitar drenar liquidez sen sentido: o ingreso de débedas tributarias que, previsiblemente, se vaian materializar en devolucións futuras ou en liquidacións posteriores e inmediatas polo mesmo concepto impositivo con dereito a devolución. Trátase dun diferimento financeiro que afecta á Administración Central.

9. Establecemento, de forma transitoria (anos 2020 e 2021), dun sistema de compensación retroactiva de bases impositivas negativas de actividades económicas, tanto no Imposto sobre Sociedades como no Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas. A base impositiva negativa xerada en 2020 poderíase compensar contra as bases impositivas positivas declaradas nos exercicios de 2019 (aínda non autoliquidado) e de 2018, xerando, no seu caso, as correspondentes devolucións de impostos previamente ingresados neses exercicios. A proposta consiste nunha implantación transitoria dun sistema de compensación de bases impositivas negativas contra bases positivas de exercicios anteriores (sistema *carry-back* de compensación de perdas). Con esta medida permitiríase aos operadores económicos obter devolucións do Imposto sobre Sociedades ou do IRPF ingresados nos exercicios de 2019 (pendente de liquidación) e de 2018, como consecuencia da compensación das perdas habidas en 2020 contra os beneficios declarados nos dous exercicios inmediatamente anteriores. Esta medida permitiría que un crédito fiscal por perdas, en principio compensable no futuro, se convertese en líquido ao compensarse contra beneficios de exercicios anteriores que orixinaron o correspondente. Trátase dun diferimento financeiro que afecta á Administración Central.

10. Monetización do crédito fiscal por perdas habidas nos exercicios de 2020 e 2021, na parte correspondente aos gastos de persoal satisfeitos durante o exercicio a empregados que non puideran desenvolver a súa función con normalidade como consecuencia das medidas adoptadas no marco da crise da COVID-19. Trataríase de adaptar o instrumento de monetización xa previsto no actual artigo 39 da Lei 27/2014, reguladora do Imposto sobre Sociedades, para deducións por I+D+i ás circunstancias actuais. En concreto, consistiría en facer líquido o crédito fiscal por perdas na medida en que se corresponda cos gastos de persoal satisfeitos no propio exercicio a empregados que non puideran desenvolver a súa función con normalidade como consecuencia das medidas adoptadas no marco da crise da COVID-19 (peche de establecementos comerciais, medidas de distanciamento social...). Esta medida dirixiríase a aqueles operadores económicos que resultaran directa e significativamente afectados pola crise da COVID-19 sempre que, ademais, non se tiveran

acollido a procedementos de regulación temporal de emprego por causa de forza maior ou por causas económicas, organizativas ou de produción. Sería aplicable de forma transitoria durante os exercicios de 2020 e 2021 e instrumentaríase a través da correspondente devolución derivada da normativa de cada tributo. Co fin de modular o seu impacto, poderíase someter a unha porcentaxe de desconto financeiro e a unha porcentaxe máxima dos gastos de persoal satisfeitos no exercicio. Trátase dun diferimento financeiro que afecta á Administración Central.

11. Extensión do exercicio da opción para aplicar o réxime do IVE diferido das importacións a suxeitos pasivos que presenten declaración trimestral. Actualmente, o exercicio da opción só está previsto para importadores que teñan a consideración de empresarios ou profesionais actuando como tales e teñan un período de liquidación que coincida co mes natural, de acordo co artigo 71.3 do RD 1624/1992, de 29 de decembro, polo que se aproba o Regulamento do IVE. Trátase dun diferimento financeiro que afecta á Administración Central.

12. Establecemento dun sistema de conta corrente tributaria para compensar créditos e débitos de natureza fiscal dos diferentes niveis da administración pública. De forma transitoria e para acelerar o proceso, debería implementarse como mínimo para todos os tributos dun mesmo nivel de administración. Co obxectivo de evitar a tramitación dos procedementos de devolución derivados da normativa de cada tributo e dos relativos ao aprazamento de débedas tributarias, propónse a implementación dunha conta corrente tributaria para todos aqueles operadores que resultaran directa e significativamente afectados pola crise da COVID-19. Nesta conta poderíanse anotar, mensual ou trimestralmente, os créditos e débitos tributarios fronte a unha ou varias administracións públicas. Pola súa parte, o saldo debedor ou acredor resultante desa compensación automática xestionaríase de acordo cos criterios fixados nas medidas anteriores.

13. Acordos fiscais entre suxeitos pasivos e Administración sobre os prazos de ingreso das débedas tributarias (*tax agreement*). As medidas xerais de diferimento no ingreso dos impostos xa acordadas e as que se están

solicitando (entre outros, neste documento) poden xerar problemas nos suxeitos pasivos no momento de facer fronte ao pago. A acumulación de pagos pode ademais favorecer o incumprimento. Os acordos fiscais permitirían a adecuación do diferimento ás necesidades dos contribuíntes. Poderíanse establecer medidas de control e seguimento segundo a evolución da situación económica dos suxeitos pasivos. É un diferimento financeiro que afecta, fundamentalmente, á Administración Central.

14. Abrir a posibilidade de rescatar plans de pensións sen penalización ata o 31 de decembro de 2020. As condicións contempladas no Real Decreto 463/2020 son moi restritivas desde a perspectiva do impacto da crise actual. Hai que ampliar ao máximo tanto os partícipes como os importes. En particular, no caso da letra b) da D. A. 20ª do RDL 11/2020, debería posibilitarse o rescate total do plan. O pequeno empresario con fondos de pensións ten que poder liberalos para inxectar liquidez na súa empresa. É un activo do empresario cuxa realización é, sen lugar a dúbidas, máis efectiva e certa que a venda doutros elementos integrantes do seu patrimonio empresarial. E, igualmente, menos gravoso que o endebedamento, en termos de xeración de pasivos e de consumo de recursos públicos.

15. Modificación na normativa sobre ingreso do IVE das facturas impagadas. O art.80.catro da Lei do IVE permite modificar a base impositiva do IVE, pero teñen que pasar 6 ou 12 meses, cun procedemento complexo e custoso, xa que require ter instado reclamación xudicial ou requirimento notarial. Nas actuais circunstancias os impagados estanse multiplicando, de xeito que cómpre unha flexibilización nos requisitos para modificar a base impositiva, acurtando o prazo que ten que transcorrer, de forma que no mesmo período impositivo que se devindique o IVE repercutido, cando se prevexa que non se cobrará, se poida modificar a base, de maneira que as empresas non teñan que adiantar (ou aprazar) o IVE que non cobraron e que previsiblemente non cobrarán no curto prazo, con impacto inmediato na súa posición de liquidez. Polo tanto, proponse que: primeiro, en vez de ter que agardar a que transcorra un ano desde a devindicación, para aplicar o establecido no art. 80.4 da Lei do IVE, poida facerse no

mesmo mes do vencemento da factura se a mesma resulta impagada; e, segundo, que se admita como forma de acreditar que se instou o cobro (ademais da reclamación xudicial ou requirimento notarial), o envío dun burofax ou outro medio polo que poida acreditarse a notificación correspondente ao debedor.

16. Cambios e melloras na liña dos avais do Estado canalizados polo ICO. A documentación esixida actualmente é prolixa e complexa e o seu procedemento de tramitación, excesivamente prolongado. A implementación inicial deste instrumento foi particularmente lenta, provocando unha moi elevada “lista de espera” de expedientes pendentes de resolución co conseguinte impacto nas necesidades de liquidez inmediatas provocadas pola actual crise. Nestes momentos, resulta preciso un esforzo de axilización e simplificación, así como unha avaliación da adecuación das liñas de liquidez. As esixencias de “madurez” do balance, por exemplo, exclúen actividades en fases iniciais que, como adoita ser habitual, presentan resultados negativos, empresas en fases finais dos seus procesos concursais ou empresas con problemas puntuais de morosidade. Á súa vez, moitos operadores económicos carecen do coñecemento e os medios para acollerse ás medidas adoptadas ao respecto, precisando de particular apoio e asesoramento. Existe un risco certo de desaparición de pequenos negocios rexentados por autónomos e mesmo de empresas de sectores desfavorecidos sen capacidade para atender os seus gastos fixos nun marco de inactividade provocada por imperativo legal ou por unha caída substancial da demanda. É perentorio facilitar que as empresas se manteñan “latentes” no mercado na situación actual, para afrontar custos de estrutura como alugueiros, electricidade, comunicacións ou outros como gastos financeiros, tributos ou pagos pendentes a provedores. E poidan, así mesmo, atender as esixencias financeiras que requirirán os investimentos estruturais que teñan que acometer nos seus negocios para retomar e reactivar a súa actividade cando sexa posible.

17. Ao respecto da operativa e funcionamento do IGAPE, consideramos que:

- **Resulta fundamental lograr unha maior rapidez e axilidade na tramitación e pago das liñas activas de liquidez**, que en todo caso deben ser sempre complementarias e coordinadas co ICO e concentradas nos sectores, empresas e actividades económicas afectados, identificados máis arriba. Hai que minimizar os prazos de resposta ante unha crise disruptiva que non admite dilación e que non deberían, en ningún caso, consumir máis de 30 días naturais desde a data de solicitude ata o abono en conta.
- **No caso da liña actualmente vixente**, orientada a operacións por un importe inferior aos 200.000 euros, **debería contemplarse a posibilidade da ampliación do montante global actual se resultase necesario**, hoxe limitado a 250 millóns de euros.
- **Sería conveniente aprobar unha nova liña con garantía do IGAPE ata o 80% con entidades financeiras por importe suficiente para cubrir necesidades financeiras superiores aos 200.000 euros**. As operacións serían sen subvención ao tipo de xuro, aínda que limitado tendo en conta a elevada garantía pública e sempre por baixo dun TAE do 2%, unha vida media de tres anos en préstamos amortizables e un ano de carencia. O importe global desta liña iríase modulando en función das necesidades identificadas.
- **Sería conveniente aprobar tamén liñas específicas adaptadas ás particularidades dalgúns sectores**. As distintas consellerías deberían avanzar nesa dirección. Axudas, en particular e entre outras, ante a paralización do sector turístico, con peores expectativas de retomar a súa actividade; anticipos da PAC, liñas asimilables a parada biolóxica a marisqueo ou mexilloeiro (fondos europeos) ou proxectos de emprendemento a través das sociedades de capital risco para que non se paren estas actividades.

18. É urxente dotar o tecido empresarial de maiores posibilidades de asesoramento con respecto ás liñas de apoio dispoñibles actualmente, axilizando tanto as solicitudes como a resolución das mesmas. Resulta preciso que o IGAPE garanta, en cuestión de días, un sistema de xanela

única e asesoramento eficaz e rápido para todas as axudas e tramitacións da Xunta.

19. Propoñemos a aprobación de liñas de financiamento con garantía pública que axuden ás empresas a afrontar os gastos e investimentos iniciais necesarios para adaptar os centros de actividade ás esixencias marcadas nos novos protocolos de seguridade para o desenvolvemento de actividades económicas. Esta liña de financiamento estaría especificamente destinada a pequenas e medianas empresas para acometer os gastos e investimentos iniciais nos centros de actividade necesarios para adaptarse ás esixencias marcadas polos protocolos de seguridade, co fin de dar cumprimento ás medidas de distanciamento social. A nosa recomendación é aprobar unha extensión da actual liña de circulante do ICO para abarcar tamén estes investimentos. En caso de non ser posible, habería que deseñar unha nova liña da Xunta de Galicia a través do IGAPE.

20. Sería conveniente orientar o papel das Sociedades de Garantía Recíproca galegas cara á concesión de avais para empresas, con especial énfase en microempresas, autónomos e PEMES non elixibles e excluídos para os avais estatais, buscando a complementariedade coa liña de avais do Estado. Debería tratarse de operacións reaseguradas por CERSA, cunha porcentaxe do 90%.

DOCUMENTO 2: PROPOSTAS SOBRE EMPREGO

CONTEXTUALIZACIÓN

A paralización da economía provocada pola COVID-19 tivo un efecto inmediato e moi importante sobre o emprego. Así o mostran as cifras de paro rexistrado, afiliacións á Seguridade Social, ocupados, expedientes de regulación temporal de emprego (ERTE) e prestacións por cesamento ou redución de actividade de autónomos desde que se iniciou a pandemia (Vid. ANEXO).

As implicacións socioeconómicas derivadas da pandemia pola COVID-19 foron especialmente relevantes no ámbito laboral. Por isto, son necesarias medidas urxentes que, de xeito parcial e con carácter temporal, adapten o marco normativo vixente co fin último de garantir o mantemento do emprego e a viabilidade futura, en termos de liquidez e solvencia, das empresas. Ademais, debe terse en conta que as medidas no ámbito laboral forman parte dun conxunto, necesariamente coordinado; non poden idearse á marxe e con descoñecemento das adoptadas noutros ámbitos, como o marco financeiro e fiscal, desde cuxa perspectiva de liquidez este Comité xa tivo a oportunidade de pronunciarse.

Neste sentido, consideramos relevante establecer uns principios básicos que deben rexer a proposta, aprobación e articulación das medidas a tomar no ámbito laboral:

Consenso e diálogo social

Á hora de afrontar a profunda crise económica e laboral á que nos empurrou a crise da COVID-19 é fundamental reforzar e priorizar o acordo entre sindicatos, empresarios e Administración. A conflictividade e o desacordo complicarían demasiado a normalización da actividade económica. **A excepcionalidade da situación actual require do diálogo social** como factor constitutivo dun imprescindible entendemento.

Urxencia, previsibilidade e seguridade xurídica

As medidas propostas requiren ser implementadas urxentemente, co fin de dar previsibilidade e seguridade aos axentes económicos ante o proceso de desescalada das restricións impostas á actividade económica.

Deben ter en conta o calendario, aínda que sexa en grao tentativo, do proceso de reapertura e dos condicionantes asociados ao mesmo, limitantes polas necesarias regras de distanciamento social. Deben estar correlacionadas co marco socioeconómico actual e basearse exclusivamente nos fitos económicos asociados a el. Finalmente, e mesmo sendo conscientes do excepcional da situación, as decisións tomadas deben garantir a necesaria certeza e seguridade xurídica aos axentes implicados. A imprevisibilidade, incerteza e a inseguridade xurídica poden derivar en decisións precipitadas por parte das empresas e, no peor dos casos, erróneas desde unha perspectiva económica, en termos de mantemento do emprego, de solvencia e supervivencia dos operadores económicos e de custo presupostario para as administracións públicas.

Parcialidade da reforma

As propostas realizadas supoñen unha modificación parcial do marco normativo actual, porque consideramos que o Dereito do Traballo contén sólidas institucións que non precisan ser reformadas na súa esencia, senón só moduladas para que poidan servir de ferramenta eficaz co fin último que perseguimos.

Temporalidade

Trátase de medidas a implementar con carácter temporal, posto que é previsible e desexable que a crise que atravesamos sexa, igualmente, temporal e o máis curta posible no tempo, sempre e cando se implementen medidas imprescindibles como as contidas no presente documento.

Recoñecemento e adecuación á nova “realidade” socioeconómica

Os axentes económicos non volverán á súa normalidade económica durante un prolongado período de tempo. Os que non resultaron

directamente impactados, total ou parcialmente, por unha obrigada paralización das súas actividades, víronse afectados, igualmente, no seu volume de facturación, como consecuencia das normas de confinamento social ou da caída severa da demanda interna e externa. A normalidade retomárase gradualmente. O marco xurídico que ten que regular o mercado laboral debe adaptarse coa flexibilidade suficiente a esa nova realidade, que será cambiante e non se pode prever con certeza.

Delimitación do ámbito subxectivo para as medidas propostas

A escaseza de recursos, así como o forte impacto da crise COVID-19, obriga a discriminar o ámbito subxectivo dalgunhas das medidas que se adopten ao respecto. Sen obviar as implicacións sobre o conxunto da economía, é necesario identificar aqueles destinatarios ou beneficiarios das medidas. En coherencia co alcance subxectivo previamente definido por este Comité no Documento correspondente ás medidas de liquidez, e sen prexuízo da particularización dalgunha delas a ámbitos máis xerais ou concretos, mantemos a dobre delimitación das empresas que se consideran directa e significativamente afectadas:

- Primeiro, empresas e actividades que resultaran directamente afectadas polas “medidas de contención no ámbito da actividade comercial, equipamentos culturais, establecementos e actividades recreativas, actividades de hostalaría e restauración, e outras adicionais” (actividades non esenciais definidas polo art. 10 do RD 463/2020, 14 de marzo).
- Segundo, aquelas outras cuxo volume de operacións desde o inicio do período no que se aplicaron as medidas de contención anteriormente referenciadas ata o momento de solicitude e aplicación da medida diminuíse máis dun 35% respecto do mesmo período do exercicio anterior⁵, como consecuencia directa da crise

⁵ *A fixación da porcentaxe trae causa, por unha parte, da necesidade de limitar estas medidas a aquelas empresas e actividades que resultaran severamente afectadas pola crise da COVID-19, e por outra, das porcentaxes fixadas por países da nosa contorna en casos similares, como Portugal e Italia. No primeiro caso, a porcentaxe de redución do volume de operacións no trimestre inmediatamente anterior ao período no que debéra procederse ao ingreso do imposto é do 20%, mentres que en Italia a porcentaxe é dun 50% de redución en volume de operacións do mesmo período do exercicio anterior para*

provocada pola COVID-19. En caso de inicio de actividade, tomarase o período equivalente, inmediatamente anterior, ao inicio do período afectado pola aplicación das medidas de contención.

Necesidade de establecer mecanismos que incentiven o mantemento do emprego

A utilización masiva dos ERTE na súa configuración actual provoca un forte impacto en termos de custo orzamentario para o Estado⁶. A fin de atenuar esta deterioración, deberíanse impulsar mecanismos que incentiven o mantemento do emprego e disuadan ás empresas de acollerse a estes instrumentos de regulación temporal ou incentiven unha recuperación anticipada. Estes mecanismos poderían revestir a forma de bonificacións ás cotizacións á Seguridade Social dos traballadores cuxo desempeño cesara completamente como consecuencia da perda de actividade pola crise da COVID-19, ou ben de deducións fiscais na cota do IRPF ou do Imposto sobre Sociedades.

Corresponsabilidade

empresas con volume de operacións superior aos 50 millóns de euros, e dunha porcentaxe de redución do 33% para empresas con volume de operacións inferior aos 50 millóns de euros.

⁶ A configuración actual dos mecanismos de regulación temporal de emprego (ERTE), tanto por forza maior (FM) como por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción (ETOP) provoca que o Estado asuma o custo asociado ás prestacións por desemprego dos traballadores. Este custo ascende, con carácter xeral, ao 70% da base de cotización durante os seis primeiros meses, e ao 50% da base de cotización a partir do sétimo mes, sempre que ditas contías non excedan dos máximos establecidos. A maiores, no caso de ERTE por causa de forza maior, o Estado deixa de percibir adicionalmente o 100% das cotizacións sociais a cargo da empresa, se a empresa ten menos de 50 empregados; ou o 75% se ten 50 empregados ou máis. Por último, o Estado deixa de recadar o IRPF vinculado á diferenza entre os salarios deixados de percibir polo traballador e as prestacións por desemprego.

Pola súa parte, a empresa asume o custo do 25% das cotizacións se ten 50 ou máis traballadores, nos casos de forza maior, ou o 100% das cotizacións, en caso de ERTE por causas económicas, técnicas, organizativas ou produtivas. En consecuencia, non soporta o salario dos traballadores afectados e o 100%, o 75% ou o 0% das cotizacións sociais, en función do número de empregados e o tipo de ERTE solicitado.

A dimensión da crise socioeconómica derivada da COVID-19 require do compromiso e a implicación de todos nas medidas que se están articulando para a súa superación. A magnitude dos efectos no ámbito laboral fai necesario un esforzo adicional do que deben ser corresponsables todas as partes implicadas, administracións, empresas e traballadores.

PROPOSTAS

Propostas sobre ERTE e prestacións a autónomos

21. Extensión do ERTE de Forza Maior (FM) ao período de afectación empresarial pola crise da COVID-19. Proponse a extensión do ERTE FM regulado no artigo 22 do Real Decreto Lei 8/2020 mentres a actividade da empresa siga afectada polas medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios. Neste sentido, proponse a modificación da Disposición Adicional Primeira do Real Decreto Lei 9/2020 reguladora da limitación da duración dos expedientes temporais de regulación de emprego baseados nas causas previstas no artigo 22 do Real Decreto Lei 8/2020, de 17 de marzo, co fin de precisar que a duración dos mesmos se estenderá mentres se manteña a situación da COVID-19 e, en particular, mentres a actividade das empresas siga sometida a medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios.

Desaconséllase a supresión da Disposición Adicional Primeira do Real Decreto Lei 9/2020 como instrumento xurídico para dar continuidade ao ERTE FM, xa que esta alternativa podería introducir certa inseguridade xurídica respecto da eficacia temporal do propio ERTE e, adicionalmente,

da concorrencia das propias circunstancias do artigo 22 do Real Decreto Lei 22/2020.

A maiores, podería establecerse un límite máximo en liña co articulado nos países da nosa contorna, como Alemaña (12 meses), Portugal (6 meses), Rusia (6 meses), Reino Unido (4 meses), Holanda (3 meses) e Austria (3 meses), que establecen períodos máximos de duración destes instrumentos de regulación temporal de emprego, o que redunda nunha maior previsibilidade e seguridade xurídica de empresa e traballador.

22. Modificación das condicións para aplicar a bonificación ás cotizacións á Seguridade Social a cargo da empresa previstas no artigo 24 do Real Decreto Lei 8/2020 para ERTE FM.

Propónse suprimir a diferenciación das porcentaxes de bonificación previstas no artigo 24 do Real Decreto Lei 8/2020 para as cotizacións á Seguridade Social a cargo da empresa vinculadas ao número de empregados, de tal forma que a bonificación do 100% das cotizacións se estenda a todos os axentes económicos que solicitaran un ERTE FM.

23. Extensión das bonificacións ás cotizacións á Seguridade Social a cargo da empresa previstas no artigo 24 do Real Decreto Lei 8/2020 aos ERTE por causas económicas, técnicas, organizativas ou de produción (ETOP).

Propónse que o artigo 24 do Real Decreto Lei 8/2020, polo que se establecen medidas extraordinarias en materia de cotización en relación cos procedementos de suspensión de contratos e redución de xornada por forza maior relacionados coa COVID-19, estenda os seus efectos aos derivados de causas económicas, técnicas, organizativas e produtivas regulados no artigo 23 do referido Real Decreto Lei 8/2020, se ben graduando as porcentaxes aplicables en concepto de bonificación en función do nivel de afectación da actividade pola crise da COVID-19.

Neste sentido, a bonificación do 100% das cotas sería aplicable a aquelas empresas cuxo volume de operacións desde o inicio do período no que se aplicaran as medidas de contención e ata o momento de solicitude e aplicación da medida diminuíse máis dun 35% respecto do mesmo período do exercicio anterior, como consecuencia directa da crise provocada pola

COVID-19. Para o resto das empresas, aplicaríase unha bonificación do 50%. Estenderíase mentres o ERTE ETOP estivese vixente.

24. Mantemento da prestación por desemprego durante a vixencia do ERTE.

O artigo 25 do Real Decreto Lei 8/2020 contén medidas extraordinarias en materia de protección por desemprego aplicables tanto aos ERTE FM como aos ETOP. Estas medidas extraordinarias consisten, basicamente, no recoñecemento da prestación por desemprego aos traballadores afectados polo ERTE, aínda que carezan do período de ocupación cotizado mínimo para o seu recoñecemento, e en que non compute o tempo en que se perciba a prestación por desemprego que deriva destas circunstancias extraordinarias aos efectos de consumir os períodos máximos de percepción establecidos.

Na medida en que se proceda á modificación da Disposición Adicional Primeira do Real Decreto Lei 9/2020, os efectos temporais do ERTE FM esténdense automaticamente ao período durante o cal se manteña a situación extraordinaria derivada da COVID-19 e, en particular, mentres a actividade das empresas siga sometida a medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios. Por tanto, non procedería ningunha modificación do artigo 25 do Real Decreto Lei 8/2020. Así mesmo, estas medidas extraordinarias en materia de protección por desemprego deben manterse, igualmente, para aqueles ERTE ETOP que sucedan aos actuais ERTE por FM.

25. Flexibilizar a obriga establecida pola disposición adicional 6ª do Real Decreto Lei 8/2020 de salvagarda do emprego durante o prazo de seis meses desde a data na que se retome a actividade. Esta flexibilización debe producirse para aqueles supostos nos que esta salvagarda conleve un impacto económico negativo para a empresa, asimilable ao que se trataba de evitar coas medidas extraordinarias no ámbito laboral do RD 8/2020. De forma particular cando obrigue a manter de forma artificial o nivel de emprego en ausencia dunha demanda que o xustifique, mentres a

actividade siga sometida a medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios.

26. Seguridade xurídica nos ERTE de forza maior aprobados mediante silencio administrativo. Coa finalidade de garantir a seguridade xurídica das empresas cun ERTE por FM, a causalidade dos ERTE deberá entenderse convalidada por unha resolución administrativa, expresa ou tácita, da autoridade laboral. E isto, sen prexuízo dos controis ou plans de actuación que correspondan para velar polo adecuado cumprimento da normativa.

27. Prórroga das prestacións extraordinarias por cesamento de actividade dos traballadores autónomos.

O proceso de reapertura da economía non implicará unha volta á situación previa ao inicio desta crise, senón que a recuperación económica será gradual. En correspondencia coa medida proposta para a extensión dos ERTE por causa de forza maior ao período de desescalada, deben prorrogarse as prestacións extraordinarias por cesamento de actividade contempladas actualmente para os traballadores autónomos, mentres a actividade siga sometida a medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios.

Medidas de flexibilidade orientadas á sostibilidade do emprego

28. Flexibilización das regras de distribución irregular da xornada para as empresas cuxa actividade se vira directa e significativamente afectada pola crise da COVID-19. O novo marco no que se desenvolverán as actividades económicas no futuro inmediato (regras de distanciamento social, protocolos de seguridade e saúde, dificultades na conciliación da

vida familiar, etc.) esixe introducir mecanismos que, fomentando o mantemento do emprego, flexibilicen a regulación da distribución irregular da xornada máis aló do establecido polo artigo 34 do Estatuto dos Traballadores. De acordo co anterior, propónse que, con vixencia temporal para os anos 2020 e 2021, as empresas directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19, nos termos definidos no apartado de contextualización, poidan, en defecto de pacto, distribuír irregularmente ata o 40% da xornada de traballo semanal, sempre que dita xornada se adecúe ao límite establecido no artigo 34 do ET computado no período de referencia de 4 meses recollido no artigo 16 da Directiva 2003/88/CE. A maiores, propónse que as horas de descanso que correspondan como consecuencia dos incrementos de xornada poidan ser usadas para atender as necesidades persoais ou de conciliación dos traballadores afectados, ben en medias xornadas, ben en xornadas completas, en datas propostas polo traballador e aprobadas pola empresa, se o aproveitamento dos descansos non é incompatible coas necesidades organizativas.

Atendendo á mencionada disposición comunitaria, dita distribución deberá respectar en todo caso os períodos mínimos de descanso diario e semanal. Entre o final dunha xornada e o comezo da seguinte mediarán, como mínimo, doce horas. O número de horas ordinarias de traballo efectivo non poderá ser superior a nove diarias, salvo que por convenio colectivo ou, no seu defecto, acordo entre a empresa e os representantes dos traballadores, se estableza outra distribución do tempo de traballo diario, respectando en todo caso o descanso entre xornadas.

29. Flexibilización do período de vacacións anuais para as empresas cuxa actividade e/ou organización da xornada laboral se vira afectada pola crise da COVID-19.

Co obxectivo de fomentar o mantemento do emprego, e na mesma liña do exposto para a flexibilización da distribución irregular da xornada, propónse que nos anos 2020 e 2021 as empresas afectadas pola crise da COVID-19 **poidan subscribir acordos** para que o aproveitamento das vacacións do persoal coincida cos períodos de menor actividade.

Neste sentido, propónse que, con vixencia temporal para os anos 2020 e 2021, as empresas afectadas pola crise da COVID-19 e os traballadores poidan acordar, de forma excepcional, substituír períodos de aproveitamento de vacacións anuais por períodos de suspensión da actividade como consecuencia de medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación que impida total ou parcialmente a actividade. Cabe sinalar neste punto que en Francia e Italia se aprobaron medidas similares.

Incentivos á incorporación ou mantemento de traballadores suxeitos a ERTE

Resulta fundamental incentivar a normalización da situación laboral dos traballadores suxeitos a ERTE. Con ese fin, o Comité de expertos recomenda a aplicación das dúas seguintes medidas de incentivo:

30. Bonificación das cotizacións á Seguridade Social a cargo da empresa correspondentes a traballadores de empresas afectadas pola causa de forza maior prevista no artigo 22 do Real Decreto Lei 8/2020 que non promoveran un ERTE FM nin ETOP ou, téndose acollido, desistan da súa solicitude.

Co fin de incentivar o mantemento do emprego e aliviar o impacto orzamentario dos ERTE, propónse que aquelas empresas que, ao amparo do previsto no artigo 22 do Real Decreto Lei 8/2020, de 17 de marzo, puideran ter suspendido os contratos de traballo ou reducir a xornada, ao estaren afectadas pola causa de forza maior definida en dito precepto, e non tiveran solicitado un ERTE FM ou ETOP, terán dereito á exoneración da cota empresarial do artigo do Real Decreto Lei 8/2020, de 17 de marzo. Esta bonificación sería de aplicación se a actividade das empresas segue sometida a medidas de distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios, e só respecto dos traballadores que

efectivamente cesaran completamente na súa actividade como consecuencia da perda de actividade derivada da COVID-19.

Esta medida sería de aplicación igualmente a:

- aquelas empresas que tendo solicitado e obtido resolución da autoridade laboral constatando a existencia de FM ao amparo do disposto no artigo 22 do Real Decreto Lei 8/2020, de 17 de marzo, non promovan con posterioridade, e durante todo o ano 2020, un ERTE ETOP; e
- aquelas empresas que, tendo promovido un ERTE FM e outro posterior por causas ETOP, desistan expresamente da aplicación deste último unha vez finalizada a situación de FM.

31. Neste marco de forte incerteza á hora de retomar a actividade, e como mecanismo complementario á distribución irregular da xornada, propónse a introdución de mecanismos de política fiscal que fomenten o mantemento do emprego a través da redución do custo de persoal en supostos de subactividade. Este mecanismo revestiría a forma de dedución na cota do IRPF do empresario individual, ou do Imposto sobre Sociedades da entidade, do 35% dos gastos de persoal que se correspondesen a horas retribuídas e non traballadas como consecuencia da situación de subactividade que se producise polo distanciamento social, limitacións de afluencia ou de períodos de apertura ou calquera outra limitación de actividade, xa sexa por aplicación de normas estatais ou autonómicas, que teña por obxecto garantir a seguridade e saúde dos traballadores e dos consumidores e usuarios. **En consecuencia, propónse a introdución dun novo artigo 37 bis Lei 27/2014, de 27 de novembro, reguladora do Imposto sobre Sociedades.**⁷

⁷ Artigo 37 bis. *Deducións para o fomento do mantemento do emprego en empresas afectadas pola crise da COVID-19*

As entidades que resultaran directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19 poderán aplicar unha dedución na cota do Imposto do 35% dos gastos de persoal devindicados no período impositivo que se correspondan coas horas da xornada de traballo ordinaria contratada nas que os traballadores non puideran traballar efectivamente como consecuencia de períodos de subactividade.

A estes efectos, considéranse entidades directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19 as seguintes:

Medidas no marco laboral vinculadas á liquidez das empresas

32. Estender a moratoria prevista no artigo 34 do Real Decreto Lei 11/2020 ás cotizacións á Seguridade Social correspondentes aos meses de agosto a decembro de 2020.

O artigo 34 do Real Decreto Lei 11/2020 habilita á Tesourería Xeral da Seguridade Social para outorgar unha moratoria de 6 meses ás empresas que o soliciten e cumpran os requisitos e condicións establecidos pola Orde Ministerial 371/2020, de 24 de abril, para o pago das cotizacións á Seguridade Social cuxo período de devindicación estea comprendido entre os meses de abril e xuño de 2020. No caso de traballadores por conta propia, esta moratoria aplicaríase para os períodos comprendidos entre maio e xullo de 2020 sempre que as actividades que realicen non se suspenderan con ocasión do estado de alarma.

Tendo en conta que o impacto da crise da COVID-19 se estenderá máis aló dos meses de abril a xullo de 2020, e que a referida Orde Ministerial restrinxiu excesivamente o ámbito subxectivo das empresas e autónomos que poden facer uso desta opción, propónse: por unha parte, estender a moratoria ao pago das cotas que se devindiquen nos períodos de xullo e decembro de 2020 para empresas e nos períodos de agosto e decembro

-
- a. *aquelas ás que resultaran de aplicación as medidas de contención no ámbito da actividade comercial, equipamentos culturais, establecementos e actividades recreativas, actividades de hostalaría e restauración, e outras adicionais definidas polo art. 10 do RD 463/2020, 14 de marzo, polo que se decreta o estado de alarma; e*
 - b. *aquelas cuxo volume de operacións habido desde o inicio do período no que se aplicaron as medidas de contención anteriormente referenciadas ata o momento de solicitude e aplicación das medidas diminuíse máis dun 35% respecto do mesmo período do exercicio anterior como consecuencia da crise provocada pola COVID-19. En caso de inicio de actividade tomarase o período equivalente, inmediatamente anterior, ao inicio do período afectado pola aplicación das medidas de contención.*

Igualmente, considéranse períodos de subactividade aqueles durante os cales a entidade non puidera desenvolver a súa actividade con normalidade como consecuencia das medidas de contención e distanciamento social adoptadas polo Estado, as Comunidades Autónomas ou as corporacións locais durante as fases de desescalada derivadas da crise da COVID-19.

de 2020 para traballadores por conta propia; e por outra, ampliar o ámbito subxectivo de empresas e autónomos a aqueles que figuran no apartado de contextualización do documento.

33. Estender o aprazamento das débedas coa Seguridade Social regulado no artigo 35 do Real Decreto Lei 11/2020 aos meses de xullo a decembro de 2020.

O artigo 35 do Real Decreto Lei 11/2020 regula o aprazamento do pago de débedas coa Seguridade Social para empresas e traballadores por conta propia incluídos en calquera réxime da Seguridade Social, sempre que non tiveran outro aprazamento en vigor, cuxo prazo regulamentario de ingreso teña lugar entre os meses de abril e xuño de 2020, sendo de aplicación un xuro do 0,5%.

Nos mesmos termos expostos na medida anterior, propónse a extensión de dita medida contida no artigo 35 do referido Real Decreto Lei 11/2020 ao pago das débedas coa Seguridade Social cuxo prazo regulamentario de ingreso se produza nos meses de agosto a decembro de 2020.

Países da nosa contorna como Alemaña, Francia, Italia, Portugal, Bélxica, Polonia e Xapón estableceron mecanismos de diferimento de pago das cotas da Seguridade Social con ocasión da crise da COVID-19.

34. Establecer liñas de financiamento ás empresas relacionadas cos gastos e investimentos necesarios para adaptar os centros de actividade ás esixencias marcadas nos novos protocolos de seguridade para o desenvolvemento de actividades económicas (medida xa incluída no punto 19 do documento de liquidez). Esta medida estaría destinada a pequenas e medianas empresas para acometer os gastos e investimentos iniciais nos centros de actividade necesarios para adaptarse ás esixencias marcadas polos protocolos de seguridade, co fin de dar cumprimento ás medidas de distanciamento social.

Medidas de saúde e seguridade laboral asociadas á COVID-19

A saúde e a seguridade laboral dos traballadores son prioritarias e fundamentais para o benestar social e a saúde pública, pero tamén para que non se produzan pasos atrás no proceso de reactivación económica.

35. Avaliación dos riscos laborais ligados á COVID-19 e protocolos de volta á actividade. As empresas deben preparar, con carácter previo ao inicio da actividade, unha avaliación dos riscos laborais ligados á COVID-19. En concreto, queremos incidir na obriga de definición e implementación de forma xeneralizada dos protocolos de volta á actividade.

Neste sentido, recoméndase a utilización das guías e recomendacións sectoriais elaboradas polo ISSGA (Instituto Galego de Seguridade e Saúde Laboral) ou outra entidade similar de ámbito nacional, para a elaboración do protocolo de empresa. En ausencia de guía sectorial ou específica de actividade, o ISSGA debería poñer a disposición das organizacións unha liña de asesoramento de referencia para a elaboración do seu protocolo e posterior adaptación ás circunstancias da empresa. Dada a relevancia deste protocolo no aseguramento da estabilidade na volta á actividade, considérase fundamental o acordo entre a empresa e a representación dos traballadores para a súa aplicación co grao máximo de eficacia.

36. Implementación de medidas organizativas específicas para a protección da empresa fronte ao risco de rebrote da COVID-19. Coa intención de evitar que se produza un rebrote da COVID-19 localizado nun ou varios centros de traballo dunha empresa, co risco de paralización de actividade que isto suporía, recoméndanse as seguintes accións específicas suxeitas ao criterio de proporcionalidade e factibilidade indicado no artigo 5 do RD 8/2020:

- Prorrogar o carácter preferente do traballo a distancia ata a completa normalización da actividade das empresas. Para isto é necesario que a empresa acometa as accións formativas necesarias, segundo se indica nun apartado posterior.
- Acelerar a extensión do acceso a plataformas de videoconferencia en todas as áreas da empresa para substituír reunións presenciais,

visitas de empregados doutros centros de traballo, da mesma ou outra empresa ou viaxes de negocios; analizar a realización de actividades formativas internas e externas ou limitar a asistencia a feiras comerciais ou eventos sectoriais a un só empregado por empresa. Finalmente, no caso de ter que manter reunións presenciais dentro ou fóra da empresa, así como actividades de formación presencial, aplicaranse medidas de limitación de aforo e hixiene sen excepción.

Medidas sobre políticas activas de emprego e fomento e formación para o teletraballo

As solucións que se aborden para minimizar o impacto da COVID-19 deben ter vocación estrutural dado que non se prevé unha solución permanente a curto prazo. Nun contexto no que a alternancia no mundo dixital e o mundo físico vai ser constante e non sempre voluntaria, debemos permitir con facilidade o fluxo do presencial ao dixital e viceversa.

37. Adecuación urxente das políticas activas e os plans de formación das empresas para potenciar as capacidades dos empregados no contexto da extensión do teletraballo. O financiamento desta reorientación podería proceder de varias fontes complementarias: unha emenda ao proxecto de lei polo que se adoptan medidas urxentes complementarias no ámbito social e económico para facer fronte á COVID-19, que evite a desafectación da cota de formación 2020; mecanismos de flexibilidade orzamentaria que poderían permitir a aplicación de fondos da propia comunidade autónoma; e anticipación de fondos para o exercicio de 2021 ou posteriores con aplicabilidade no exercicio actual. **A maiores, resulta preciso flexibilizar as políticas de formación profesional dual.** En particular: *reprogramar durante o verán e non suspender as prácticas en empresa, potenciar as estancias internacionais dos alumnos de dual, a cargo da empresa, ante a baixada da actividade produtiva en España e potenciar as prácticas en empresa dos profesores de dual.*

38. Incentivo aos investimentos e formación para o teletraballo.

Co fin de fomentar a figura do teletraballo, propónse introducir un novo suposto de exención no artigo 42 da Lei 35/2006, de 28 de novembro, reguladora do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas, de forma que se consideren rendementos de traballo exentos a entrega gratuíta aos traballadores en activo de equipos informáticos e demais dispositivos que sexan utilizados por aqueles na prestación da actividade laboral por medios telemáticos. Propónse igualmente introducir unha modificación no artigo 42 da Lei de 35/2006, de 28 de novembro, reguladora do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas, de forma que non se consideren retribución en especie as cantidades destinadas á capacitación do persoal empregado no uso de equipos informáticos, dispositivos e demais ferramentas informáticas que sexan utilizados polos traballadores na prestación da actividade laboral por medios telemáticos. Finalmente, propónse introducir un novo artigo 38 bis na Lei 27/2014, de 28 de novembro, reguladora do Imposto sobre Sociedades, polo que se estableza un novo suposto de dedución na cota do Imposto sobre Sociedades do 25% das cantidades destinadas á capacitación do persoal empregado no uso de equipos informáticos, dispositivos e demais ferramentas informáticas que sexan utilizados polos traballadores na prestación da actividade laboral por medios telemáticos.

ANEXO DE DATOS

Paro rexistrado:

	Marzo 2020	Febrero 2020	Marzo 2019	Diferencia Marzo 20 / Febrero 20			Diferencia Marzo 20 / Marzo 19		
				Número	Variación	Estructura	Número	Variación	Estructura
A Coruña	69.405	66.516	67.394	2.889	4,34%	35,01%	2.011	2,98%	55,25%
Lugo	17.053	16.265	16.352	788	4,84%	9,55%	701	4,29%	19,26%
Ourense	19.322	18.397	19.265	925	5,03%	11,21%	57	0,30%	1,57%
Pontevedra	68.701	65.051	67.830	3.650	5,61%	44,23%	871	1,28%	23,93%
GALICIA	174.481	166.229	170.841	8.252	4,96%	100,00%	3.640	2,13%	100,00%

Fuente: IGE

Afiliacións á Seguridade Social (último día de mes):

	Marzo 2020	Febrero 2020	Marzo 2019	Diferencia Marzo 20 / Febrero 20			Diferencia Marzo 20 / Marzo 19		
				Número	Variación	Estructura	Número	Variación	Estructura
A Coruña	421.433	434.999	432.606	-13.566	-3,12%	41,93%	-11.173	-2,58%	42,09%
Lugo	118.961	121.229	121.700	-2.268	-1,87%	7,01%	-2.739	-2,25%	10,32%
Ourense	99.559	102.172	101.444	-2.613	-2,56%	8,08%	-1.885	-1,86%	7,10%
Pontevedra	340.116	354.022	350.863	-13.906	-3,93%	42,98%	-10.747	-3,06%	40,49%
GALICIA	980.069	1.012.422	1.006.613	-32.353	-3,20%	100,00%	-26.544	-2,64%	100,00%

Fuente: IGE

Ocupados Enquisa de Poboación Activa (EPA):

	1º TRIM 2020	4º TRIM 2020	1º TRIM 2019	Diferencia 1º T 20 / 4º T 19			Diferencia 1º T 20 / 1º T Marzo 19		
				Número	Variación	Estructura	Número	Variación	Estructura
A Coruña	464.100	476.500	475.300	-12.400	-2,60%		-11.200	-2,36%	
Lugo	134.900	135.900	131.900	-1.000	-0,74%		3.000	2,27%	
Ourense	112.000	112.200	110.100	-200	-0,18%		1.900	1,73%	
Pontevedra	372.000	371.300	362.900	700	0,19%		9.100	2,51%	
GALICIA	1.083.000	1.095.900	1.080.200	-12.900	-1,18%		2.800	0,26%	

Fuente: IGE

ERTE:

	Expedientes	Trabajadores afectados	% Afiliación SS.
A Coruña	13.804	64.992	15,42%
Lugo	4.116	15.299	12,86%
Ourense	4.229	17.822	17,90%
Pontevedra	12.480	79.767	23,45%
Serv. Centrais	1.028	20.391	
Estatatal	-	32.397	
GALICIA	35.657	230.668	23,54%

Prestacións a autónomos:

	Prestaciones Reconocidas			Solicitudes Desfavorables			Solicitudes TOTALES			Total Afiliados	% Solicitudes sobre total Autónomos
	Por Cese de Actividad	Por Bajada de Ingresos	Total	Por Cese de Actividad	Por Bajada de Ingresos	Total	Por Cese de Actividad	Por Bajada de Ingresos	Total		
A Coruña	16.498	4.520	21.018	155	42	197	16.653	4.562	21.215	82.768	25,63%
Lugo	4.866	1.426	6.292	47	10	57	4.913	1.436	6.349	31.113	20,41%
Ourense	4.636	1.386	6.022	34	12	46	4.670	1.398	6.068	23.817	25,48%
Pontevedra	13.463	4.094	17.557	190	41	231	13.653	4.135	17.788	66.162	26,89%
GALICIA	39.463	11.426	50.889	426	105	531	39.889	11.531	51.420	203.860	25,22%
ESTADO	554.055	222.922	776.977	15.575	3.856	19.431	569.630	226.778	796.408	3.135.135	25,40%

DOCUMENTO 3: PROPOSTAS SOBRE SOLVENCIA E FORTALECIMENTO FINANCEIRO

MOTIVACIÓN

Neste terceiro documento abordamos especificamente a cuestión da solvencia e fortaleza financeira das empresas con alcance diferente das medidas de fomento de liquidez e emprego. E, neste sentido, queremos incidir en que existe unha necesaria lóxica secuencial que interrelaciona todas as propostas realizadas ata o momento.

En ausencia de medidas adecuadas, o impacto da crise derivada da pandemia pola COVID-19 afectará severamente a solvencia das empresas, ameazando a viabilidade futura dunha parte relevante do noso tecido produtivo. Á caída inmediata e moi substancial da cifra de negocios provocada polas normas de hibernación económica, confinamento e distanciamento social, seguiralle o impacto derivado dunha máis que probable caída futura e relevante da demanda interna e externa, o que incidirá moi negativamente nos fluxos de caixa agardados. Un escenario que seguramente se verá agravado por un incremento substancial dos niveis de morosidade no marco da interdependencia lóxica de calquera sistema económico. En consecuencia, é imprescindible adaptar unha estrutura financeira deseñada para fluxos xa non realizables nesta nova realidade. Só esa adaptación pode garantir a sostibilidade das nosas empresas. **As administracións deben, dentro dos seus ámbitos competenciais, desempeñar un papel activo no fortalecemento dos balances das empresas.** Por isto, de forma urxente, debe adoptarse un conxunto de medidas ao respecto, que coordinadas coas que deben implementarse noutros ámbitos, atendan a criterios de previsibilidade e seguridade xurídica, e segundo os seguintes principios:

- **Sen medidas acertadas no ámbito da liquidez non é posible garantir a solvencia empresarial.** Tales actuacións deben operar con inmediatez e eficacia asegurando o funcionamento da cadea de cobros e pagos entre axentes económicos. O Comité considera necesaria a implementación das medidas propostas no primeiro documento, de forma que as liñas de financiamento con garantía pública teñan efectividade temporal, capacidade de atender a demanda existente e garantir a súa aplicación exclusiva ás esixencias do circulante.
- **O marco laboral non é alleo á solvencia das empresas.** A esta cuestión referímonos no segundo documento. **É preciso incidir na flexibilización dos instrumentos dispoñibles a tal efecto, nun contexto de diálogo social e impulso das administracións públicas.** As solucións laborais deben adaptarse a unha realidade económica severamente danada pola crise da COVID-19. Pretender limitar a necesaria adecuación a este novo contorno pode ser causa determinante da inviabilidade das empresas, co conseguinte impacto no nivel de emprego da economía galega e española.
- **Desde a perspectiva da solvencia, resulta preciso adoptar medidas de diferente alcance. No ámbito financeiro é imprescindible unha actuación inmediata e, particularmente, activa para a captación de financiamento público multilateral e privado,** ao servizo de instrumentos que protexan a estrutura financeira empresarial dos impactos da actual crise. É capital a utilización adecuada dos recursos públicos, concentrar o esforzo en obxectivos concretos e evitar a dispersión. **O papel da Administración debe ser especialmente activo para apoiar os procesos de adaptación dos actores económicos, promovendo instrumentos flexibles e que permitan captar fondos que lles aseguren capacidade suficiente.** Todos os instrumentos financeiros⁸ -aportacións de capital, liñas de financiamento con garantía pública limitada, mecanismos híbridos...- adecuadamente vehiculizados e combinados deben

⁸ *Estes instrumentos financeiros suxeitaríanse aos criterios definidos pola Comisión Europea nas súas Comunicacións de 19 de marzo, 3 de abril e 8 de maio de 2020, relativas ao Marco Temporal de Axudas de Estado das medidas adoptadas polos Estados Membros da Unión Europea como consecuencia da crise da COVID-19.*

permitir axustar a estrutura de capital e de endebedamento a medio e longo prazo aos fluxos de caixa agardados de acordo coa perspectiva da nova realidade económica. Neste escenario, é necesario un seguimento constante da actuación doutras administracións que evite situacións de desvantaxe competitiva do tecido produtivo galego.

- **Fortalecer o tamaño do noso tecido empresarial constitúe unha estratexia esencial para a súa supervivencia.** A concentración empresarial, sexa mediante adquisición ou procesos de fusión, pode contribuír decisivamente á superpervivencia no noso sistema socioeconómico de estruturas económicas que, inviables na súa dimensión actual, poidan acubillarse en capacidades empresariais solventes. É necesario intervir neste ámbito, de xeito particularmente activo, mediante instrumentos financeiros que faciliten a capacidade necesaria a proxectos de concentración viables, co apoio de políticas fiscais. Porén, debemos ser conscientes de que a economía galega arrastra un déficit estrutural no que se refire ao tamaño empresarial, o que lastra a súa produtividade, capacidade innovadora, a internacionalización e, en definitiva, a súa competitividade. Unha vez precisado o impacto sectorial da pandemia en Galicia, vai ser necesario determinar as ramas produtivas que terán que ser apoiadas pola Administración Pública con instrumentos financeiros que deben orientarse a solventar ese déficit estrutural. Por ese motivo, volveremos incidir sobre esta cuestión ao abordar as propostas de activación e dinamización económica.
- **Ningunha política fiscal, desde a perspectiva da solvencia, ten sentido se non aspira a unha ampliación futura da base impoñible que permita unha recadación maior.** A política fiscal implica investimento, especialmente cando no marco da profunda crise actual, tamén a recadación impositiva resulta fortemente ameazada. Neste ámbito é preciso ser particularmente activo e competitivo e inspirarse en medidas xa ensaiadas con éxito en xurisdicións (rexións ou países) da nosa contorna. Desde a solvencia tales medidas han de incentivar con particular intensidade a

capitalización de recursos, o reinvestimento, o tratamento equitativo do custo do financiamento alleo e o estímulo aos procesos de concentración empresarial.

PROPOSTAS

39. Fondo de capital público e privado para o fortalecemento da estrutura de capital das empresas. Moitos sectores rendibles e con sólidos plans de crecemento ata hai unhas poucas semanas atravesarán serias dificultades no curto e o medio prazo. **Unha das ferramentas máis flexibles e áxiles é o investimento directa no capital. Propoñemos investir a través dun vehículo que polo seu tamaño e funcionamento garanta a operatividade en calquera circunstancia, e se converta nunha ferramenta de transformación da economía. Por isto, propónse a creación dun fondo de capital público e privado para investir en empresas afectadas pola crise da COVID-19, a través de capital e/ou préstamos participativos, e reactivar o tecido empresarial viable antes do impacto da crise. En definitiva, sen descoidar o obxectivo básico de dotar de solvencia a empresas viables e afectadas pola COVID-19, o Fondo avanzaría noutros dous ligados á reactivación económica: i) acceso a capital e recursos para a reactivación e transformación do tecido empresarial tras a crise da COVID-19, e ii) desenvolvemento e implantación de plans de viabilidade (transformación e crecemento) para as empresas participadas orientados á súa dixitalización e sostibilidade futura como piares para a creación de valor no medio e longo prazo.**

Como propoñeremos no documento sobre reactivación, este fondo tamén podería acabar converténdose nunha fase ulterior nunha ferramenta de dinamización económica co obxectivo de crear, impulsar e participar en proxectos de grande impacto e investir no desenvolvemento de novos proxectos estratéxicos para Galicia.

O fondo debería contar cunha dotación inicial de aproximadamente 200M€, ampliable a 400M€, cun balance obxectivo dun máximo dun 49% de capital público e un mínimo dun 51% de capital privado, e coa participación de Institucións Financeiras Internacionais, como o Banco

Europeo de Inversións, e con posibilidade de apancamento de ata un 100% do capital, o que reduciría o impacto nas contas públicas desta medida. Os investimentos estarían destinados a empresas cunha cifra de negocios de, polo menos, 30 M€ ou 50 traballadores, que sufriran unha importante caída na súa cifra de negocios e/ou un cambio estrutural relevante no seu modelo de negocio. O horizonte temporal dos investimentos é de 3 a 7 anos, sen vocación de permanencia e as alternativas de saída articularíanse a través de MBO (*management buy out*), dereitos preferentes de compra para investidores, venda a terceiros, OPV (Operacións Públicas de Venda), etc.

A xestión do fondo realizaríase a través dunha xestora de recoñecido prestixio, que contaría co asesoramento necesario para implantar os plans de viabilidade e transformación necesarios.

A constitución deste fondo podería realizarse por fases, cunha fase inmediata con menor dotación, que permitise unha actuación rápida, pero construído sobre unhas bases sólidas e coa masa crítica financeira necesaria que o permita crecer, diversificar e, nunha fase posterior, ir máis aló do obxectivo de solvencia para financiar proxectos de grande impacto e investir no desenvolvemento de novos proxectos estratéxicos para Galicia. Considérase absolutamente prioritario iniciar as xestións encamiñadas á constitución deste fondo de xeito inmediato.

40. Potenciación dos préstamos participativos.

As liñas de financiamento postas a disposición do tecido empresarial con apoio do ICO e do IGAPE supoñen un instrumento claro de acceso a liquidez, se ben implican o incremento de débeda ordinaria nos balances de situación das empresas galegas. **Neste sentido, a posibilidade de aportar recursos que fortalezan o patrimonio neto das empresas españolas e, en particular, galegas, xa sexa en forma de capital ou de préstamos participativos, é necesaria para apuntalar a solvencia.**

Para garantir capacidade de actuación inmediata e para as empresas directamente afectadas pola crise, e durante o período de constitución do fondo que se describe na medida anterior, propónse incrementar a

capacidade de investimento de Xesgalicia mediante a recepción de fondos do Banco Europeo de Investimentos (BEI) e/ou directamente aportados pola Xunta. No caso dos fondos do BEI, estes recursos serían aportados ao IGAPE, que á súa vez os aportaría aos fondos xestionados por Xesgalicia para que esta teña máis capacidade de outorgar préstamos participativos, como complemento ao resto de instrumentos postos a disposición do tecido empresarial. Ao estaren garantidos pola Xunta, a totalidade dos recursos aportados polo BEI nesta medida suporían consumo de capital.

41. Potenciación do investimento directo en fondos privados: estratexia de fondo de fondos.

Na actualidade, existe unha elevada liquidez no mercado e pódense atopar xestoras de capital privado con vehículos de investimento (fundamentalmente en capital ou en préstamo) que teñen focos de investimento moi diversos. **Para servir de panca para dirixir estes recursos privados ás empresas afectadas pola crise, Xesgalicia podería actuar por dúas vías: (i) a través da creación dun fondo de fondos (coa participación do BEI e Xesgalicia), ou (ii) directamente a través de Xesgalicia. En ambos casos trataríase de investir directamente nestes vehículos de investimento xestionados por xestoras privadas. A condición é que eses recursos revertan no tecido produtivo galego, baixo un criterio de rendibilidade de mercado.** Baixo esta estratexia, pódense seleccionar os fondos en función da súa estratexia de investimento, *track record* e equipo de xestión, elixindo unicamente aqueles que encaixen cos obxectivos perseguidos. Dado que a economía galega está protagonizada, esencialmente, por pequenas e medianas empresas, faise imprescindible, conxuntamente con outros instrumentos, centrar os esforzos nesta parte do tecido empresarial. Darase apoio a PEMES con preferencia polo sector industrial, a *start-ups* innovadoras con capacidade de escalar (con especial atención ao sector *fintech*, cuxas solucións poderían constituír pancas adicionais de canalización de aforro privado cara ao investimento empresarial) e/ou a operacións que posibiliten o crecemento empresarial a través de fusións e adquisicións, ademais de operacións de reestruturación.

42. Coinvestimento en *start-ups*

As liñas postas a disposición das empresas e autónomos españois poden ser dificilmente accesibles para as *start-ups*. Este tipo de empresas, de recente creación e que non adoitan lograr, nos seus primeiros anos de vida, xerar recursos na súa explotación ordinaria, non adoitan acceder ao financiamento bancaria, nin encaixar nos criterios de risco de crédito das entidades financeiras tradicionais. A súa principal fonte de recursos procede do investimento privado (*business angels* e fondos de *venture capital* fundamentalmente, ademais dos recursos dos promotores do proxecto), interrompido como consecuencia da crise actual.

A maiores, a suspensión do réxime de liberalización dos investimentos estranxeiros directos en España aprobada no Real Decreto Lei 8/2020, tomada polo Goberno no marco da crise actual, provocou que algunhas rondas de investimento en estado avanzado de negociación, ou mesmo xa acordadas, non puideran formalizarse, deixando as *start-ups* sen a posibilidade de recibir estes recursos.

De cara a paliar esta situación, propónse a implementación dun mecanismo de coinvestimento que axude a completar estas rondas de investimento no capital social deste tipo de proxectos. Así, a Xunta de Galicia aportaría ata un 25% do capital social aportado polos investidores profesionais privados durante un período temporal transitorio, inicialmente, limitado ata o 30 de xuño de 2021, cun importe máximo unitario de 150.000 euros, compartindo o risco con ditos investidores e xerando un incentivo para impulsar a formalización deste tipo de acordos.

43. Incentivar os procesos de concentración empresarial no marco de sectores económicos galegos fortemente impactados pola crise provocada pola COVID-19.⁹

⁹ En coherencia cos documentos anteriores do Comité de expertos, no que segue establecemos unha dobre delimitación das empresas e actividades directa e significativamente afectadas:

Primeiro, empresas e actividades que resultaran directamente afectadas polas “medidas de contención no ámbito da actividade comercial, equipamentos culturais, establecementos e actividades recreativas, actividades de hostalaría e restauración, e outras adicionais” (actividades non esenciais definidas polol art. 10 do RD 463/2020, 14 de marzo).

O tamaño de moitas empresas en ramas produtivas severamente castigadas pola crise xera escenarios de inviabilidade futura moi probables. Ademais, trátase de ramas ou sectores intensivos en man de obra e cun forte coñecemento do negocio e cultura empresarial. Debe evitarse que a inviabilidade futura desas empresas se traduza en perda de coñecemento, emprego e capital fixo.

Por ese motivo, **propoñemos a creación dunha liña de créditos privados con garantía pública do 80% para o financiamento dos procesos de concentración empresarial**, mediante adquisición directa ou de participacións que garantan o control, mediante a compra de activos, ou mediante operacións de fusión de empresas, sempre e cando se cumpran os seguintes requisitos:

- Que se trate de empresas que desenvolvan a súa actividade en ramas ou sectores fortemente impactados.
- Que as empresas intervenientes no proceso de concentración realicen a mesma actividade económica ou actividades de carácter complementario.
- Que tiveran resultado contable positivo nos dous últimos exercicios.
- Que o proceso de concentración supoña unha potenciación das capacidades individuais das partes.

En todo caso, estas actuacións deberán priorizar aqueles ámbitos sectoriais de especial relevancia polo seu impacto na reactivación económica e/ou a utilización intensiva de man de obra.

44. Medidas fiscais para o fomento dos procesos de concentración empresarial.

Segundo, aquelas outras cuxo volume de operacións desde o inicio do período no que se aplicaron as medidas de contención anteriormente referenciadas e ata o momento de solicitude e aplicación da medida diminúise máis dun 35% respecto do mesmo período do exercicio anterior, como consecuencia directa da crise provocada pola COVID-19. En caso de inicio de actividade, tomarase o período equivalente, inmediatamente anterior, ao inicio do período afectado pola aplicación das medidas de contención.

Co fin de fomentar os procesos de concentración empresarial como mecanismo de defensa fronte á crisis da COVID-19, propónse a introdución dunha serie de medidas fiscais no ámbito do Imposto sobre a Renda das Persoas Físicas e o Imposto sobre Sociedades.

En primeiro termo, propónse introducir un novo suposto de exención no IRPF similar ao que se introduciu en 2012 con motivo da crise financeira por medio do Real Decreto Lei 18/2012 para a transmisión de inmobles. Neste sentido, introduciríase **un novo suposto de exención do 50% das ganancias patrimoniais que se puxesen de manifesto con ocasión da transmisión, en procesos de concentración, de elementos afectos a actividades económicas adquiridos a título oneroso a partir da entrada en vigor do Real Decreto Lei correspondente e ata o 31 de decembro de 2020, sempre que se tratase de actividades económicas directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19.**

En segundo termo, **propónse modificar con efectos para os períodos impositivos que se iniciasen a partir do 1 de xaneiro de 2020, e vixencia temporal de 5 anos, o réximen de compensación de bases impositivas negativas do artigo 26 LIS,** suprimindo a limitación do 70% e do 50% da base impositiva previa á reserva de capitalización e á propia compensación, para entidades directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19 e inmersas en procesos de concentración empresarial a través de operacións de reestruturación mercantil.

Por último, e en liña co anterior, **propónse modificar con efectos para os períodos impositivos que se iniciasen a partir do 1 de xaneiro de 2020, e vixencia temporal de 5 anos, o réximen de compensación de bases impositivas negativas do artigo 84 LIS** en procesos de concentración empresarial a través de operacións de reestruturación mercantil. Concretamente, a proposta de modificación consistiría en suprimir o límite de compensación do 70% e do 50% á entidade resultante da operación de fusión por absorción ou por creación de nova sociedade, sempre que algunha das entidades intervenientes na operación tivera resultado directa e significativamente afectada pola crise da COVID-19.

45. Dedución en cota do Imposto sobre Sociedades por investimento na adquisición de accións ou participacións sociais en entidades directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19.

Tomando como referencia incentivos xa existentes en Galicia para IRPF (ver apartados 9 a 11 do artigo 5 do Decreto Lexislativo de Galicia 1/2011, de 28 de xullo de 2011, que regula deducións en IRPF que fomentan o investimento na adquisición de accións ou participacións sociais en entidades novas ou de recente creación), propónse a **adopción de medidas no Imposto sobre Sociedades co fin de fomentar o investimento en entidades directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19, con efectos para os períodos impositivos que se inicien a partir do 1 de xaneiro de 2020, e vixencia temporal de 5 anos.** Neste sentido, proporíase crear unha dedución na cota do Imposto sobre Sociedades do 25% das cantidades investidas durante o exercicio na adquisición de accións ou participacións sociais, na ampliación de capital, ou en aportacións de socios de sociedades anónimas, limitadas, laborais e cooperativas que resultaran directa e significativamente afectadas pola crise da COVID-19.

Esta dedución someteríase ás normas comúns ás deducións previstas no art 39 LIS. Neste sentido, as deducións aplicadas na cota do período impositivo non poderían exceder conxuntamente do 25 por cento da cota íntegra minorada nas deducións para evitar a dobre imposición internacional e as bonificacións, e as cantidades non deducidas por insuficiencia de cota poderíanse deducir nos períodos impositivos que finalizasen nos 15 anos inmediatos e sucesivos.

46. Ampliación da liña de avais do Estado canalizados polo ICO, habilitando un tramo específico destinado a operacións de reestruturación financeira.

A medida que os efectos da crise avancen, as necesidades financeiras manifestaranse no ámbito da solvencia. As restricións actuais das liñas de avais, en relación cos usos dos fondos, non permiten reestruturacións financeiras. **Por ese motivo, antes do 31 de decembro de 2020, deberase deseñar unha nova liña de garantías para a reestruturación das débedas**

das compañías fortemente impactadas directa ou indirectamente pola crise. Estas novas garantías, que non superarán o 50% da débeda preexistente, deberán outorgarse con criterios esixentes, asegurando que os recursos se dedican a proxectos viables antes do inicio da crise e con viabilidade futura. A concesión do aval do Estado podería estar suxeita ás seguintes condicións: i) debe tratarse de empresas con resultado contable positivo nos dous exercicios anteriores; ii) a reestruturación da débeda debe limitarse á débeda preexistente mediante un alongamento dos prazos de amortización, atendendo a un plan de negocio axustado aos novos fluxos de caixa previstos; iii) en ningún caso, dita reestruturación debe implicar un incremento do endebedamento neto da empresa; e iv) o fluxo de caixa dispoñible para a repartición de beneficios durante a vida da débeda garantida polo Estado, ha de dedicarse á amortización anticipada da débeda. No momento no que as condicións do Fondo Europeo de Garantía (EGF) estean aprobadas, unha parte podería dedicarse a esta liña de avais.

47. Creación dunha nova liña de financiamento con garantía do ICO dirixida a un incremento do “endebedamento neto”, con garantía pública limitada.

Esta medida estaría en liña co financiamento bancario deseñado polo banco público do Goberno Federal alemán (Kfw) con motivo da crise da COVID-19.¹⁰ Trátase dunha liña de financiamento destinada a acometer investimentos inherentes á crise, en empresas con necesidades de financiamento sen endebedamento ou con endebedamento insuficiente, sendo este necesario para soste a actividade nun escenario temporal de caída de fluxos de caixa. Este instrumento permitiría ir máis aló das aportacións de capital, os instrumentos híbridos ou o alongamento dos vencementos podendo revestir a forma de:

- Financiamento bancario con garantía pública de ata o 80% dirixida a pequenas e medianas empresas que obtiveran beneficios en 2019 ou no promedio dos últimos tres anos, con máis de 10 empregados, que viñeran operando no mercado desde antes do 1 de xaneiro de

¹⁰ <https://www.kfw.de/inlandsfoerderung/Companies/KfW-Corona-Hilfe/>

2019, ata un límite de tres veces o volumen de operacións mensual, cun máximo de EUR 800.000 para empresas con máis de 50 empregados, e un máximo de EUR 500.000 para empresas con entre 10 e 50 traballadores, e sempre que a compañía non teña experimentado dificultades financeiras antes do 31 de decembro de 2019.

- Financiamento bancario con garantía pública de ata o 60% para grandes empresas e ata o 70% para as pequenas e medianas empresas, destinado a investimentos, e suxeito aos seguintes catro límites:¹¹
 - o 25% da facturación anual en 2019
 - o dobre do custo salarial en 2019
 - as necesidades de financiamento para os próximos 18 meses para pequenas e medianas empresas ou 12 meses para grandes empresas
 - o 50% da débeda total da súa empresa no caso de préstamos que excedan os 25 millóns de euros.

O fluxo de caixa dispoñible para a repartición de beneficios durante a vida da débeda garantida polo Estado ha de dedicarse á amortización anticipada da débeda.

48. Habilitar unha liña de financiamento autonómico para a concesión de créditos especificamente dirixidos a sectores económicos galegos fortemente impactados pola crise da COVID-19.

Un dos elementos diferenciais e característicos do tecido económico galego é o do importante peso das actividades levadas a cabo por autónomos ou empresas de moi reducido tamaño. Esta realidade maniféstase con especial relevancia en determinados sectores económicos galegos fortemente impactados pola crise da COVID-19, o que pon en risco a viabilidade futura de moitas actividades que non contan coa capacidade de solvencia necesaria para garantir a súa supervivencia

¹¹ No caso de Alemaña, establécese adicionalmente un límite global máximo de 1.000 millóns de euros para cada grupo de empresas.

futura. Ademais, moitas destas actividades van requiren de procesos de reestruturación e adaptación á nova realidade económica para ser viables.

Propónse que o IGAPE, ou os diferentes departamentos da Comunidade Autónoma con capacidade para isto, habiliten liñas de crédito sectoriais que respondan aos seguintes principios:

- Estarán dirixidas a pequenas empresas e autónomos que desenvolvan a súa actividade en sectores económicos galegos fortemente impactados pola crise da COVID-19. O ámbito subxectivo, delimitado mediante a cifra de negocio ou o número de empregados, concretarase en función das correspondentes análises de impacto.
- Terán como finalidade atender necesidades de financiamento ligadas á súa solvencia/supervivencia e que vaian máis aló das cubertas polas liñas de liquidez estatais e autonómicas.
- Os créditos deben ter unha condicionalidade orientada a reforzar a estrutura empresarial dos sectores económicos aos que se dirixan, para o que se determinarán os obxectivos e o alcance substantivo necesario, no que a número de empresas se refire, para a súa consecución.
- Estas liñas de financiamento deben levar aparelladas medidas de reactivación económica sectoriais que impulsen o mantemento das actividades apoiadas.
- A tramitación destas liñas de financiamento realizarase de forma rápida e áxil mediante un mecanismo de xanela única xestionada polo IGAPE.

49. Potenciación dos balances empresariais a través da “Reserva de capitalización”.

Co fin de fomentar a capitalización das empresas, propóñense as seguintes modificacións na regulación da reserva de capitalización do artigo 25 Lei 27/2014, de 27 de novembro, reguladora do Imposto sobre Sociedades (de aquí en diante, LIS) con efectos para os períodos

impositivos que se inicien a partir do 1 de xaneiro de 2020, e vixencia temporal de 5 anos:

- **que as aportacións dos socios realizadas durante 2020 e 2021 se computen como fondos propios aos efectos de determinar o incremento de fondos propios habido no exercicio.**
- **ampliar ao 25% o límite de base imponible ao que se refire o penúltimo parágrafo do apartado 1 do artigo 25 (actualmente é do 10%).**
- **que en caso de insuficiencia de base imponible para aplicar a redución, se permita a aplicación do exceso de redución nos períodos impositivos que finalicen nos 5 anos inmediatos e sucesivos ao peche do período impositivo no que xerara o dereito á redución (actualmente é de 2 anos), conxuntamente coa redución que puidera corresponder no propio período impositivo.**

Como referencia de dereito comparado, interesa destacar que o artigo 51 da Norma Foral 11/2013, de 5 de decembro, da Diputación Foral de Biscaia reguladora do Imposto sobre Sociedades, xa establece a posibilidade de que, en caso de insuficiencia de base imponible, se poida aplicar o exceso de redución nos períodos impositivos seguintes sen limitación temporal.

50. Modificación da limitación vixente sobre gastos financeiros.

Co fin de incrementar a eficacia das medidas de liquidez adoptadas polos distintos gobernos dos Estados Membros da Unión para facer fronte á crise da COVID-19, **proponse que, con efectos para os períodos impositivos que se inicien a partir do 1 de xaneiro de 2020, e vixencia temporal de 5 anos, se modifique o artigo 16 LIS para excluír do cómputo dos gastos financeiros netos aqueles que deriven directamente do financiamento ao que se refiren os artigos 29 e 30 do Real Decreto Lei 8/2020, destinado a facilitar o mantemento do emprego e a paliar os efectos económicos da COVID-19.**

Na medida en que dita limitación trae causa do artigo 4 da Directiva (UE) 2016/1164 do Consello de 12 de xullo de 2016, pola que se establecen

normas contra as prácticas de elusión fiscal que inciden directamente no funcionamento do mercado interior, e esta Directiva configúrase como estándar mínimo de obrigada transposición para os Estados Membros, sería necesario instar á Comisión Europea a que autorice a modificación proposta con carácter xeral para todos os Estados Membros da Unión Europea.

Como alternativa á medida anterior, e ante a previsible caída xeneralizada dos beneficios operativos das empresas, propónse introducir un mecanismo de monetización do saldo dos gastos non deducibles fiscalmente como consecuencia da limitación á deducibilidade dos gastos financeiros, na medida en que ditos gastos procedan do financiamento ao que se refiren os artigos 29 e 30 do Real Decreto Lei 8/2020, destinado a facilitar o mantemento do emprego e a paliar os efectos económicos da COVID-19. Con esta medida, dotaríase de liquidez inmediata ao crédito fiscal xerado como consecuencia da non deducibilidade temporal dos gastos financeiros asociados ao financiamento extraordinario vinculado á crise da COVID-19.

Fórmulas de financiamento

O financiamento dunha parte das propostas desenvolvidas neste documento, pero tamén dalgunhas das medidas de dinamización e estímulo que se proporán no Documento 4, requiren unha base financeira suficiente. O Comité de expertos recomenda á Xunta de Galicia profundar en dúas vías complementarias:

51. O financiamento multilateral é unha alternativa interesante aos mercados de capitais, o seu custo é inferior, non conleva condicionalidade, e pódese utilizar por varias vías:¹²

- **para financiar o déficit público directamente.** No contexto da COVID-19, os bancos multilaterais flexibilizaron as súas condicións estándar (prazos, conceptos elixibles, porcentaxe de **financiamento**, etcétera) para financiar gastos sanitarios relacionados coa crise actual.

¹² Os bancos multilaterais de referencia serían o CEB (Banco de Desenvolvemento do Consello de Europa) e o BEI (Banco Europeo de Investimentos).

- **préstamos participativos** a través de sociedades públicas de capital-risco (Xesgalicia).
- pode **participar en fondos de *private equity* mixtos**, como o Fondo desenvolvido na proposta 1.
- pode tomar **participacións en Fondos de Débeda público-privados**, como os que se detallan nas propostas 1 e 3.
- pode **proporcionar garantías a través do novo instrumento EGF (*European Guarantee Fund*)** que se acordou no último Consello Europeo.

52. Mobilización de recursos da política europea de cohesión.

De xeito similar ao exposto no punto anterior, o forte impacto do confinamento na actividade económica e no emprego, e a posterior desescalada, fan aconsellable realizar un extraordinario esforzo de mobilización da capacidade de investimento, dentro da cal ocupa un lugar moi relevante no orzamento autonómico a financiada con fondos europeos. **Neste sentido, os fondos europeos estruturais e de investimento dos que Galicia é unha das principais destinatarias por habitante de Europa, deben aproveitarse acelerando a execución do marco financeiro actual, para o cal será preciso:**

- **Reprogramar de forma inmediata os programas operativos xestionados por Galicia de fondos estruturais e de investimento (Fondo Europeo de Desenvolvemento Rexional ou FEDER, Fondo Social Europeo ou FSE, Fondo Europeo Agrario de Desenvolvemento Rural ou FEADER e Fondo Europeo Marítimo e de Pesca ou FEMP).** As actuacións programadas poden non estar actualizadas ao actual contexto económico, polo que urxe acelerar as operacións que manteñan a súa vixencia e deseñar outras novas ou acelerar a aplicación das xa modificadas para mobilizar investimentos produtivos ou garantir a continuidade da actividade empresarial sostendo a súa competitividade, de forma que se esgoten todos os fondos dispoñibles en 2020 e 2021.

- As novas liñas de actuación deben concentrarse nos sectores económicos fortemente impactados pola COVID-19 a curto e medio prazo e nas oportunidades de reforma de estrutura económica máis claras.
- Instar á **Administración Xeral do Estado (AXE)** a unha **execución acelerada dos fondos plurirrexionais** asignados a Galicia, coordinar as operacións de investimento con ela e **solicitar a posibilidade de xestionar os fondos asignados á Comunidade Autónoma no Programa Operativo Plurirrexional de España (POPE)** que a AXE non sexa capaz de executar; en especial, do FSE, do que boa parte podería destinarse a autónomos.
- Impulsar actuacións ante a **AXE** e a Comisión Europea para a concreción de instrucións efectivas de **simplificación** e **flexibilización** que consigan unha rápida asignación dos fondos e aumenten a liquidez das administracións nacionais a través dunha áxil certificación.
- **Aproveitar toda a marxe do actual marco de apoio nos fondos sectoriais, para o sector da agricultura con financiamento do FEADER en apoios directos aos agricultores e ás zonas rurais e novos proxectos de investimento, e para o sector marítimo-pesqueiro e a cadea mar-industria co financiamento do FEMP, procurando a adecuación ás novas estruturas e necesidades comerciais e a continuidade da diversificación e complementación da económica pesqueira.** Solicitar unha flexibilización do **Fondo de Solidariedade Europeo**, creado *ab initio* para financiar danos causados por desastres naturais, para facer fronte a esta crise sanitaria. Neste instrumento, unha boa coordinación coa Administración Xeral do Estado (AXE) será esencial para captar o máximo montante de fondos que posibiliten as disposicións de flexibilidade adoptadas ao efecto.

DOCUMENTO 4: PROPOSTAS SOBRE DINAMIZACIÓN

DOCUMENTOS DO COMITÉ DE EXPERTOS ECONÓMICOS DE GALICIA PARA AFRONTAR A CRISE PROVOCADA POLA COVID-19

PROPOSTAS DE IMPULSO E DINAMIZACIÓN DA ECONOMÍA GALEGA

CONTEXTUALIZACIÓN

A garantía da liquidez e o apuntalamento e subseguinte normalización das relacións laborais, nun escenario de confinamento e paralización drástica da actividade económica, foron os dous primeiros vectores considerados por este Comité, e os que acapararon o contido das decisións tomadas polos gobernos a todas as escalas. Porén, o anterior ten que ser complementado coas medidas encamiñadas a garantir a solvencia das empresas e as que buscan a reactivación dun contorno de negocios deprimido aínda polo proceso de desescalada e, en particular, polas medidas de distanciamento social. Se as actuacións na fronte da solvencia foron abordadas no terceiro documento, o cuarto e último centrarase na dinamización económica e en aproveitar a crise para impulsar grandes proxectos tractores e revisar algúns elementos estruturais claramente mellorables a xuízo do Comité.

Para definir un listado coherente e útil de actuacións, é importante partir dunha serie de claves que acotan e condicionan o éxito ou fracaso de calquera actuación.

- As análises que acompañan este documento mostran que a recuperación das ramas produtivas vai ser altamente asimétrica. Principalmente, porque o confinamento e o mantemento das regras de distanciamento non as afectan da mesma maneira. Por iso, hai que atender particularmente ás ramas e empresas máis directamente afectadas pola crise. Por outra banda, hai que ser conscientes de que existen diferenzas significativas no efecto tractor e multiplicador que as distintas ramas produtivas exercen sobre o resto da economía galega. Concentrar actuacións nas que mobilizan máis encadeamentos produtivos aumenta a eficiencia global das actuacións.
- As medidas a desenvolver poden enfocarse cara ao lado da demanda (estímulo da demanda interna e externa) ou ao da oferta

(mellora da competitividade). En cada caso será máis oportuno dar prioridade a unhas ou outras. As medidas de estímulo de demanda aplicadas (e financiadas) a escala rexional comportan un elevado risco de ter escaso efecto sobre o tecido produtivo galego, ao disiparse os seus efectos sobre un espazo económico máis amplo. De xeito similar, o impulso da demanda a escala rexional no caso de empresas e ramas centradas na exportación a outras rexións e países non é eficiente nin eficaz. Os recursos dispoñibles son limitados e as necesidades nas distintas fronteiras (liquidez, solvencia, sostemento do emprego, dinamización), enormes. Non será posible chegar a todo, o que obriga a priorizar actuacións.

- As medidas de estímulo da actividade deben estar coordinadas a todas as escalas: global, europea, española, autonómica e local. Cada esfera ten unha capacidade financeira diferente e deberían coordinarse e encaixarse para optimizar os efectos. Con carácter xeral, os gobernos dos niveis inferiores deben actuar partindo do que fan os de escala superior, co fin de evitar solapamentos pouco razoables e baleiros que ninguén atende. O elevado déficit público estrutural que arrastra España é un *hándicap* á hora de deseñar plans de estímulo e explica por que hoxe somos un dos países cunha resposta orzamentaria máis tímida¹³. Sen dúbida, os paquetes de estímulo a escala comunitaria e os instrumentos europeos son particularmente relevantes para Galicia e para España.
- As medidas de dinamización vanse aplicar nun contexto de desescalada ou normalización con limitacións que se irán levantando progresivamente deica finais de xuño, pero que non conducirán a partir de entón a unha situación idéntica á que había ata a primeira quincena de marzo. Clarificar esas limitacións é fundamental para as empresas, para que poidan programar aspectos clave como as fases de incorporación do persoal ao traballo, os ritmos de produción ou a avaliación das necesidades financeiras, entre outros. En todo caso, esa dinamización da actividade debe ser compatible co cumprimento escrupuloso das normas de saúde pública e as medidas recomendadas para evitar

¹³ Véxanse, entre outros, o informe do Fondo Monetario Internacional (FMI) dispoñible en <https://www.imf.org/en/Publications/FM/Issues/2020/04/06/fiscal-monitor-april-2020> e o elaborado por Mapfre Economics, descargable en https://www.fundacionmapfre.org/documentacion/publico/es/catalogo_imagenes/grupo.do?path=1105926

rebrotos da pandemia significativos que nos leven a un segundo confinamento nos próximos meses.

- En Galicia contamos con dous factores diferenciais que xogan ao noso favor. O primeiro é a consolidación fiscal implementada na última década, que situou a Galicia entre as CCAA con menor débeda pública acumulada. A segunda ten que ver co acceso a fondos europeos. A Comisión Europea está contemplando un escenario de maior flexibilidade na súa utilización; o prazo de certificación do marco 2014-2020 prolóngase ata 2022 e existe aínda unha marxe que foi detallada no documento anterior. A maiores, e como adiantamos tamén no terceiro documento, un acceso rápido e áxil ao financiamento multilateral pode reforzar a capacidade financeira da Xunta de Galicia en termos comparados.
- Este Comité quere incidir no escenario de oportunidade que ofrecen todas as crises; sobre todo, cando son de alto impacto. En particular, queremos incidir na importancia de aproveitar o momento para reforzar as apostas por algúns activos latentes ou infrautilizados da economía galega, moi relacionados cos recursos naturais e a enerxía, o medio ambiente e o mundo rural; pero tamén coa súa posición xeoestratéxica cando se mira desde o mar. Ademais, é un bo momento para acometer reformas estruturais que afectan ao contorno de negocios, a I+D+i, a xestión pública e o mecenado.
- Os programas de impulso e dinamización económica a implementar en Galicia para superar a crise derivada COVID-19 deben estar orientados ao reforzo e ampliación da estrutura económica da nosa Comunidade. Neste sentido, debe irse máis aló da recuperación dos sectores afectados, para sentar as bases para converter Galicia nun territorio atractivo para o investimento, fomentando a implantación de novas actividades económicas ou a ampliación e modernización das xa existentes.
- As propostas que se articulan neste documento teñen impactos distintos sobre o gasto público, os impostos, as finanzas e o marco regulatorio. Ademais, aínda que a atención se centra en propostas de aplicación a escala galega, resulta de novo inevitable facer referencia ao papel doutros niveis da administración. Co fin de organizalas, estrutúranse en catro bloques, comezando por un conxunto de grandes proxectos tractores que aproveitan potencialidades hoxe non aproveitadas:
 - I. Novos proxectos tractores

- II. Accións de alcance sectorial
- III. Medidas tributarias e financeiras para a dinamización da economía
- IV. Propostas de reforma estrutural

Impacto agregado e sectorial: unha análise sintética

- Debemos ser conscientes da orde de magnitude dos esforzos públicos e privados necesarios para superar o duro choque económico ao que nos está sometendo a pandemia. Nestes momentos, as previsións agregadas para a economía galega que incorporan xa o impacto do choque inclúen a elaborada por BBVA Research e os escenarios perfilados polo Foro Económico de Galicia. O *Observatorio Regional de BBVA Research* publicado o 8 de maio prevé que o PIB de Galicia caia un 7,4% en 2020, por debaixo do -8% previsto para o conxunto de España (-8%).¹⁴ En 2021, prevese unha recuperación do 5,5%. Pola súa parte, o Foro Económico de Galicia publicou o mesmo día os seus escenarios previstos para 2020. No máis favorable, produciríase un decrecemento do PIB de -8.5% en 2020 e unha recuperación vigorosa en 2021, de xeito que xa no primeiro semestre de 2022 poderíamos volver ao nivel no que se pechou. Se, en cambio, factores como o distanciamento social, a perda de confianza e a redución da mobilidade ralentizan de forma substancial a normalización da vida económica, o Foro Económico de Galicia estima unha caída de -12.7%. Finalmente, se temos un rebrote serio do virus xa nuns meses, que nos obrigase a un novo confinamento cun impacto similar ao de abril-maio, poderíamos ir ao -19%. Nos escenarios segundo e terceiro, a recuperación do nivel precise non chegaría antes de 2023.
- Se o que nos interesa é a dimensión sectorial do impacto, consideramos que a ferramenta máis apropiada nestes momentos é a elaborada *ad hoc* polo Comité de expertos en colaboración co Instituto Galego de Estatística (IGE) e que se detalla nun anexo a este documento. Utilizando un modelo de análise que considera as relacións intersectoriais analizadas nas Táboas Input-Output (TIO) 2016 que elabora o IGE, avalíase o potencial impacto das medidas

¹⁴ <https://www.bbva.com/publicaciones/observatorio-regional-espana-segundo-trimestre-2020/>

de confinamento e desescalada sobre as 71 ramas de actividade nas que se subdivide a economía de Galicia. A partir da última información dispoñible no momento de redactar estas liñas, xéranse diferentes simulacións sobre as porcentaxes de afectación das medidas de distanciamento e a duración total das fases de desescalada. Para a simulación 1, elixiuse o escenario “base” ou “central” que se establece no Anexo 1. De acordo con esta simulación, presúmese que durante as 15,5 semanas transcorridas entre o inicio do confinamento e a súa potencial finalización ao cesamento da Fase III, o 21 de xuño, o PIB de Galicia para 2020 podería reducirse un 8,95%. As 20 ramas de actividade máis afectadas concentrarían un 76% do impacto, que ascendería a 6,84%.

- Descríbense a continuación as ramas que poderían experimentar os impactos máis relevantes en termos de impacto total en base ás asuncións seleccionadas. A rama “servizos de comidas e bebidas” presenta o maior impacto anual (1,24%). As seguintes dúas ramas máis impactadas experimentarían caídas superiores ao 0,5%: construción (-0,92%) e actividades inmobiliarias (-0,79%).
- Habería sete ramas na franxa de impactos entre 0,52% e 0,20%. Destas ramas, destaca a relevancia potencial do impacto, 0,52%, dea rama “comercio minorista”. As dúas ramas seguintes, “fabricación de vehículos” e “actividades artísticas”, terían un impacto moi significativo (0,42% e 0,38% respectivamente). Finalmente, aparecen dúas ramas integrantes do Sector Público: “administración pública e defensa, seguridade social obrigatoria”; “actividades sanitarias e de servizos sociais de non mercado”. A primeira sufriría un impacto do 0,28% e a segunda do 0,22%.
- O modelo de análise permite tamén desagregar o potencial impacto indirecto a nivel de rama para os posibles escenarios de confinamento e desescalada. O efecto indirecto recolle o arrastre relativo das diferentes ramas, entendido como aquelas nas que un euro de facturación adicional xera un maior efecto positivo sobre outras que son as súas provedoras ou coas que están interconectadas máis o menos directamente. Destaca polo seu impacto indirecto a construción, que podería alcanzar o 0,29%, o único por riba de 0,20%. Só outra rama, “comercio maiorista e intermediarios do comercio, salvo de vehículos de motor”, con 0,12%, tenría un efecto de arrastre superior a 0,10%. O resto das ramas situaríanse por baixo da citada zona do 0,10%. “Actividades

de seguridade e investigación; servizos a edificios e actividades de xardinería; actividades administrativas de oficina” sumarían un 0,09% e “actividades inmobiliarias” un 0,08%. As seguintes tres ramas (“actividades de seguridade e investigación; servizos a edificios e actividades de xardinería; actividades administrativas de oficina e outras actividades auxiliares das empresas”; “servizos de comidas e bebidas” e “abastecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire acondicionado”) alcanzarían un efecto de arrastre do 0,07%. Pola súa parte, “actividades xurídicas e de contabilidade; actividades das sedes centrais; actividades de consultoría e de xestión empresarial” situaríanse nun 0,05%, mentres que o impacto alcanzaría o 0,04% para as ramas de “transporte terrestre e por tubaxe” e “almacenamento e actividades anexas ao transporte”.

Tabla 1:

	FASE 0			FASE 1			FASE 2			FASE 3											
	BASE	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE..	MEJOR					
Actividades artísticas, recr..	52%	53%	52%	52%	48%	41%	53%	52%	52%	48%	41%	52%	48%	45%	34%	22%	48%	41%	38%	22%	11%
Actividades financieras y d..	23%	24%	24%	23%	23%	23%	24%	24%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	18%	11%	23%	23%	22%	11%	7%
Actividades inmobiliarias	37%	22%	22%	21%	21%	21%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	18%	11%	21%	21%	21%	11%	6%
Actividades profesionales,...	70%	29%	28%	27%	26%	25%	29%	28%	27%	26%	25%	27%	26%	26%	18%	13%	26%	25%	24%	13%	7%
Administración pública y d..	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%	21%	21%	21%	11%	6%
Agricultura, ganadería, sil..	24%	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	13%	9%	6%	13%	12%	12%	6%	4%
Comercio al por mayor y al ..	62%	47%	45%	45%	42%	37%	47%	45%	45%	42%	37%	45%	42%	40%	29%	19%	42%	37%	35%	19%	8%
Construcción	100%	31%	30%	29%	28%	27%	31%	30%	29%	28%	27%	29%	28%	28%	20%	14%	28%	27%	26%	14%	7%
Industria manufacturera	68%	45%	43%	42%	40%	37%	45%	43%	42%	40%	37%	42%	40%	39%	28%	18%	40%	37%	35%	18%	9%
Industrias extractivas; su..	23%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	17%	12%	9%	18%	17%	17%	9%	5%
Información y comunicacio..	27%	25%	24%	24%	24%	23%	25%	24%	24%	24%	23%	24%	24%	23%	16%	12%	24%	23%	23%	12%	7%

Code ..	Sector	ESENCIALES	FASE 0	FASE 1	FASE 2	FASE 3
All	All	1.5	8	2	2	2

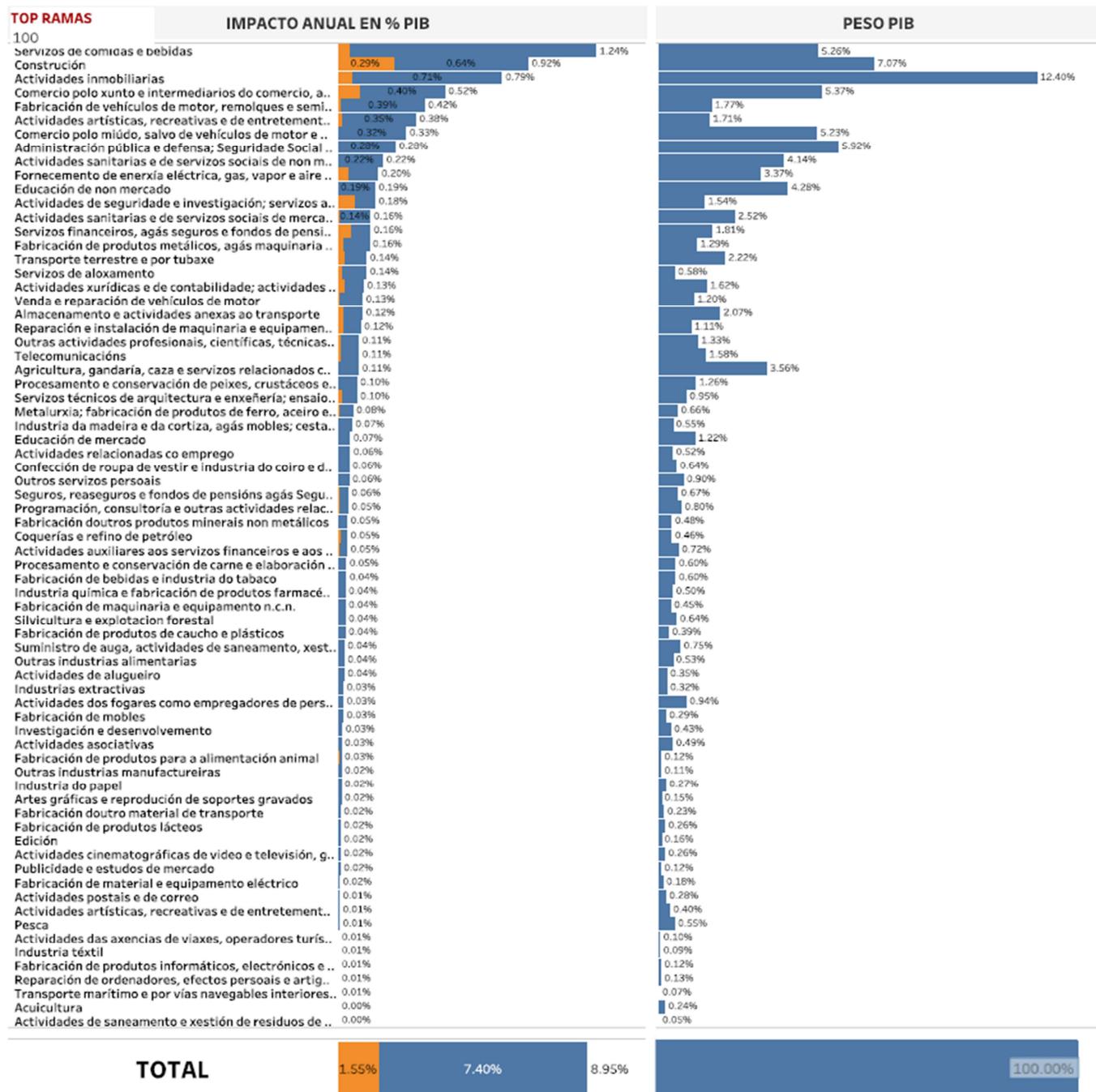

Tabla 2:

E..	FASE 0				FASE 1				FASE 2				FASE 3			
	BASE	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE..	MEJOR
Actividades artísticas, recr..	52%	53%	52%	52%	48%	41%	53%	52%	52%	48%	41%	52%	48%	45%	34%	22%
Actividades financieras y d..	23%	24%	24%	23%	23%	23%	24%	24%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	16%	11%
Actividades inmobiliarias	37%	22%	22%	21%	21%	21%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	14%	11%
Actividades profesionales, ..	70%	29%	28%	27%	26%	25%	29%	28%	27%	26%	25%	27%	26%	25%	18%	13%
Administración pública y d..	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%
Agricultura, ganadería, sil..	24%	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	15%	9%	6%
Comercio al por mayor y al ..	62%	47%	45%	45%	42%	37%	47%	45%	45%	45%	37%	45%	42%	40%	29%	19%
Construcción	100%	31%	30%	29%	28%	27%	31%	30%	29%	28%	27%	29%	28%	28%	20%	14%
Industria manufacturera	68%	45%	43%	42%	40%	37%	45%	43%	42%	40%	37%	42%	40%	39%	28%	18%
Industrias extractivas; su..	23%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	17%	9%	9%
Información y comunicacio..	27%	25%	24%	24%	24%	23%	25%	24%	24%	24%	23%	24%	24%	23%	16%	12%

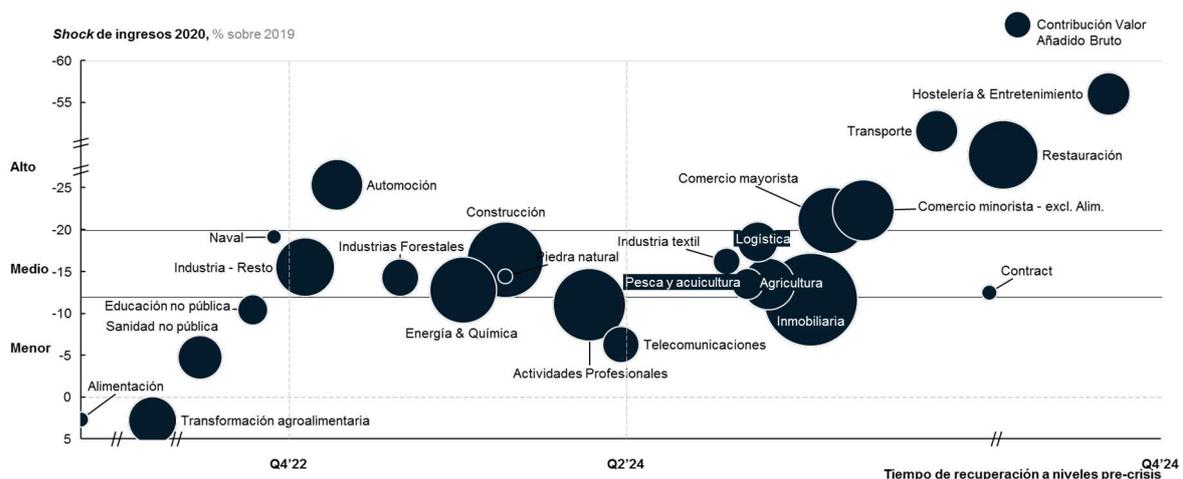
Code..	Sector	INDI..	ESEN..	FASE 0	FASE 1	FASE 2	FASE 3
All	All		1.5	8	2	2	2

TOP RAMAS

➤ O Comité de expertos utilizou unha segunda ferramenta posta á súa disposición pola Xunta de Galicia, que adopta unha perspectiva dinámica a medio prazo (ata 2024) e centra a súa atención na recuperación da actividade das ramas e a súa solvencia relativa. Isto permite identificar as ramas produtivas que tardarán máis ou menos en volver aos seus niveis precrise, e determinar onde se concentran os riscos de insolvencia e crise empresarial. Na Figura 1 clasifícanse os sectores segundo a súa afectación e perfílase a evolución esperada dos sectores. O tamaño dos puntos determina a relevancia relativa da rama. Neste caso, a desagregación é menor que na primeira das ferramentas utilizadas, pero suficiente para os nosos obxectivos. Sectores como Restauración, Transporte e comercio minorista e maiorista poderían sufrir un *shock* en ingresos en 2020 vs. 2019 maior que outros sectores e a súa recuperación agárdase máis lenta, que podería non chegar ata o Q4'24 **no peor dos escenarios e en ausencia de actuacións de dinamización**. Polo contrario, outros sectores como Enerxía & Química, Actividades Profesionais e Industria – resto veranse afectadas por un *shock* de ingresos de magnitude inferior e terán tempos de recuperación máis rápidos.

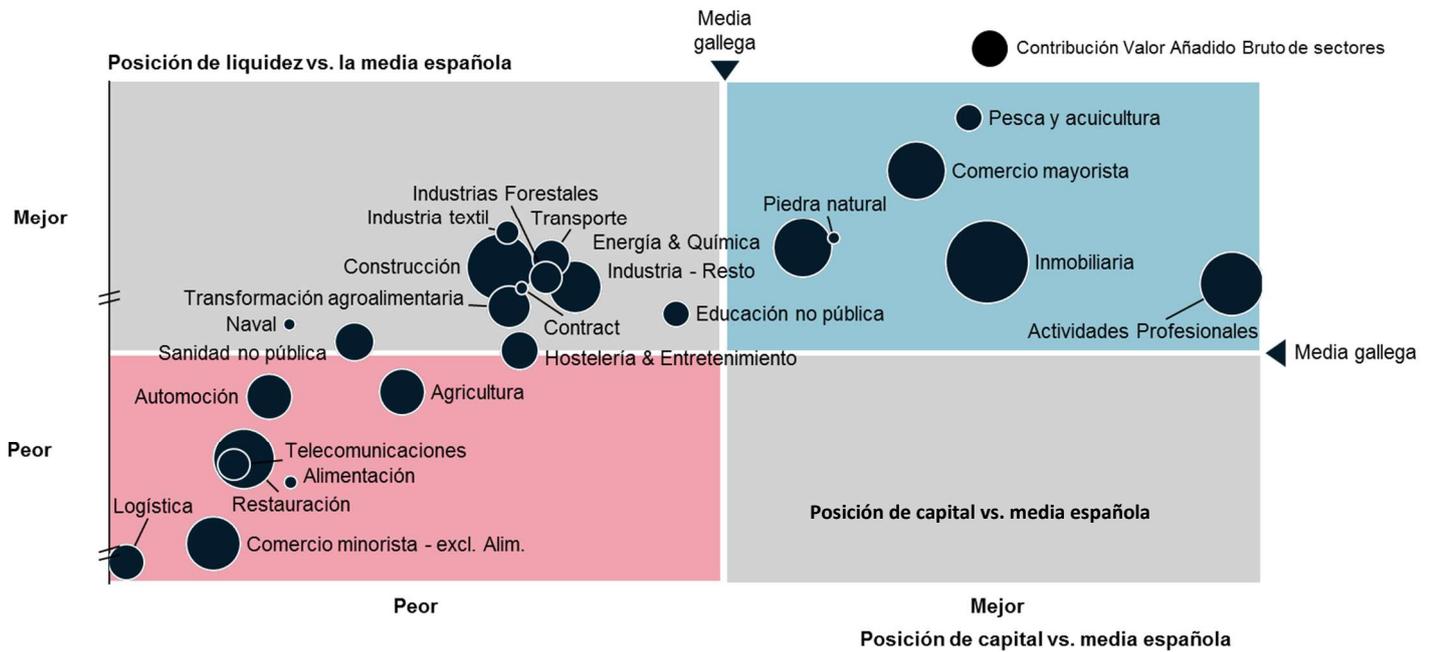
Figura 1: Estimacións a alto nivel de perda de ingresos do sector en 2020 vs. 2019 e tempo de recuperación

Fonte: cifras baseadas nunha mostra de empresas de SABI. Exclúe Administración Pública, Actividades Financeiras e Outros
Nota: Datos con estimacións a Abril 2020

A Figura 2 representa a liquidez e posición de capital dos distintos sectores antes da COVID-19. Neste caso, sectores como a Restauración, Loxística, Comercio minorista e Agricultura parten de posicións de capital e liquidez máis limitadas para afrontar a COVID-19. Ao contrario, sectores como Enerxía & Química e Comercio maiorista parten dunha posición de capital e liquidez máis sólida para afrontar a crise da COVID-19.

Figura 2: Liquidez sectorial vs. posición de capital, 2018

Fonte: cifras baseadas nunha mostra de empresas de SABI. Exclúe Administración Pública, Actividades Financeiras e Outros. Educación non pública inclúe a pública por falta de granularidade de datos.

Nota: Datos con estimacións a Abril 2020

Por último, na figura 3 móstrase o resumo e clasificación dos sectores polo impacto da COVID-19 en ingresos e a súa fraxilidade financeira, medida polos ratios de liquidez e capital precrise. Neste caso, pódense sacar varias conclusións:

- Un 31% do emprego asalariado de Galicia está ligado a sectores para os que se espera un *shock* negativo alto en ingresos (superior ao 20%): Restauración, Comercio minorista e maiorista, Transporte, Automoción e Hostalaría & Entretenemento.
- Un 18% adicional do emprego asalariado de Galicia está ligado a sectores que, se ben poderían ter un *shock* de

ingresos máis moderado (12-20%), presentan unha fragilidade financeira alta-media: Construción, Agricultura e Industria – resto, Loxística e Industrias Forestais, entre outros.

- Algunhas actividades entre as que destacan Alimentación e Industria alimentaria quedan fóra da táboa porque a crise lles tería suposto un *shock* neutral ou positivo.

Figura 3: Clasificación de sectores polo impacto da COVID-19 en ingresos e a súa fragilidade financeira

Shock negativo	Fragilidad financiera	Sectores	Contribución				
Alto (>20%)	Alta – media (Ratios de capital y/o liquidez inferior a la media)	• Restauración	• Transporte	• Hostelería & Entretenimiento	19% VAB	29% autónomos	
		• Comercio minorista (excluye Alimentación)	• Automoción		26% empleo	96% microempresas	
	Baja (Ratios de capital y liquidez superior a la media)	• Comercio mayorista			6% VAB	26% autónomos	
Medio (>12%, <20%)	Alta – media (Ratios de capital y/o liquidez inferior a la media)	• Construcción	• Industria - Resto	• Ind. Forestales	• Contract	21% VAB	29% autónomos
		• Agricultura	• Logística	• Ind. Textil	• Naval	15% empleo	90% microempresas
	Baja (Ratios de capital y liquidez superior a la media)	• Energía & Química	• Pesca y acuicultura			7% VAB	5% autónomos
Menor (<12%)	Alta – media (Ratios de capital y/o liquidez inferior a la media)	• Sanidad no pública	• Telecomunicaciones			8% VAB	14% autónomos
		• Educación no pública				20% empleo	92% microempresas
	Baja (Ratios de capital y liquidez superior a la media)	• Inmobiliaria	• Actividades Profesionales			18% VAB	29% autónomos
					13% empleo	99% microempresas	

Fonte: cifras baseadas nunha mostra de empresas de SABI. Exclúe Administración Pública, Actividades Financeiras e Outros. Transformación agroalimentaria e Alimentación omítense por ter shock positivo;

Nota: Datos con estimacións a Abril 2020

Propostas

I. PROGRAMA DE PROXECTOS TRACTORES

53. Programa de proxectos tractores que creen, impulsen e dinamicen cadeas de valor estratéxicas para Galicia

A crise económica derivada da COVID-19 debe ser tamén unha oportunidade para que Galicia consolide cadeas de valor máis sostibles e transparentes, propoñendo liñas para a reconstrución dunha economía e unha sociedade que sexa máis resiliente, socialmente xusta e medioambientalmente sostible. A transición cara á **sostibilidade e a dixitalización**,¹⁵ xa emprendida antes da pandemia, vai verse acelerada e concentrada en cadeas de valor e produción máis curtas, o que dará como resultado máis estruturas de carácter local ou rexional. Isto contribuirá a crear oportunidades para formas de produción máis sostibles e respectuosas co medio ambiente, como as asociadas á economía circular e a bioeconomía. Pero tamén ten que motivar o impulso e dinamización de cadeas de valor con moito peso específico na economía galega e que requiren dun avance nos seus niveis de **competitividade**, sostibilidade e dixitalización.

Co fin de avanzar nesta liña, proponse que a Xunta de Galicia desenvolva un **programa de proxectos tractores** que creen, impulsen ou dinamicen cadeas de valor estratéxicas para Galicia.

Mecanismo facilitador do programa

O programa debe dotarse dun mecanismo facilitador que atraia e incentive a realización dos proxectos incluídos no programa. Dito mecanismo debe asegurar e axilizar a implantación dos proxectos, de forma que se dea seguridade xurídica e certeza e previsibilidade aos investidores. Para iso, a Xunta de Galicia debe evolucionar a lexislación actualmente vixente na Comunidade Autónoma e realizar as propostas de reformas lexislativas precisas á Administración Xeral do Estado sobre tres piares:

- Creación de capacidade e apoio para a transición á sostibilidade e a dixitalización.

¹⁵ A dobre transición cara á sostibilidade e a dixitalización afectará a cada parte da nosa economía, sociedade e industria e requirirá novas tecnoloxías, con investimento e innovación. Crearanse novos produtos, servizos, mercados e modelos de negocio darán forma a novos tipos de traballos que aínda non existen e que necesitan habilidades que aínda non temos e suporán un cambio da produción lineal a unha economía circular.

- Redución ou mellora da carga regulatoria e mellora do acceso ao mercado.
- Mellora do acceso ao financiamento e configuración dunha fiscalidade específica.

A **sostibilidade e a dixitalización xunto coa competitividade** deben ser os eixes vertebradores do programa, incidindo tanto na creación de cadeas de valor ligadas aos novos modelos de negocio como na transformación de cadeas de valor xa existentes que, impulsadas polos proxectos tractores, evolucionen conforme aos eixes vertebradores citados.

O marco regulatorio do programa debe garantir certeza e previsibilidade aos proxectos e dotar de seguridade xurídica os investimentos. Ha de traballarse na redución das cargas burocráticas ou mesmo pensar na xeración dunha regulación específica que viabilice os proxectos e que, dentro do respecto ás normas europeas, configure un marco competitivo en relación cos países e rexións da nosa contorna. En todo caso, é perentorio asegurar que os prazos de tramitación administrativa dos proxectos se axusten aos mínimos imprescindibles. Unha vez concretados os proxectos, debe asegurarse o acceso ao financiamento, a dotación de infraestruturas, o cumprimento dos prazos de execución e de posta en marcha dos mesmos, mediante a figura do responsable de proxecto na Administración autonómica á que se refire unha das propostas de reforma incluídas neste documento.

O financiamento do programa debe garantir o seu encaixe dentro do marco europeo regulador das axudas de Estado, atendendo á flexibilización e axilización introducida pola Comisión Europea na comunicación de 19 de marzo de 2020.¹⁶ Tamén terá que aproveitar ao máximo a flexibilización dos programas operativos dos fondos europeos regulada no Regulamento UE 2020/460 do Parlamento Europeo e do Consello, de 30 de marzo de 2020. Por último, e ao configurar eixes vertebradores aliñados co *European Green Deal*, debe contar co apoio do Mecanismo para unha Transición Xusta.¹⁷

¹⁶ Dita comunicación establece un Marco Temporal que permitirá autorizar con maior flexibilidade e rapidez a concesión de axudas estatais destinadas a apoiar a economía no contexto do brote da COVID-19. Dito marco temporal baséase no artigo 107.3.b do Tratado de Funcionamento da Unión Europea (TFUE), que permite autorizar axudas destinadas a poñer remedio a unha grave perturbación na economía dun Estado Membro.

¹⁷ O vicepresidente executivo responsable do *European Green Deal*, Frans Timmermans, declarou: “A necesaria transición cara á neutralidade climática vai mellorar o benestar das persoas e facer que Europa sexa máis competitiva, pero esixirá maiores esforzos dos cidadáns, os sectores e as rexións que dependen dos

O Comité de expertos recomenda impulsar un financiamento público/privado para o programa con instrumentos como pode ser o **fondo de capital público e privado para o fortalecemento da estrutura de capital das empresas**, desenvolvido no documento de solvencia e fortalecemento financeiro.

Co fin de atraer investimentos ao programa que permitan acelerar a súa execución, **proponse a creación dun réxime fiscal específico para o programa que faga atractivo o investimento, mutualizando a rendibilidade, para todo tipo de operadores nas cadeas de valor impulsadas polos proxectos tractores, con independencia do seu tamaño, e no marco do disposto polas institucións comunitarias en materia de axudas de Estado.**

Características do programa

Unha vez establecido o mecanismo facilitador, o programa de proxectos tractores debe orientarse a aumentar o peso e a participación de empresas situadas en Galicia (sobre todo de PEMES) en cadeas de valor competitivas e orientadas á súa internacionalización. Para iso proponse aumentar a competitividade de cada un dos membros das cadeas de valor de forma que reduzan a súa vulnerabilidade, accedan a máis negocio, aporten máis valor engadido, se doten de competencias dixitais e melloren o nivel tecnolóxico das súas empresas de forma que poidan facer fronte ás esixencias da “nova normalidade” e ademais se poida converter unha crise nunha oportunidade para Galicia. Sempre desde un compromiso de sostibilidade.

Os proxectos poderán sustentarse na capacidade de tracción que grandes empresas situadas en Galicia teñan sobre as cadeas de valor que se determinen como estratéxicas. A través destas empresas actuarase sobre ditas cadeas de valor no seu conxunto, beneficiando o ecosistema industrial galego constituído por milleiros de PEMES. Pero tamén poderán sustentarse no fomento de alianzas entre PEMES galegas que creen, impulsen ou dinamicen cadeas de valor coa orientación referida.¹⁸

combustibles fósiles máis que os demais. O Mecanismo para unha Transición Xusta contribuirá a apoiar aos máis afectados, facendo máis atractivos os investimentos e aportando un paquete de axuda financeira e práctica por un valor mínimo de 100.000 millóns de euros. Este é o noso compromiso de solidariedade e equidade”.

¹⁸ O obxectivo é aumentar considerablemente o número de PEMES que participan en prácticas comerciais sostibles, así como o número de PEMES que empregan tecnoloxías dixitais. En definitiva, o obxectivo é que Galicia (eurorrexión Galicia-Norte

Poderán constituírse consorcios de empresas e entidades integrantes da cadea de valor na que se incardine cada un dos proxectos tractores. Ademais, os consorcios incluírán Centros de Competencias, Centros de Transferencia e as diferentes entidades e empresas que conforman a oferta tecnolóxica na rexión. En consonancia coa estratexia europea, os *hubs* de innovación dixital, como aglutinadores, á súa vez, de varias cadeas de valor no ámbito da dixitalización son clave para acelerar dito proceso. O programa terá como obxectivo fundamental a implantación dos proxectos tractores, a través do mecanismo facilitador, pero tamén se complementará con todas as fórmulas que impulsen as cadeas de valor estratéxicas, procurando os seguintes obxectivos adicionais:

- Reposicionar as cadeas de valor estratéxicas buscando un mellor balance local/global.
- Aumentar a competitividade dos seus produtos e tecnoloxías.
- Impulsar a súa sostibilidade e transformación dixital.
- Aumentar a capacitación dos empregados da cadea de valor.
- Aumentar a transferencia de coñecemento desde os centros de competencias ás empresas, en especial ás PEMES.
- Reforzar os ecosistemas industriais nos que se desenvolven os proxectos, aumentando a capacidade de Galicia para captar investimentos singulares que reforcen a competitividade dunha ou varias cadeas de valor, mesmo da economía en xeral.

Ámbitos preferentes dos proxectos tractores

A concreción dos proxectos tractores é unha cuestión que competirá á acción de goberno da Xunta de Galicia, se ben o Comité de expertos considera que deben centrarse en dous ámbitos principais:

- Sectores produtivos cun importante peso específico na economía galega nos que os eixes vertebradores de competitividade, sostibilidade e dixitalización contribúan a impulsar ou dinamizar as súas cadeas de valor.
- Novas áreas temáticas nas que se poidan crear cadeas de valor nas que se integren de forma substancial empresas galegas: tecnoloxía (IT e robótica), circularidade, auga, descarbonización e enerxía, biodiversidade.

de Portugal) se converta no lugar máis atractivo para crear unha pequena empresa, facela medrar e escalar no mercado único.

Dentro dos sectores cun importante peso específico na economía galega nos que se deberían desenvolver proxectos tractors sinalamos: i) **AUTOMOCIÓN**; ii) **NAVAL**; iii) **PESCA E ACUICULTURA**; iv) **INDUSTRIA AGROALIMENTARIA**; v) **INDUSTRIA TÉXTIL**; e vi) **FORESTAL**. Con tal fin, o Comité de expertos propón que se convoquen reunións sectoriais co obxectivo de que se identifiquen proxectos que poidan encaixar no programa en cada un dos sectores. No que se refire ás novas áreas temáticas, algunha das iniciativas que poderían concretarse en tractoras serían as seguintes:

TECNOLOXÍA: i) Desenvolvemento de novas tecnoloxías dixitais para apoiar a recolección, o seguimento e a transmisión de datos ao longo da cadea de subministración co fin de obter vantaxes competitivas, aumentar a súa capacidade de análise e predición e, como consecuencia, a súa resiliencia. ii) Introducción de novos procesos robotizados de produción en diferentes ámbitos industriais da economía galega. iii) Desenvolvemento e fabricación de novos vehículos máis sostibles. iv) Modificación de tecnoloxías produtivas no ámbito da sostibilidade dos procesos industriais e a súa dixitalización. v) Dixitalización da cadea de subministración e intermodalidade.

CIRCULARIDADE: i) Modelos de negocio circulares innovadores. ii) Desenvolvemento do deseño circular e de materias primas máis sostibles. iii) Acelerar o desenvolvemento de solucións tecnolóxicas para a recolección, selección e reutilización da roupa usada ou sobrante. iv) Desenvolver tecnoloxías de reciclaxe química de fibras sintéticas procedentes de residuo téxtil e definición das pautas para a implementación e escalabilidade a nivel industrial. v) A utilización de residuos orgánicos para a xeración de gases renovables. vi) Desenvolver as infraestruturas de aproveitamentos de todo tipo de plásticos. vii) Impulsar a construción con madeira como elemento estrutural.

AUGA: i) Desenvolvemento de novas tecnoloxías que contribúan a reducir o impacto da contaminación na auga de ríos e océanos en dous ámbitos: o primeiro deles, a redución do consumo, control e prevención da contaminación en ríos e océanos a través da cadea de subministración de produción en industrias nas que se dá unha utilización intensiva de auga; o outro, o desenvolvemento de tecnoloxías para eliminar a xeración de microfibras nos procesos industriais e de lavado doméstico de prendas de

vestir. ii) Implementación de guías e mellores prácticas para xestión e prevención da contaminación mariña con pellets e envases plásticos, co obxectivo último de valorizar a entrega de envases e embalaxes de natureza plástica e crear a infraestrutura necesaria para a súa reciclaxe. iii) Desenvolver iniciativas de redución do lixo mariño e a aplicación de procesos de economía circular aos residuos da actividade pesqueira e portuaria, estudando o seu potencial reciclaxe/valorización como materiais para o desenvolvemento de produtos para a industria téxtil.

DESCARBONIZACIÓN E ENERXÍA: i) Impulsar o desenvolvemento de fontes de enerxía renovable de alto rendemento que contribúan a reducir a dependencia de tecnoloxías baseadas en combustibles de orixe fósil e á descarbonización da economía. ii) Acelerar a implantación de produción de enerxía renovable (eólica *onshore* e *offshore* e fotovoltaica) como paso necesario para alcanzar os obxectivos de descarbonización. iii) Desenvolvemento de tecnoloxías de produción de enerxía alternativas, como a enerxía do mar. iv) Impulso á produción e explotación de gases renovables (biogás, biometano, metano sintético e hidróxeno). v) Impulsar proxectos de I+D en tecnoloxías de almacenamento de enerxía renovable baseadas en baterías, bombeo, inxección á rede de hidróxeno e outras alternativas substitutivas. vi) Desenvolver e impulsar a investigación en tecnoloxías seguras e fiables para a captura, almacenamento, transporte e utilización de carbono (CCS/ CCU). vii) Desenvolver a tecnoloxía e as infraestruturas necesarias que posibiliten unha transición efectiva a un transporte menos dependente de combustibles fósiles e con cero emisións. viii) Impulsar un transporte marítimo máis sostible e eficiente con uso de combustibles alternativos. ix) Implantar unha construción sostible e mellorar a eficiencia enerxética no parque construído a través da rehabilitación. x) Promover a eficiencia enerxética nos procesos industriais.

BIODIVERSIDADE: i) Impulsar a protección e restauración dos ecosistemas, á vez que contribuír a un aproveitamento máis responsable dos recursos naturais por parte da industria (cultura rexenerativa). ii) Desenvolvemento de plans para o fomento da agrosilvicultura ecolóxica e rexenerativa (como explotando os medios naturais podemos aportar un impacto positivo ao medio ambiente) como medio para aumentar a produtividade e sostibilidade dos sistemas agrícolas e gandeiros. iii)

Desenvolvemento, investigación e implantación de novas tecnoloxías na prevención de incendios.

II. PROPOSTAS DE ALCANCE SECTORIAL

54. Articular programas específicos para autónomos e PEMES en sectores impactados

Un dos elementos diferenciais e característicos do tecido económico galego é o do importante peso das actividades levadas a cabo por autónomos ou empresas de moi reducido tamaño. Esta realidade maniféstase con especial relevancia en determinados sectores económicos fortemente impactados pola crise da COVID-19, o que pon en risco a viabilidade futura de moitas actividades que non contan coa capacidade de adaptación aos requirimentos da nova realidade económica, nin a solvencia necesaria para garantir a súa supervivencia futura.

Neste sentido, de xeito coordinado coas liñas de financiamento propostas no documento de solvencia, propónse que se deseñen e articulen programas específicos sectoriais baseados nos seguintes principios:

- O ámbito dos programas será, preferentemente, o que compoñen as ramas máis fortemente impactadas pola COVID-19. Isto requirirá que exista un deseño específico segundo os requirimentos de cada un de ditos sectores, con atención ás súas casuísticas particulares, aos seus ciclos de explotación e ao grao estimado de impacto derivado da crise actual.
- O contido dos programas poderá concretarse en liñas de financiamento ou a través de actuacións directas da propia Administración. En calquera dos dous casos, deben ser actuacións diferenciadas doutras medidas de apoio global e responder a necesidades concretas derivadas da conxuntura económica actual.
- Os programas terán como obxectivo concreto o reforzamento da estrutura empresarial dos sectores afectados, focalizando o impulso e apoio naquelas actuacións que poidan suplir as carencias asociadas ao tamaño en fases clave dos procesos produtivos. Neste sentido, deberían fomentarse iniciativas tendentes á creación de plataformas que permitan a un mesmo sector, ou grupo de asociados, gañar poder de negociación ante terceiros, aproveitamento de sinerxías comúns a efectos de difusión e

comercialización e maximización do poder de atracción dos seus potenciais clientes.

55. Propostas específicas para o estímulo do consumo e o comercio

A paralización de moitas actividades económicas vinculadas co consumo e co aprovisionamento de insumos, de produtos básicos e esenciais noutros procesos de produción obriga a propoñer aos pequenos e medianos produtores dous tipos de accións: a primeira, volver no menor tempo posible e co menor impacto negativo, en termos de emprego e de ingresos, á situación precedente, restaurando os niveis anteriores; e, a segunda, recuperar as cotas de mercado que se dispoñían de antemán, buscando a optimización da volta á actividade.

Ante estas circunstancias propóñense varias accións que, á súa vez, resultan imprescindibles:

- Establecemento de **campañas de promoción do comercio de proximidade**, tanto públicas como na canle HORECA, de cara a revitalizar tanto os produtos estacionais como aqueles específicos de determinadas zonas que por mor das restricións de compras por parte dos grandes distribuidores e pola pequena entidade dos produtores, dificilmente poderían recuperar os niveis de actividade anteriores á crise.
- Establecemento de **campaña de promoción dos produtos de Galicia**, entendida como unha acción centrada en potenciar unha **imaxe de marca**, con selo identitario propio, e que implique unha diferenciación específica de carácter universal.
- **Converter Galicia nun territorio seguro ante eal COVID-19**. Con esta finalidade, a Administración autonómica, conxuntamente coas entidades representativas de cada sector (con especial referencia á restauración, a hostalaría e o comercio) deberían desenvolver e poñer en marcha programas que, mediante a información, a formación, o asesoramento e o apoio económico aos axentes económicos con máis dificultades para implementar medidas hixiénico-sanitarias, garantan o obxectivo de Galicia territorio plenamente seguro.

En paralelo a estas accións de promoción e sensibilización, propónse:

- Aprobación de incentivos para aqueles produtores que subscriban acordos de colaboración dos seus produtos de consumo e de provisión de servizos en sectores de turismo, restauración ou actividades relacionadas co Camiño de Santiago e na promoción dos

eventos de carácter internacional ou autonómico nos que exista un patrocinio da Xunta de Galicia.

- Establecemento de incentivos para aqueles produtores que subscriban acordos de colaboración dos seus produtos e de provisión de servizos naqueles países orixinarios de turismo cara a Galicia. Ditas iniciativas canalizaranse a través das Oficinas de Representación da Xunta de Galicia no exterior.
- Reforzo das canles de venda on-line mediante campañas de sensibilización e estímulo ao consumo dos produtos galegos a través de campañas de promoción institucional ou coparticipada con sectores económicos, sempre que se reforce a cooperación entre produtores afíns sectorialmente ou xeograficamente. Preténdese, en consecuencia, axudar á formalización de plataformas locais e sectoriais capaces de agregar importantes niveis de produción e servizos.
- As campañas de promoción e os impulsos ás plataformas locais ou sectoriais deben estar coordinados entre as Administracións Públicas para evitar solapamentos ou colusións que diminúan a súa eficacia.
- A emisión dunha tarxeta de desconto para a realización de compras nos establecementos adheridos. A emisión faríase ao abeiro dun convenio altamente publicitado entre a Xunta de Galicia e as organizacións representativas dos establecementos. Cos límites por día e operación que se consideren oportunos, os usuarios obterían un desconto nas súas compras a decidir no marco do convenio e que asumirían os establecementos.
- A extensión de datas de consumo preferente que non poñan en risco a seguridade alimentaria.

Así mesmo, é preciso considerar que as campañas de promoción e sensibilización teñen como obxectivo considerar **Galicia como destino turístico preferente**, un territorio seguro para a saúde e atractivo para as persoas. Débese impulsar a demanda interna do turismo galego, articulando programas específicos que difundan e promocionen os recursos turísticos galegos, e estimulen o seu consumo mediante accións conxuntas co sector.

Ademais, este plan debería elaborarse sobre a base dunha coordinación cos principais países de orixe (Francia, Alemaña, Reino Unido...) para garantir o control sanitario en todos os puntos; e debería contemplar o desenvolvemento e implementación de aplicacións para *smartphone* que contribúan ao control da pandemia en materia de saúde pública, como

ferramentas ben de apoio asistencial, ben de detección de rebrotes e control da expansión territorial do virus.

No caso específico dos municipios costeiros, a Xunta de Galicia debería contemplar axudas coa finalidade de manter e incrementar a calidade das costas a través da recuperación medioambiental e a consecución dun uso máis sostido das praias; e liberar o pago do canon recollido na Lei de Costas aos equipamentos e infraestruturas necesarios para a implementación de medidas de seguridade e hixiénico-sanitarias a adoptar polos usuarios das praias. Finalmente, o Comité propón a extensión dos ERTE máis aló do estado de alarma e ata a reactivación efectiva do sector turístico costeiro.

56. Propostas específicas para as ramas incluídas na hostalaría e restauración

O enorme impacto do distanciamento social sobre a hostalaría esixe flexibilizar todo o posible a posibilidade de oferta de servizos no exterior, o que conduce a propoñer, sempre cumprindo coa normativa, a ampliación da temporada de terrazas e veladores e o uso libre e ampliado das terrazas e veladores mentres dure a limitación de aforo, permitindo por parte dos Concellos e as administracións competentes en zonas de dominio público portuario ou marítimo-terrestre a ocupación de zonas públicas durante un período de tempo considerado.

Desde un punto de vista tributario, debería estimularse o consumo na hostalaría mediante a aplicación do tipo de IVE superreducido de forma transitoria, como se detalla na terceira sección do documento; así como ampliar o límite de dedución fiscal do tique restaurante desde os 11 aos 15 euros ata o 31 de decembro de 2021.

Por último, debería explorarse a flexibilización de ordenanzas para aumentar o horario de servizos loxísticos, de distribución, limpeza ou mantemento, así como de horarios comerciais e de servizos.

57. Estímulo do sector da automoción galego

Os datos demostran a importancia do sector en Galicia, tanto no que concirne á produción, como á distribución. Ademais, é un sector no que se dan as dúas condicións para acaparar esforzos: son ramas produtivas particularmente afectadas pola crise provocada pola COVID-19 e xeran un efecto tractor notable sobre a economía galega. Ao anterior súmaselle un vector de relevancia crecente ao que nos referimos previamente: a

sostibilidade ambiental. Por todo o anterior, ten sentido e xustificación un estímulo á renovación do anticuado, en termos comparados, parque móbil galego no que concirne a automóviles, camións ou autobuses.

A ferramenta principal para incentivar este cambio sería a implantación dun sistema PIVE para rexuener o parque móbil de turismos con duración ata o 31 de decembro de 2021 ou esgotamento dos recursos. Porén, o Comité é consciente de que a eficacia deste plan para estimular a produción de vehículos aumenta notablemente ao ampliar o ámbito territorial da medida. Por iso consideramos que debería ser a Administración Central, probablemente en cooperación con outros gobernos europeos, a que protagonice un Plan PIVE ambicioso e ben deseñado, atendendo aos defectos mostrados por experiencias anteriores. En tal caso, os recursos máis limitados dispoñibles en Galicia deberían focalizarse cara ao transporte de mercadorías e o de pasaxeiros.

En particular, urxe unha renovación da frota de autobuses, ao abeiro das iniciativas da Unión Europea nesta fronte. A actuación sería dobre: para as novas concesións que saian a licitación en breve, para as que habería que aprobar axudas para a esixencia nos pregos de frotas substancialmente menos contaminantes; e para as concesións xa adxudicadas que deban renovar vehículos.

58. Reactivación do sector da cultura

Este sector foi un dos grandes impactados polas restricións asociadas á crise derivada da COVID-19. Neste contexto, resulta necesario un programa de reactivación dos sectores culturais galegos, impulsado desde a Administración autonómica en coordinación e coa colaboración do sector que, coa finalidade de estimular e fomentar tanto a oferta como a demanda, busque materializar os seguintes obxectivos parciais:

- Apoiar a viabilidade do tecido económico ligado á cultura durante a transición cara ao proceso de normalización do sector.
- Establecer estratexias que posibiliten a adaptación ao novo escenario socioeconómico derivado da evolución epidemiolóxica da COVID-19.
- Favorecer o consumo de produtos culturais, reactivando e impulsando a actividade conxuntamente coa súa promoción e acceso, para o que se articularán programas -tipo bono ou similares- que consoliden e amplíen o universo dos usuarios destes bens e servizos.

- Crear instrumentos, consensuados e coordinados cos axentes sectoriais, que impulsen a recuperación da estrutura empresarial. Nese sentido, xunto co fomento da creatividade e da produción cultural, reforzaranse as estruturas de programación e distribución, aproveitando como elemento dinamizador a organización do Xacobeo 2021.

59. O Xacobeo debe converterse nun dos motores de impulso da recuperación económica de Galicia

Para iso, todas as actuacións relacionadas cos elementos clave para a súa potenciación e mellora, así como as actividades que xiran ao seu redor, deben ser repensadas e impulsadas: promoción, desestacionalización, diversificación, extensión a outras actividades turísticas e culturais, efecto embaixador, etcétera. A sostibilidade, tanto do Camiño de Santiago como do Xacobeo, ligada ao respecto e protección do medio ambiente, a innovación e a dixitalización, así como a dinamización do territorio, deben ser os principios que deben rexer este proceso. O fenómeno Xacobeo ten que ser aproveitado para reactivar a economía máis aló dos sectores directa e indirectamente relacionados -turismo e cultura, provedores de consumos intermedios e sectores asociados- nunha palabra, "des-sectorialización" do mesmo. O obxectivo debe ser que os seus efectos se propaguen, na medida do posible, ao resto de sectores da economía galega, estendendo os seus beneficios ao conxunto do territorio e de actividades.

Por iso, propónse impulsar e ampliar o potencial do Xacobeo nos seguintes sentidos:

- Como imaxe de marca de Galicia fóra do noso territorio, asociándoa con aspectos relacionados co propio turismo, pero tamén coa gastronomía e o patrimonio, a arte e a cultura, a contorna, a natureza e os recursos naturais, a habitabilidade e a calidade de vida, o coñecemento e a innovación.
- Como parte da autoimaxe presente na poboación de Galicia, configurándoo e transmitíndoo como unha idea diferenciadora e integradora coa que os galegos nos identifiquemos que reforce o noso etnocentrismo no consumo de bens e servizos.
- Mediante a articulación de programas específicos que aproveiten a presenza dos visitantes e a súa interacción cunha parte importante do noso territorio -elemento diferencial con respecto a outras actividades turísticas-, para darlles a coñecer o noso potencial e realidade económica e os mecanismos -que deben ser pensados,

deseñados e, no seu caso, articulados-, para poder seguir interaccionando con esa realidade económica desde as súas localidades de orixe. Neste sentido, entre outras medidas, debería incluírse dentro dos circuítos a recomendar ou actividades a realizar polos visitantes, aquelas que supoñan un coñecemento dos axentes e os procesos produtivos de Galicia e a forma de acceder ao seu consumo desde as súas localidades de orixe.

- O choque económico sobre as empresas galegas pode xerar cambios na súa capacidade de patrocinio e poñer en risco os compromisos manifestados xa pechados no pasado. Por iso, debería redeseñar a estratexia de patrocinio do Xacobeo 2021.
- O Comité considera necesaria a extensión do Xacobeo ao ano 2022 e insta á Xunta de Galicia a realizar as xestións oportunas ao respecto.

60. O rural galego debe ser un dos piares da reactivación económica da Comunidade Autónoma

A crise da COVID-19 vai xerar novas tendencias a nivel mundial. Unha delas é a **maior relevancia dos espazos rurais**. O maior risco de contaxio en grandes cidades pode levar a un cambio en hábitos e preferencias cara ao rural; o foco en agricultura e alimentación de proximidade e mobilidade sostible pode afectar ás cadeas de valor e reforzar o atractivo da economía galega polo compoñente rural da nosa comunidade.¹⁹ Dentro das consecuencias indirectas da pandemia hai tres que van perdurar no tempo e deben aproveitarse como oportunidades:

- A situación vivida nos últimos meses puxo en evidencia o carácter estratéxico da produción de alimentos e, por tanto, a importancia de contar cunha base agroalimentaria sólida a partir do aproveitamento dos recursos cos que conta cada territorio.
- Tamén se observa unha maior preocupación dos consumidores pola saúde, e por lo tanto, unha maior atención á seguridade, orixe e condicións ambientais nas que son producidos os alimentos. Isto pode abrir novas oportunidades para os alimentos sans, seguros e vinculados a un territorio coñecido.

¹⁹ O 96% do seu territorio total (2.957.447 hectáreas) está constituído por fincas rústicas. A nosa Comunidade Autónoma ocupa tan só o 6% do territorio español, pero ten o 16,5% da superficie rústica española e o maior número de parcelas catastrais de España. Neste ámbito aséntanse máis da metade dos núcleos de poboación de España, máis de 30.000, cunha dispersión que determina tamén un potencial fluxo de migración a Galicia polas súas amplas zonas rurais.

- A revalorización do medio rural como espazo para traballar e/ou vivir, fronte aos riscos asociados ás concentracións humanas nas grandes áreas urbanas.

Esta tendencia cara ao rural debe enmarcarse no **Pacto Verde Europeo**²⁰, unha folla de ruta para **facer que a economía da UE sexa sostible** transformando os retos en materia de clima e medio ambiente en oportunidades en todas as áreas de actuación. Dentro das estratexias do pacto verde europeo está tamén a de idear un sistema alimentario xusto, saudable e respectuoso co medio ambiente (estratexia da granxa á mesa)²¹, así como a preservación e restablecemento dos ecosistemas e a biodiversidade.

O Comité considera que debe abordarse unha **actuación integral sobre o rural galego**, ligada á consecución dos seguintes obxectivos:

- Consolidar os principais sectores produtivos no ámbito agrícola e gandeiro galego co **deseño de estratexias baseadas na sostibilidade económica, social e medioambiental das actividades agrarias**.
- **Impulsar plans para o fomento da agrosilvicultura ecolóxica e rexenerativa**, aportando coa explotación dos medios naturais un impacto positivo ao medio ambiente ao tempo que se aumenta a produtividade e sostibilidade dos sistemas agrícolas e gandeiros.
- **Promover unha xestión forestal activa**, para consolidar o monte e o sector forestal, como un dos piares fundamentais para ter un medio rural vivo e activo economicamente. E reforzar a súa contribución clara á xeración de emprego, á consolidación e aumento da poboación rural; conservando ao mesmo tempo a biodiversidade, a riqueza forestal e o acervo histórico, cultural e natural que o noso monte atesoura.
- **Impulsar a recuperación, posta en valor e mellora da xestión das terras produtivas de Galicia como un obxectivo fundamental** ante a demanda de base territorial das nosas explotacións e a existencia dunha parte importante do territorio cunha xestión mellorable.
- **Dentro do novo programa operativo da PAC para o período 2021-2027 debe avanzarse nunha nova estratexia de apoio ás iniciativas**

²⁰ **COM/2019/640 final**: Comunicación da Comisión ao Parlamento Europeo, ao Consello Europeo, ao Consello, ao Comité Económico e Social Europeo e ao Comité das Rexións.

²¹ 20.5.2020 COM(2020) 381 final communication from the commission to the European parliament, the council, the European economic and social committee and the committee of the regions *A Farm to Fork Strategy for a fair, healthy and environmentally-friendly food system*

empresariais no medio rural, na produción agroalimentaria e forestal, na industria de transformación de produtos agrarios, na cadea da madeira e noutras actividades cunha demanda crecente no mercado. Nesta estratexia debe primarse o desenvolvemento de actividades económicas sostibles económica, social e medioambientalmente, fomentando o redimensionamento das nosas explotacións agrarias e industrias agroalimentarias. Debe impulsarse a utilización de instrumentos financeiros, co fin de incrementar o efecto multiplicador dos fondos públicos.

- **Deben fortalecerse as estruturas de comercialización dos nosos produtos agrarios**, dunha calidade contrastada, fomentando o asociacionismo entre os operadores económicos co obxectivo de alcanzar tamaño suficiente para poder acceder a novas canles de comercialización. Impulso decidido do desenvolvemento do comercio on-line por parte das explotacións agrarias e as industrias agroalimentarias. Deben fomentarse os circuitos curtos de comercialización e os mercados locais, reforzando o concepto de produto de proximidade. A Xunta de Galicia debe promover este fortalecemento das estruturas de comercialización con medidas de impulso ao asociacionismo, a formación comercial dos produtores e unha **estratexia de comercialización conxunta dos produtos do sector agrario galego ligada á marca GALICIA CALIDADE**.
- O impulso do sector agroalimentario galego debe acompañarse de **mecanismos legislativos que aseguren a adecuada repartición do valor engadido en todos os elos da cadea de valor, con especial atención á protección dos produtores agrícolas e gandeiros**. Hai que profundar na liña aberta pola directiva (UE) 2019/633 do Parlamento Europeo e do Consello, de 17 de abril de 2019, para modificar a lexislación española sobre competencia ampliando o catálogo de prácticas comerciais prohibidas por desleais, incluíndo a prohibición xeral de vendas a perdas de produtos do sector primario. En definitiva, regular un marco normativo que consiga o obxectivo de que calquera produtor agrícola ou gandeiro obteña un prezo polos seus produtos que cubra os custos de produción máis a marxe de beneficio que se determine.

Dentro dunha reflexión previa sobre como debemos asentar a poboación,²² propónse unha **actuación integral sobre o rural galego cara**

²² Documento 22/2017 do Foro Económico de Galicia: Unha estratexia para a Galicia rural do século XXI. Diagnóstico e propostas para o debate, de Edelmiro López Iglesias e María do Mar Pérez Fra. Dispoñible en www.foroeconomicodegalicia.es

á mellora da calidade de vida e dos servizos públicos para a poboación e as empresas, co fin de consolidar un rural do século XXI atractivo para vivir e/ou traballar. Un dos elementos fundamentais ha de ser a mellora do acceso a internet e o impulso decidido da dixitalización. Todas as actuacións deben desenvolverse desde o respecto á paisaxe e á arquitectura tradicional galega, cunha ordenación do territorio que impulse o uso ordenado e sostible do rural galego e fomentando a rehabilitación de vivendas coa utilización de materiais sostibles.

61. Reorientación do sistema comercial marítimo-pesqueiro e dinamización do sector marítimo-pesqueiro

A actual situación provocada pola pandemia da COVID-19 impactou de forma especial sobre a estrutura comercial do sector marítimo-pesqueiro e a cadea mar-industria, derivando cara ao sector extractor ou produtor as consecuencias de tres aspectos de impacto:

- Colapso da demanda da canle HORECA, con escasa previsión de recuperación a curto e medio prazo.
- Redución da demanda internacional, con escasa previsión de recuperación a curto e medio prazo.
- Repunta da demanda de produtos a través de métodos de compra dixital.

Galicia debe poñer en marcha unha reorientación do seu sistema comercial pesqueiro que leve ao mantemento da competitividade da estrutura da cadea mar-industria e debe formularse como medida de potenciación do investimento das empresas marítimo-pesqueiras e transformadoras na propia comunidade, ofrecendo alternativas e estímulo de investimento atractivos e motores de cambio comercial que sustenten a necesaria transición cara a un obrigado novo modelo. **Esta estratexia de cambio ha de asentarse sobre catro liñas de actuación:**

- **Unha organización da oferta baseada na agregación de oferta de produtos e no sostemento e dispoñibilidade da mesma.**
- **Unha adecuación da oferta á demanda baseada nos novos hábitos de consumo** e a súa afectación por esta nova situación social, cun previsible aumento do consumo doméstico e a recuperación parcial do tempo de preparación dos produtos.
- **Un estímulo do consumo mediante campañas de promoción de produtos do mar e do seu consumo mediante a mellora da súa accesibilidade por custo.** A Xunta de Galicia debe impulsar de xeito

decidido unha estratexia de comercialización dos produtos do mar ligada á marca **GALICIA CALIDADE**.

- De forma similar ao apuntado para o caso do sector agrogandeiro, o Comité considera necesario regular un marco normativo que consiga o obxectivo de que calquera produtor pesqueiro obteña un prezo polos seus produtos que cubra os custos de produción máis a marxe de beneficio que se determine.
- Adecuación das normativas sectoriais ás derivacións socioeconómicas da actividade empresarial, con especial vinculación á **adecuación dos prazos e condicións concesionais do Dominio Público Marítimo-Terrestre (DPMT)**. Nun contexto de incerteza como o que vivimos, é particularmente relevante reforzar a seguridade xurídica a medio e longo prazo e asegurar a pronta resolución dos expedientes de solicitude de concesión ou autorización de uso ou ocupación do DPMT.

En todo caso, a recuperación operativa e a dinamización económica da actividade marítimo-pesqueira terán moito que ver coa reactivación pausada e coordinada entre os diferentes subsectores que a conforman, así como cun necesario axuste entre oferta e demanda, toda vez que a súa interrelación e diferentes circunstancias fan prever unha necesidade de saída coordinada. A saída desescalada da situación actual deberá contar con medidas específicas que se han de acomodar e servir para flexibilizar a influencia da recuperación da actividade social e económica xeral, con especial atención á reactivación da canle HORECA.

Neste sentido, **deberanse establecer apoios económicos:**

- **Axudas sustentadas co Fondo Europeo Marítimo e de Pesca para os sectores e actividades declarados elixibles no fondo** (frota pesqueira, mariscadoras a pé, acuicultura, transformación e organizacións de produtores).
- **Axudas directas con fondos propios (de Estado ou *mínimis* – ata 120.000 euros por empresa):** para a compensación parcial de minoracións e ante a inellexibilidade de confrarías e estrutura de comercialización non consideradas elixibles no FEMP.
- **Enmarcada nas actuacións que perseguen garantir a liquidez e solvencia desenvolvidas nos documentos anteriores, as empresas do sector marítimo-pesquero afrontan unha problemática especial que esixe combinar diferentes vías de financiamento** para permitir a súa continuidade na actividade ben pola necesidade de acometer gastos de carácter fixo ou variables, ben para asumir

transitoriamente os impagos xerados ao longo da cadea comercial dos produtos do mar.

62. Impulso ao sector da construción

Como demostra a análise sectorial presentada na introdución, **o sector da construción é un dos que xera maior efecto arrastre**. Por iso, o seu estímulo aparece en diversas propostas deste documento. No caso da construción residencial, inclúense propostas de rebaixas que afectan á compravenda de vivenda nova, pero tamén a segundas e sucesivas transmisións, nas que as obras de rehabilitación veñen habitualmente asociadas. Tamén destacamos a importancia da rehabilitación e valorización do patrimonio histórico e a arquitectura tradicional no medio rural. A potencia do noso sector forestal unida á necesidade de ligar a nosa economía ao concepto de circularidade fai que o Comité estime conveniente impulsar de xeito específico a construción con madeira galega como elemento estrutural. Por isto propónse:

- Incentivar a obra pública con uso estrutural da madeira: centros de saúde, colexios, vivenda social, etc.
- Establecer a utilización dunha porcentaxe de madeira obrigatoria en obra pública.
- Promover a utilización de madeira estrutural en construción privada (naves industriais e comerciais, vivendas, instalacións agrogandeiras, etcétera).

Ao anterior, hai que sumar a necesidade perentoria de que todas as obras públicas en curso, tanto as de titularidade estatal como as autonómicas, aceleren a súa execución o máximo posible, co fin de concentrar en 2020 e 2021 os impactos positivos da fase de construción. En particular, débese:

- Acelerar os proxectos vinculados á **chegada do AVE a Galicia**, tanto as infraestruturas ferroviarias como as estacións, un vector especialmente estratéxico ante a perda de peso do avión no transporte nacional.
- **Asegurar as infraestruturas para a mellora na loxística do transporte de mercadorías, en especial das conexións de ferrocarril aos principais portos galegos e plataformas loxísticas**, un aspecto vital para a competitividade dos nodos portuarios.
- **Reforzar o programa Rexurbe**, recentemente activado pola Xunta de Galicia para a recuperación dos cascos históricos.
- **Potenciar as actuacións da Xunta de Galicia en eficiencia enerxética, rehabilitación e conservación de infraestruturas.**

- **Acelerar** grandes proxectos que xa están en marcha en Galicia nas diversas áreas, **incluíndo os sanitarios e os referidos ao “ciclo da auga”**.

III. MEDIDAS TRIBUTARIAS E FINANCEIRAS PARA A DINAMIZACIÓN DA ECONOMÍA

O investimento das empresas en activos produtivos novos constitúe, sen dúbida algunha, un dos principais instrumentos para impulsar a reactivación da actividade económica. Neste contexto, as administracións públicas deben promover as reformas fiscais necesarias para que ditos investimentos se materialicen e sirvan ao propósito de dinamizar o tecido produtivo. A tal efecto, propóñense as seguintes medidas fiscais:

63. Liberdade de amortización

En primeiro termo, proponse recuperar a liberdade de amortización para investimentos en elementos novos do inmovilizado material e investimentos inmobiliarios afectos a actividades económicas cuxa entrada en funcionamento se produza entre a data de entrada en vigor desta reforma e o 31 de decembro de 2022.

Este incentivo xa formou parte do sistema fiscal español desde a entrada en vigor das reformas acometidas a través da Lei 4/2008 de 23 de decembro (Disposición Adicional 11ª do Real Decreto Legislativo 4/2004, de 5 de marzo, polo que se probou o Texto Refundido da Lei do Imposto sobre Sociedades, en adiante TRLIS) ata que o Real Decreto Lei 12/2012, de 30 de marzo, o derogou no marco dun paquete de medidas dirixidas á redución do déficit público e á consolidación das finanzas públicas.

64. Exención por reinvestimento de beneficios extraordinarios

Na mesma liña que a liberdade de amortización, proponse igualmente a recuperación da exención das rendas que se poñan de manifesto na transmisión onerosa de elementos patrimoniais do inmovilizado material, intanxible ou investimentos inmobiliarios afectos a actividades económicas, a condición de que o importe obtido en dita transmisión se reinvesta en elementos das mesmas características (inmovilizado material, intanxible e investimentos inmobiliarios afectos igualmente a actividades económicas) dentro do prazo do ano anterior á entrega ou posta a disposición dos bens transmitidos e os tres anos posteriores. Esta medida

non sería aplicable ás rendas que se correspondesen coa recuperación das cantidades que se tiveran beneficiado da liberdade de amortización.

Ao igual que no caso anterior, este incentivo estivo vixente desde a entrada en vigor da Lei 43/95, de 27 de decembro, reguladora do Imposto sobre Sociedades ata o 31 de decembro de 2001 na súa modalidade de diferimento (artigo 21), e ata o 31 de decembre de 1998 na de exención (artigo 127) para empresas de reducida dimensión.

65. Supresión da limitación á compensación de bases impositivas negativas

Proponse modificar con efectos para os períodos impositivos que se inicien a partir do 1 de xaneiro de 2020, e vixencia temporal de 5 anos, o réxime de compensación de bases impositivas negativas do artigo 26 da Lei 27/2014, de 27 de novembro, reguladora do Imposto sobre Sociedades suprimindo a limitación da compensación ao 70% (50% para grandes empresas con volume de operacións igual ou superior aos 20 millóns e inferior aos 60 millóns EUR e 25% para aquelas con volume de operacións igual ou superior aos 60 millóns EUR) para a base impositiva previa á reserva de capitalización e á propia compensación.

66. Flexibilización do beneficio fiscal ligado aos contratos de arrendamento financeiro

Como consecuencia da crise derivada da situación actual, é moi probable que moitos contratos de adquisición de bens mediante arrendamento financeiro (*leasing*) necesiten ser refinanciados alongando o número de anos do contrato, o que provocará, no exercicio no que dita modificación se produza, que a parte de recuperación do custo do ben nas novas cotas sexa inferior á das cotas anteriores. Por iso, propoñemos que, ao igual que se fixo na anterior crise financeira (Disposición transitoria trixésimo cuarta da LIS), se permita seguir aplicando o réximen de incentivos fiscais previsto para este tipo de contratos, aínda que se incumpra o requisito de que a parte das cotas correspondente á recuperación de custo do ben sexa constante ou crecente (art. 106.4 da LIS), para os contratos subscritos en 2019 ou en exercicios anteriores.

67. Tributación indirecta de determinadas prestaciones de servicios en sectores fuertemente impactados

Con efectos ata o 31 de decembro de 2021, propónse a redución do tipo de gravame do 10% ao 4%²³ para as seguintes prestacións de servizos: hostalaría, acampamento e balneario; restauración e subministración de comidas e bebidas para o seu consumo no acto, mesmo se se confeccionan por encargo do destinatario; actividades culturais; e transporte de viaxeiros.

68. Tributación indirecta de determinadas operacións inmobiliarias

68.1. Cambios no IVE. Con vixencia temporal para as cotas que se devindiquen entre a data de entrada en vigor da modificación e o 31 de decembro de 2021, propónse una redución do tipo de gravame do 10% ao 4% para as seguintes operacións:

- Entregas e arrendamentos con opción de compra de edificios ou partes dos mesmos aptos para a súa utilización como vivendas, incluídas as prazas de garaxe, cun máximo de dúas unidades, e anexos neles situados que se transmitan conxuntamente.
- Execucións de obra de renovación e reparación realizadas en edificios ou partes dos mesmos destinados a vivendas, cando se cumpran os seguintes requisitos:
 - a) Que o destinatario sexa persoa física, non actúe como empresario ou profesional e utilice a vivenda á que se refiren as obras para o seu uso particular. Non obstante o disposto no parágrafo anterior, tamén se comprenderán neste número as citadas execucións de obra cando o seu destinatario sexa unha comunidade de propietarios.
 - b) Que a construción ou rehabilitación da vivenda á que se refiren as obras concluíra cando menos dous anos antes do inicio destas últimas.
 - c) Que a persoa que realice as obras non aporte materiais para a súa execución ou, no caso de que os aporte, o seu custo non exceda do 40% da base imponible da operación.
- Execucións de obras, con ou sen aportación de materiais, consecuencia de contratos directamente formalizados entre o

²³ A Directiva 2006/112/CE do Consello de 28 de novembro sinala nos seus artigos 97 e 98.1 que os Estados Membros poderán establecer un ou dous tipos reducidos por baixo do tipo xeral que, en ningún caso, poderá ser inferior ao 15%. Así pois, tendo en conta que España xa fixo uso da habilitación que prevé a Directiva introducindo un tipo do 10% e outro do 4%, só cabería a modificación do tipo de gravame para as prestacións de servizos relacionadas co turismo para reduci-lo ao 4%.

promotor e o contratista que teñan por obxecto a construción ou rehabilitación de edificacións ou partes das mesmas destinadas principalmente a vivendas, incluídos os locais, anexos, garaxes, instalacións e servizos complementarios neles situados.

- Vendas con instalación de armarios de cociña e de baño e de armarios empotrados para as edificacións ás que se refire o número 1º anterior, que sexan realizadas como consecuencia de contratos directamente formalizados co promotor da construción ou rehabilitación de ditas edificacións.
- Execucións de obra, con ou sen aportación de materiais, consecuencia de contratos directamente formalizados entre as Comunidades de Propietarios das edificacións ou partes das mesmas destinadas principalmente a vivendas e o contratista que teñan por obxecto a construción de garaxes complementarios de ditas edificacións, sempre que ditas execucións de obra se realicen en terreos ou locais que sexan elementos comúns de ditas Comunidades e o número de prazas de garaxe a adxudicar a cada un dos propietarios non exceda de dúas unidades.

Actualmente, xa se gravan ao tipo superreducido do 4% as entregas e arrendamentos con opción de compra das vivendas cualificadas administrativamente como de protección oficial de réxime especial ou de promoción pública, cando as entregas se efectúen polos seus promotores, incluídos os garaxes e anexos situados no mesmo edificio que se transmitan conxuntamente. A estes efectos, o número de prazas de garaxe non poderá exceder de dúas unidades.

68.2. Cambios no imposto sobre transmisións patrimoniais onerosas e actos xurídicos documentados (cota variable)

Con vixencia temporal para os feitos imposibles que se devindiquen entre a entrada en vigor da modificación e o 31 de decembro de 2021, **proponse unha redución do tipo xeral de gravame na modalidade de transmisións patrimoniais onerosas do 10% ao 6% para a transmisión de bens inmobles que vaian constituír a vivenda habitual do suxeito pasivo,**²⁴ así como na constitución e cesión de dereitos reais que recaian sobre os mesmos, agás os dereitos reais de garantía.

²⁴ Comparativamente, o tipo aplicable pola Comunidade Autónoma de Galicia sitúase no tramo máis alto. Por exemplo, o tipo impositivo vixente en Madrid e Navarra é o 6%, en Canarias é o 6,5%, País Vasco e A Ríoxa contan cun tipo do 7%, e Castela e León e Murcia, o 8%.

Igualmente, coa mesma vixencia temporal anteriormente referenciada, e para a modalidade de actos xurídicos documentados, documentos notariais (cota variable), propóñense as seguintes modificacións:

- Redución do 1,5% ao 1,00% do tipo de gravame xeral aplicable ás primeiras copias de escrituras que documenten a adquisición da vivenda habitual do contribuínte ou a constitución de préstamos ou créditos hipotecarios destinados ao seu financiamento; e
- Segundo, redución do 2% ao 1,5% do tipo de gravame xeral aplicable nas primeiras copias de escrituras que documenten transmisións de bens inmobles nas que se renunciara á exención do Imposto sobre o Valor Engadido, tal e como se contempla no artigo 20.Dous da Lei 37/1992, de 28 de decembro, do Imposto sobre o Valor Engadido.

69. A política tributaria como catalizador dunha transición cara a unha economía verde

Unha transformación da economía de tal magnitude esixe contar con todos os recursos dispoñibles, tanto públicos como privados. Neste contexto, a UE, a través do Consello e da Comisión, así como os distintos Estados Membros deben facer un grande esforzo orzamentario desde unha dobre perspectiva: por unha parte, dotando de recursos públicos ditas políticas de xeito que se acelere a consecución dos obxectivos expostos e, á súa vez, adoptando as políticas tributarias necesarias para atraer e estimular o investimento privado cara a sectores con efecto tractor sobre a actividade económica que permitan unha transición cara a unha economía limpa e circular a maior velocidade.

Estas iniciativas no ámbito da política tributaria non son descoñecidas na Unión Europea e nos Estados Membros. Historicamente, tanto as institucións comunitarias con competencia lexislativa como os distintos parlamentos dos Estados Membros adoptaron medidas fiscais que, ou ben impulsaron sectores, actividades ou investimentos xeradores de externalidades positivas para a economía e para a sociedade, no seu conxunto; ou ben, desincentivaron actividades ou comportamentos dos axentes económicos xeradores de externalidades negativas.

É por iso que desde o Comité de Expertos consideramos necesario propoñer que as políticas tributarias tanto a nivel comunitario como nacional ou, mesmo, rexional, se orienten á consecución dos obxectivos do Pacto Verde Europeo e configuren un marco fiscal favorable para a creación dun ecosistema que resulte atractivo para o investimento privado á vez que desincentive comportamentos que ralenticen ou

dificulten a necesaria transformación da economía. Os piares sobre os que debería asentarse este marco poderían ser os seguintes:

- Xeral: debería ser aplicable en todos os Estados Membros da Unión.
- Eficiente: debería ser atractivo fiscalmente, de xeito que o investimento privado se orientase de forma natural cara a actividades ou sectores relacionados coa economía sostible.
- Temporal: debería circunscribirse a un marco temporal concreto co fin de provocar un efecto acelerador na canalización dos investimentos cara a esas actividades e sectores que permita unha transformación profunda da actividade económica nun curto período de tempo; o contrario dilataría enormemente o proceso transformador co conseguinte efecto negativo sobre o medio ambiente.

A modo de exemplo, poderíase propoñer a creación dun réxime especial para entidades produtoras de enerxías renovables que servise como polo de atracción de investimentos ao sector enerxético que permitisen acelerar a transformación á que se refire o *European Green Deal*, mutualizando a rendibilidade para todo tipo de operadores en dito sector, con independencia do seu tamaño, e no marco do disposto polas institucións comunitarias en materia de axudas de Estado. Este réxime podería basearse no réxime especial do Imposto sobre Sociedades para navieiras en réxime de tonelaxe, de xeito que aquelas entidades que exploten enerxías renovables (entre elas, a eólica) determinasen a súa base impositiva en réxime de estimación obxectiva en función dos megavatios (MW) de potencia das instalacións. Ao igual que as navieiras en réxime de tonelaxe, a aplicación deste réxime estaría condicionada á súa autorización polo Ministerio de Hacienda, previa solicitude do contribuínte.

70. Inmediata reactivación do mercado de seguro de crédito. No contexto actual da crise COVID-19, ademais de adoptar medidas para reforzar a liquidez e solvencia das entidades aseguradoras afectadas por un incremento moi relevante na “sinistralidade” derivada da cobertura de créditos como consecuencia do impacto da mencionada crise, resulta imprescindible garantir a continuidade do desenvolvemento das transaccións económicas, aportando seguridade ás operacións comerciais. A este respecto, as medidas contidas no artigo 7 do Real Decreto Lei

15/2020, que, en síntese, prevén que o Consorcio de Compensación de Seguros (CCS), previo acordo do seu Consello de Administración, poida actuar como reasegurador das entidades aseguradoras españolas, demostraron ser ata agora ineficaces. A habilitación do Consorcio como reasegurador no ramo de crédito está dirixida a apoiar o sector e é unha medida na dirección adecuada, pero para que este apoio se traduza nunha mellora na dispoñibilidade do seguro é necesario aplicar fórmulas que estimulen máis explicitamente o mercado con beneficios para os provedores directos. A este respecto poderían tomarse como referencia as medidas adoptadas por gobernos da nosa contorna²⁵. Utilizando como base o mecanismo implementado por Alemaña neste ámbito, un programa eficiente de apoio ao seguro de crédito podería responder aos seguintes elementos:

- As aseguradoras de crédito comercial comprométense a manter o seu nivel actual de protección malia as dificultades económicas das empresas debido ao brote de coronavirus.
- A garantía límitase a cubrir só o crédito comercial orixinado cun período temporal limitado.
- O plan está aberto a todas as aseguradoras de crédito en España, e cobre tamén o crédito comercial a compradores de bens e servizos en terceiros países.
- O mecanismo de garantía asegura a distribución de riscos entre as aseguradoras e o Estado, ata un volume de € 10 mil millóns;
- A tarifa de garantía proporciona unha remuneración suficiente para o Estado español.
- O Estado pagará o 90% dos sinistros ata € 5 mil millóns e o 100% dos sinistros entre 5 mil e 10 mil millóns se fora necesario.

²⁵ A Comisión Europea considerou que os programas adoptados neste ámbito por Alemaña (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_653), Francia (https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/IP_20_650) e Bélxica son compatibles cos principios establecidos no Tratado da Unión Europea e están ben dirixidos a remediar unha perturbación grave das súas respectivas economías. Italia e Países Baixos, pola súa parte, están á espera da ratificación dos seus programas de apoio ao seguro de crédito.

71. O baixo nivel de endebedamento da Comunidade Autónoma galega en perspectiva comparada permite que o Ministerio de Hacienda recoñeca a ampliación do límite de endebedamento de Galicia para financiar actuacións de dinamización económica, sen que afecten o obxectivo de déficit establecido para 2020. Segundo o último dato publicado porlo Banco de España, correspondente ao peche de 2019, a débeda de Galicia representaba o 17,5% do seu PIB fronte ao 23,7% de media. Ese diferencial de 6,2% aplicado ao PIB nominal previsto para 2020 supón unha cifra superior aos 3.000 millóns de euros. O Comité propón que unha parte substancial desa marxe se puidese utilizar como aportación financeira para a reactivación e, en particular, para o impulso dos proxectos tractores definidos na primeira sección do presente documento.

IV. PROPOSTAS DE REFORMA ESTRUCTURAL

72. Resulta perentorio facilitar e axilizar os trámites administrativos para instalar empresas, operar e atraer investimento estranxeiro

En España e Galicia existe unha ampla marxe para facilitar a actividade empresarial, como poñen de relevo informes internacionais como o que elabora o Banco Mundial ("*Doing Business*"). Na súa edición de 2020 (véxase anexo), sitúa a España no mundo nunha posición global que podería considerarse aceptable (30ª). Porén, ese *ranking* está moi influído pola elevada puntuación que recibimos nos trámites que teñen que ver coas exportacións (ocupamos o primeiro posto mundial) e compensa a mala posición que alcanzamos na apertura de negocios (97ª) ou nos permisos de construción (79ª). Pola súa parte, os resultados dispoñibles a escala autonómica para 2015 situaban a Galicia na cola do mapa español. Finalmente, se a atención se centra no investimento estranxeiro directo atraído, Galicia acredita arredor do 1% do total recibido por España nos últimos 25 anos, claramente por baixo do peso en PIB (5%) ou poboación (preto do 6%).

A realidade percibida polos empresarios é que os trámites necesarios para abordar novos proxectos son lentos e complexos, non exentos de duplicacións e con prazos de resolución excesivos na maioría dos casos. Ademais, non está claro que os procedementos contribúan a unha mellor supervisión de potenciais efectos negativos da actividade.

É verdade que a Xunta de Galicia impulsou iniciativas para mellorar a realidade exposta nos últimos anos, como o portal

<https://ceei.xunta.gal/doingbusiness> ou a *Lei 5/2017, do 19 de outubro, de fomento da implantación de iniciativas empresariais en Galicia*. Iniciativas que van na boa dirección, pero son insuficientes, sobre todo no que concirne á súa aplicación práctica. O Comité considera que o obxectivo de facilitar o contorno de negocios debería ser un eixe estratéxico fundamental e transversal para a Xunta de Galicia. Para iso, suxírense cambios en dous vectores:

➤ Creación dun órgano transversal e con xerarquía e competencias suficientes dependente directamente da Presidencia da Xunta **que, no ámbito autonómico e no local, teña por obxectivo fundamental a simplificación e axilización de todos os procedementos administrativos involucrados na creación de empresas e aprobación de proxectos de investimento; así como a identificación dos límites que para dita simplificación e axilización supón a lexislación española e comunitaria, co fin de fundamentar as propostas de modificación que sexan oportunas**. Dito órgano debe render contas periodicamente dos avances conseguidos e dos obxectivos pendentes de consecución. A recente experiencia de Portugal neste ámbito ofrece pistas claras e seguras de como se debería concretar orgánica e estratéxicamente o anterior.²⁶ En todo caso, o órgano transversal debería garantir que se implementen as seguintes medidas:

- Establecemento, con carácter xeral, do silencio administrativo positivo.
- Substitución no ámbito autonómico do réxime actual de autorización polo da declaración responsable ou comunicación previa.
- Os informes sectoriais de carácter preceptivo e vinculante deben ser emitidos no prazo establecido a tal efecto. Transcorrido este período sen pronunciamento da administración, terase por emitido, sen prexuízo da ulterior actuación comprobadora por parte da administración competente.
- Validez ante a administración dos informes de expertos externos acreditados.
- Activación das entidades de certificación de conformidade municipal.

²⁶ Véxase o informe da OCDE ao respecto, dispoñible en <https://www.oecd.org/portugal/43325693.pdf>

É fundamental que non perdamos proxectos demorados *sine die* ye que acaban concretándose preto, pero máis aló da fronteira con Portugal.

- **Ampliación e activación da idea dos “proxectos singulares” contemplada na Lei 5/2017.** Para proxectos que superen un determinado nivel, debería nomearse un responsable na administración, adscrito ao referido órgano transversal, que sirva de interlocutor e xestor directo cos responsables do proxecto a fin de facer un seguimento continuo e en tempo real dos procedementos pendentes.²⁷ Este interlocutor podería tamén intermediar nos trámites coa Administración Central e as locais.

No caso de que o proxecto fose público-privado, o anterior articularíase coa propia estrutura de gobernanza do proxecto. O Comité considera que os proxectos tractores definidos neste documento poderían converterse na experiencia piloto para a monitorización dos procedementos administrativos que afectan a “proxectos singulares”.

73. Creación dunha axencia galega de avaliación de políticas públicas que funcione con criterios de independencia e rigor técnico e que dependa directamente da Presidencia da Xunta

A boa xestión pasa por asignar os recursos tendo presentes custos sociais e beneficios sociais. Isto é o que nos permitiría evitar gastos excesivos e asignar os recursos públicos alí onde son máis necesarios. En particular, ampliando a marxe financeiro para financiar as novas prioridades ás que existe afrontar a crise da COVID-19. **A primeira función da axencia sería a de avaliar *ex-ante* investimentos, programas de gasto corrente e beneficios fiscais que superen un determinado nivel**, que poderían irse reducindo a medida que a axencia gañe experiencia e capacidade. **A segunda función da axencia sería a de servir de laboratorio de políticas públicas.** Antes de lanzar novos programas que supoñen máis gasto ou menos ingresos ou de cambiar leis e normativas, deberíase ensaiar de xeito controlado con programas piloto, que poden acotarse territorialmente (municipios), por servizos (complexos hospitalarios, colexios, campus) ou subxectivamente. Unha vez avaliada a experiencia

²⁷ Neste sentido, deberíase vincular a actuación ás *Iniciativas Empresariales Prioritarias* incluídas na Lei de Medidas de 2019 modificando a Lei 5/2017. Este cambio permite que os investimentos de máis de 1M€ ou que xeren 25 empregos verán reducidos todos os prazos administrativos á metade e terán prioridade de despacho en todos os departamentos da Xunta de Galicia.

piloto, trataríase de redeseñar o programa para optimizalo, mellorando e aumentando os seus efectos ou reducindo o seu custo.

Para que a creación desa axencia supuxese o menor custo posible podería articularse un convenio entre a Escola Galega de Administración Pública (EGAP) e as tres universidades galegas, que contan con expertos na área da avaliación de políticas públicas. Eses convenios permitirían formar persoal da administración galega nas técnicas necesarias e dirixir/supervisar as primeiras avaliacións. Finalmente, a axencia podería prestar servizo tamén ás corporacións locais galegas.

De forma paralela ao anterior, este Comité considera que o Consello de Contas de Galicia debería reforzar a análise *ex-post* da eficiencia e a rendibilidade social do gasto no seu plan de actividades.

74. Aceleración de iniciativas que impulsen a extensión da dixitalización a diferentes ámbitos da economía e a sociedade: reforzando a conectividade en todo o territorio, impulsando proxectos de transformación de negocios e servizos e garantindo a adecuada capacitación dixital dos profesionais

A crise puxo en evidencia as enormes potencialidades da dixitalización para conseguir que moitas actividades económicas e relacións de todo tipo poidan manterse sen necesidade de coincidencia física. E é moi probable que o que estamos experimentando xere cambios permanentes.

Urxe acelerar os prazos de posta en marcha dunha conectividade de calidade en toda Galicia, tendo en consideración as particularidades de dispersión do territorio galego. O Comité considera que as compañías de telecomunicacións deberían garantir, **como mínimo, anchos de banda de 20Mb de conexión en redes inarámicas; e que deberían intensificar o esforzo investidor en liñas de fibra óptica en todos os núcleos rurais** donde exista unha demanda relevante. Así mesmo, toda vez que Galicia dispón da primeira Guía para o despregamento da fibra óptica en contornos urbanos de especial protección e conxuntos históricos, considérase fundamental establecer os mecanismos que impulsen o **despregamento dos operadores en numerosos cascos históricos galegos**. Finalmente, debemos ser áxiles e líderes na **implementación da tecnoloxía 5G** en, polo menos, os centros tecnolóxicos e universidades.

Pero co anterior non abonda, as empresas e o sector público deben acelerar o seu proceso de transformación dixital. Neste sentido, os *hubs* de innovación dixital son o mecanismo elixido pola Comisión Europea e o Goberno de España para ese fin, e por iso merecen unha consideración especial.

É necesario intensificar o seu investimento en equipos, programas e formación dos traballadores, en liña co sinalado na estratexia da Axencia para a Modernización Tecnolóxica de Galicia (AMTEGA); unha axencia que debería anticipar o seu calendario de obxectivos cuantitativos vixente e impulsar os traballos en curso para definir o antes posible a Estratexia Dixital de Galicia 2030. En todo caso, o Comité quere chamar a atención sobre os seguintes obxectivos en particular:

- Anticipar a entrada en vigor das previsións da Lei 39/2015, de 1 de outubro, do Procedemento Administrativo Común das Administracións Públicas.
- Acelerar o desenvolvemento e aplicación das medidas recollidas na Lei de administración dixital de Galicia.
- Acelerar a aprobación dun marco galego de competencias dixitais, que garanta o establecemento de itinerarios formativos en diferentes áreas de coñecemento. Establecer plans específicos de formación dixital por sectores laborais, con especial fincapé nos colectivos con maior risco de exclusión social e laboral.
- Continuar impulsando a extensión da educación dixital en Galicia, a través de contidos dixitais que faciliten a innovación educativa e estendendo as infraestruturas e equipamento ás diferentes etapas educativas. Así mesmo, deben reforzarse os itinerarios de formación tecnolóxica a alumnos e profesorado.
- Establecer protocolos de seguimento do alumnado “desconectado”. Axudas a familias na compra de medios tecnolóxicos (dispositivos e conexións) para recibir clases on-line. Reducir a fenda de acceso e a de uso.

75. Educación, universidades e investigación

A educación é unha panca imprescindible para o desenvolvemento económico. A investigación é unha ferramenta básica para incrementar o coñecemento. En consecuencia, todas cantas iniciativas se canalicen cara a ditos obxectivos resultarán ineludibles para abordar plans de recuperación e adaptación ás novas circunstancias. De aí, a transcendencia de **promover tanto a transferencia tecnolóxica**, factor clave para axudar a superar a actual crise e poder construír un novo escenario de desenvolvemento sostible no tempo, **como de atraer e concentrar o talento nas unidades de investigación situadas en Galicia co fin de afondar nos novos descubrimentos e aplicacións prácticas necesarias nun país.**

Para iso, propóñense varias vías:

- Detectar as necesidades e obxectivos principais do tecido produtivo galego e coordinalos coas capacidades investigadoras existentes; potenciando aquelas áreas de excelencia e identificando as lagoas do actual sistema investigador.
- Asegurar a transferencia da investigación realizada por medio dunha maior transparencia das liñas de traballo efectuadas e a avaliación dos proxectos levados a cabo.
- Evitar a dispersión de recursos, a atomización de equipos investigadores, e a reducida orientación cara ás auténticas e reais necesidades do país.
- As Universidades públicas de Galicia e os Consellos Sociais das mesmas deberían presentar as liñas prioritarias, con prazos temporais definidos, axustados ás necesidades de Galicia, coordinados entre si co fin de evitar duplicidades e solapamentos, para poder permitir dar unha resposta integrada enfocada ás necesidades do tecido produtivo galego. A existencia dun Consello Reitor que subliñe os obxectivos de futuro e estableza os requisitos de funcionamento resultará esencial nesta tarefa.

A transferencia de coñecemento para o desenvolvemento e a innovación deberían ser un obxectivo fundamental. Contribuiría non só a lograr maximizar o investimento, senón tamén a lograr un maior número de patentes rexistradas e solicitadas, aumentando os fluxos de retorno e reducindo a dependencia e a fenda tecnolóxica.

Neste sentido, Galicia deberá apostar por atraer e reter o talento necesario para acompañar as empresas no seu camiño de recuperación e adaptación aos novos escenarios. Por iso, proponse:

- **Reforzar, cunha maior dotación económica, as convocatorias dirixidas a atraer a Galicia investigadores contrastados.** Ditas convocatorias estarían dirixidas a investigadores de calquera nacionalidade e daquelas áreas de coñecemento consideradas estratéxicas que se encontren realizando o seu traballo en calquera parte do mundo.
- **Ampliar os incentivos á contratación, de cara a poder contratar persoal de alta cualificación,** con máis de 5 anos de experiencia profesional, para desenvolver un proxecto de investigación enfocada cara á transferencia de tecnoloxía por un período mínimo de 3 anos. A incorporación de dito persoal altamente cualificado permitiría reforzar as capacidades das empresas que vexan

comprometidas a súa viabilidade futura e, con iso, facilitar a atracción e recuperación de talento investigador e tecnolóxico.

- Finalmente, e con obxectivos a medio e longo prazo que permitirían consolidar o mapa de apoios, propónse un Programa que contaría, nunha fase 1, coa **obtención dun título de posgraio para formar mozos titulados en Galicia en centros de referencia mundial, incidindo de xeito preferente naqueles sectores identificados como prioritarios e estratéxicos**. É dicir, en áreas que respondan aos retos identificados polas empresas líderes do sector en cuestión. E, posteriormente, nunha fase 2, proceder á **inserción laboral nas mencionadas empresas galegas**.
- Paralelamente a esta iniciativa porase en marcha un **Programa de mentoring para mozos titulados** que permita guiar os seus itinerarios de formación e investigación, axustados ás necesidades reais do tecido produtivo de Galicia.

76. As urxencias da crise provocada pola COVID-19 puxeron en evidencia a importancia e a vontade do mecenado e a filantropía. Aínda que ás veces se alude a unha menor disposición intrínseca da sociedade española (e, por inclusión, a galega) ao compromiso cívico e social fronte a sociedades como, por exemplo, a estadounidense, o vivido nestes meses pon en cuestión que sexamos menos solidarios ou nos preocupemos menos pola nosa contorna. O auxe das doazóns de diñeiro e material sanitario, así como as valiosas xestións loxísticas executadas pola sociedade civil, poñen en cuestión esta interpretación e presentan dúbidas sobre o marco institucional que frea ou impulsa o altruísmo.²⁸

Este Comité considera que debemos aproveitar o momento actual para que mecenado e filantropía arraiguen na nosa sociedade. Sen dúbida, iso axudaranos a paliar as consecuencias económicas e sociais da crise nos próximos meses e anos en múltiples sectores e colectivos. Pero máis aló da conxuntura presente, debemos conseguir que se produza un cambio estrutural, que mecenado e filantropía se integren como accións sociais recorrentes na nosa cultura, fomentando a colaboración co sector público

²⁸ Segundo o *Índice global de filantropía* que cuantifica o favorable que resulta a contorna institucional e social na que se desenvolven estas actividades, España aparecía en 2018 nunha discreta terceira división das cinco nas que se divide o mundo. As referencias mundiais serían Estados Unidos, Suíza, Alemaña, Finlandia, Francia, Holanda e Italia, sendo este último caso especialmente relevante dadas as similitudes na base cultural, social e económica con España (<https://globalindices.iupui.edu/environment/downloads/index.html>)

e liderando naqueles campos nos que as administracións públicas non alcanzan ou lles falta axilidade e flexibilidade.

Para todo o anterior necesitamos dúas cousas. A primeira é un marco normativo que impulse a participación cívica na resolución de problemas sociais e incentive as iniciativas filantrópicas, implementando un trato fiscal máis favorable que o actual, atendendo á práctica dos países máis avanzados nesta fronte: Estados Unidos, Francia, Alemaña ou Suiza. Existen xa numerosos informes e propostas sobre estas cuestións e non é este o lugar para discutilas a fondo.²⁹ O que quere destacar o Comité é que é o momento de impulsar os cambios a escala estatal; ao tempo que, no ámbito galego, se debería aproveitar a marxe existente dentro do marco que establecen as leis estatais, como o fixeron outras Comunidades Autónomas, especialmente as forais.³⁰

A segunda é o despregamento dun intenso labor pedagóxico sobre a complementariedade e sinerxía entre as actuacións do sector público e as do chamado terceiro sector; sobre o valor intrínseco e a percepción social dos esforzos voluntarios e desinteresados a todas as escalas.

²⁹Abonda con revisar o listado de informes recentes na web do Ministerio de Cultura y Deporte (<https://culturaymecenazgo.culturaydeporte.gob.es/informes.html>)

³⁰ Neste sentido, o Comité de expertos recomenda unha análise comparada das solucións autonómicas adaptadas ata o momento. Así mesmo, habería que considerar a introdución de medidas no Imposto sobre Sucesións e Doazóns que fomenten que persoas físicas que reciban herdanzas, doazóns ou legados realicen á súa vez doazóns de todo ou de parte dos bens, dereitos ou diñeiro recibidos.

ANEXO 1: IMPACTO SECTORIAL DAS MEDIDAS DE DISTANCIAMENTO SOCIAL

RESUMO EXECUTIVO

Utilizando un modelo de análise que considera as relacións intersectoriais avalíase o impacto das medidas de confinamento e desescalada sobre as 71 ramas de actividade nas que se subdivide a economía de Galicia. Xéranse diferentes simulacións a partir da última información dispoñible sobre as porcentaxes de afectación das medidas de distanciamento e a duración total das fases de desescalada.

A simulación 1 estima que durante as 16 semanas transcorridas entre o inicio do confinamento e a súa potencial finalización ao cesamento da Fase III, o PIB de Galicia podería reducirse un 8,95%. As 20 ramas de actividade máis afectadas concentran un 76% do impacto, que ascende a 6,84%.

A simulación 2 utiliza os mesmos escenarios se ben estende as fases de desescalada en 1 semana. Neste caso, durante as 19 semanas de suposta duración das medidas de distanciamento, a economía de Galicia reduciríase nun 10,30%. As 20 ramas máis importantes concentrarían o 76% do impacto, que ascendería a 7,86%.

Trátase unicamente de dúas posibles simulacións. Poderían xerarse tantas simulacións como posibles combinacións entre os diferentes escenarios de afectación por rama e a duración das diferentes fases de desescalada, considerando mesmo a posibilidade do retroceso a fases previas por mor dunha repunta da epidemia.

INTRODUCCIÓN

A crise de saúde causada polo brote do virus COVID-19 levou a moitos gobernos a tomar medidas drásticas de distanciamento social. Ao reducirse a cantidade de traballo, estas medidas conducen a unha caída no valor agregado, a produción e o emprego. É difícil cuantificar o impacto deste *shock* sen ter en conta as relacións entre os diferentes sectores económicos.

Un Grupo de investigadores das Universidades de HEC (París) e Bocconi (Milán), partindo dun modelo estándar de redes de produción, publicou a finais de marzo de 2020 unha primeira versión dun estudo que ten como obxecto cuantificar o efecto sectorial do distanciamento social en termos de Produto Interior Bruto da crise sanitaria sobre a economía de Francia³¹. A análise estima que seis semanas de distanciamento social reducirán o PIB nun 5,6%. Á parte dos sectores afectados polas medidas de distanciamento social que padecen un impacto directo, aqueles cuxo valor agregado diminúe máis son os sectores “augas arriba”, é dicir, os máis distantes da

³¹ Barrot, Jean-Noel and Grassi, Basile and Sauvagnat, Julien (April 2, 2020): “Sectoral effects of social distancing”. COVID ECONOMICS, Issue 3, 10 April 2020, Center for Economic Policy and Research (CEPR) e https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3569446

demanda final. O mesmo exercicio realízase para outros países europeos, tendo en conta as diferenzas nacionais na composición sectorial e propensión ao teletraballo. No caso de España, estímase unha caída do 6,7% supoñendo 6 semanas de distanciamento.³²

O enfoque desta análise é parte dunha corrente de estudo que se centra na propagación de *shocks*, en xeral non sistémicos de orixe catastrófico natural, financeiro, etc., a través das redes de produción como resultado da interrupción ou deterioración das relacións entre o entramado de empresas que constitúen unha Economía. A base destes estudos son as táboas Input-Output. Estas poñen de manifesto as relacións de orde técnico-económica utilizando ramas de actividade, entendidas estas como “un grupo de actividades locais que desenvolven unha actividade económica idéntica ou similar”. Canto maior é o nivel de granularidade destas ramas, que en xeral adoitan aparecer agrupadas en sectores económicos máis amplos, mellor é o entendemento das relacións intersectoriais que describen e explican os procesos de produción.

O modelo analiza o efecto do distanciamento social sobre o PIB e sobre o valor agregado en cada sector. Baséase na construción dun modelo estándar de redes de produción. Cada sector produce un ben utilizando man de obra e consumo intermedio producido polo resto dos sectores, elixindo as cantidades para maximizar o seu beneficio. O modelo considera unha economía pechada, así que o consumo dos fogares inclúe o gasto público, o investimento e as exportacións. Os fogares consomen bens producidos por sectores e proporcionan unha cantidade de man de obra a cada sector como para maximizar a súa utilidade. A resposta da economía ao choque depende de dous parámetros. A elasticidade de substitución entre os bens induce consumo dos fogares en resposta aos cambios nos prezos relativos. Se a elasticidade é maior que 1, un aumento no prezo dun ben dado conduce a unha diminución na súa participación no consumo dos fogares, e viceversa. Do mesmo xeito, a elasticidade de substitución entre produtos intermedios determina a resposta dos sectores a un cambio nos prezos relativos dos insumos que eles utilizan. Canto máis alto é, máis pode un sector substituír os insumos entre eles. Esta elasticidade é máis baixa cando o horizonte é curto, xa que é difícil substituír rapidamente *inputs* entre os diferentes sectores. A análise confía nos niveis de elasticidade observados na literatura científica (a elasticidade de substitución entre bens finais calíbrase en 3, e a elasticidade de substitución entre insumos intermedios en 0,5). O modelo non ten en conta o comercio internacional, consecuentemente non considera os choques económicos que afectan a países estranxeiros e os seus potenciais impactos sobre a economía doméstica en estudo. Non considera a demanda motivada pola propia crise sanitaria en termos de servizos médicos, dixitais, nin o efecto das políticas de apoio económico

³² Para o caso específico de Galicia, o Foro Económico de Galicia adiantou no seu documento publicado o 8 de abril un custo do confinamento equivalente ao 5,6% do PIB en caso dun confinamento de 6 semanas e do 7,4% para un confinamento de 8 semanas. <https://api.foroeconomicodegalicia.es/uploads/FEG/originals/a1010097-b94f-438b-8337-828aaf209058.pdf>

e de emprego en resposta á pandemia. Tampouco incorpora o posible efecto amplificador debido aos procesos de insolvencia xerados pola destrución das relacións cliente-proveedor e a consecuente destrución de capital das empresas.

Ao *shock* sobre a man de obra resultante das medidas de confinamento particulares a cada unha das ramas de actividade hai que engadir o impacto do peche do sistema educativo (garderías, colexios de educación primaria e secundaria). O peche escolar ten un efecto sobre a masa laboral considerando que hai un número de fogares en cada unha das ramas de actividade que teñen fillos menores de 16 anos e nos que non hai ningún membro da unidade familiar que poida facerse cargo deles, así que aínda que o seu sector non sexa directamente afectado polas medidas de confinamento, polo menos un dos integrantes verase forzado a non traballar. O efecto acumulado das medidas de confinamento e o peche escolar vese parcialmente compensado pola posibilidade de continuar traballando en remoto desde a casa cando así o permita a rama de actividade se existen os medios técnicos necesarios (infraestrutura informática e dixital a disposición dos traballadores).

O modelo permite desagregar o impacto das medidas de confinamento en termos de perda de PIB, como sobre a masa de traballadores. O impacto sobre o PIB pode analizarse en diferentes dimensións. A primeira dimensión considerando que parte do impacto a nivel de rama provén das propias medidas de confinamento, e que parte corresponde co peche escolar. Ademais, en base ás relacións intersectoriais entre as diferentes ramas produtivas, é posible desagregar a nivel de rama que parte da caída de PIB é resultado directo do impacto das medidas de confinamento sobre a propia rama, e indirecto, resultante da caída da demanda do resto das ramas respecto dos produtos intermedios proporcionados por esta.

Replicouse este modelo de acordo coas indicacións contidas no artigo citado anteriormente. O resultado final foi contrastado e validado polos propios autores, incluíndo a ponderación estacional que non estaba incorporada no seu traballo inicial. Os autores proporcionaron algunhas recomendacións da estrutura e parámetros de cálculo de acordo co propósito e horizonte temporal da análise aplicada á Economía de Galicia.

A réplica do modelo construído serve de motor de cálculo, aplicado neste caso á Economía de Galicia. Utilizando este motor xeráronse múltiples simulacións considerando diferentes escenarios de desescalada, e eventual escalada, a partir dos niveis de afectación por rama apreciados en Galicia. Para poder crear simulacións dunha maneira áxil e representar os impactos a diferentes niveis de desagregación utilízase un programa informático especializado na visualización de datos e análises interactivas. Os impactos anuais prorrátanse a nivel semanal co obxecto de permitir modelar as caídas de PIB durante cada unha das fases, podendo modificar a súa duración e considerando os pesos mensuais da súa repartición.

FONTES DE INFORMACIÓN

A súa aplicación á Economía galega baséase na utilización do Marco Input-Output de Galicia (MIOGAL) de referencia que corresponde ao ano 2016. O MIOGAL ten un nivel descritivo moi amplo, cunha desagregación elaborada para 71 ramas de actividade homoxéneas. O Instituto Nacional de Estadística publica anualmente unha análise equivalente, se ben o seu nivel de desagregación é inferior. A edición de 2015, última publicación completa no caso do INE, dispón dun nivel de desagregación en 64 ramas que terían que ser agrupadas en 58 co obxecto de permitir a súa comparabilidade coa información de Galicia.

En relación co resto dos *inputs* necesarios para a aplicación do modelo de medición dos efectos sectoriais do distanciamento social, o Instituto Galego de Estatística proporcionou información específica para a Economía galega.

- Porcentaxe de emprego asociado afectado polos diferentes reais decretos que determinan as medidas de confinamento. Descríbese a porcentaxe de afectación das diferentes ramas de actividade polo estado de alarma e o estado de alarma ampliado ou confinamento total de acordo ao noso estándar de clasificación de actividades (a Clasificación Nacional de Actividades –CNAE 09-). Actualizado a 11 de maio de 2020.
- Efecto do peche de centros educativos: estatística do número de ocupados con fillos menores de 16 anos en Galicia que non teñen inactivos no fogar que se poidan facer cargo deles polo peche dos centros escolares.
- Porcentaxe de empresas que proporcionaron aos seus empregados dispositivos portátiles que permiten o teletraballo: dispónse desta información para Galicia no ano 2019 (e anteriores), tanto para as empresas de 10 ou máis empregados como para as de menos de 10. Esta información tamén podería estar dispoñible como información desagregada por actividades.
- Matrices simétricas elaboradas en base ás Táboas input-output necesarias:
 - Matriz de coeficientes técnicos totais
 - Matriz de coeficientes técnicos interiores
 - Matriz de coeficientes técnicos importados
- Outra información:
 - Distribución mensual por rama homoxénea
 - Táboas de equivalencia entre 71 ramas e sectores IGE e INE

DEFINICIÓN DE FASES

A continuación, defínense as distintas fases de confinamento.

PECHE ADMINISTRATIVO:

Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, polo que se declara o estado de alarma para a xestión da situación de crise sanitaria ocasionada pola COVID-19.

PECHE DE SERVIZOS NON ESENCIAIS:

Real Decreto Lei 10/2020, de 29 de marzo, polo que se regula un permiso retribuído recuperable para as persoas traballadoras por conta allea que non presten servizos esenciais, co fin de reducir a mobilidade da poboación no contexto da loita contra a COVID-19.

FASE 0:

Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, polo que se declara o estado de alarma para a xestión da situación de crise sanitaria ocasionada pola COVID-19.

FASE 1: FASE 2: FASE 3:

Orde TMA/400/2020, de 9 de maio, e seguintes, pola que se establecen as condicións a aplicar na fase I da desescalada en materia de mobilidade e se fixan outros requisitos para garantir unha mobilidade segura.

CREACIÓN DE ESCENARIOS

O punto de partida para a creación de escenarios de cada fase de desescalada é a información máis actualizada de % afectación a nivel rama de actividade proporcionada polo IGE.

FASE “ESENCIAIS”

Real Decreto Lei 10/2020, de 29 de marzo, polo que se regula un permiso retribuído recuperable para as persoas traballadoras por conta allea que non presten servizos esenciais, co fin de reducir a mobilidade da poboación no contexto da loita contra a COVID-19.

O IGE proporcionou datos a nivel de 71 ramas de porcentaxe de afectación para o período do 31 Marzo ao 12 Abril.

Estes datos correspóndense coa FASE ESENCIAIS – escenario BASE.

FASE 0

Real Decreto 463/2020, de 14 de marzo, polo que se declara o estado de alarma para a xestión da situación de crise sanitaria ocasionada pola COVID-19.

O IGE proporcionou datos a nivel de 71 ramas de % Afectados para o período do 16 Marzo ao 30 Marzo.

Estes datos correspóndense coa FASE 0 – escenario BASE.

ESCENARIOS

A Fase 0 utilízase como punto de referencia para a creación dos cinco escenarios nas fases de desescalada: FASE 0, FASE 1, FASE 2, FASE 3.

En cada escenario en cada unha das fases efectúanse axustes a nivel das 71 ramas, incrementando ou diminuindo os niveis de afectación determinados no escenario “Base” da Fase 0. Estes axustes aplican exclusivamente sobre as % de afectación resultado do confinamento.

O impacto dos peches de colexios só se considera nas fases 2 e 3 da desescalada:

	PEOR	MEDIO	BASE	PREFERIBLE	MELLOR
FASE 0	+30%	+10%	-0%	-10%	-30%
FASE 1	+30%	+10%	-0%	-10%	-30%
FASE 2	-0%	-10%	-20%	-30% + eliminar efecto peche colexios	-50% + eliminar efecto peche colexios
FASE 3	-10%	-30%	-40%	-50% + eliminar efecto peche colexios	-70% + eliminar efecto peche colexios

TÁBOA ESCENARIOS POR RAMA

As porcentaxes de afectación dos escenarios para cada unha das fases aplícanse a nivel de 71 Ramas (*hai para cada rama cinco escenarios posibles en cada unha das fases de desescalada*)

	FASE 0					FASE 1					FASE 2					FASE 3				
	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE.	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE.	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE.	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFE.	MEJOR
Actividades artísticas, recreativas e d..	100%	100%	100%	92%	75%	100%	100%	100%	92%	75%	100%	92%	83%	65%	42%	92%	75%	67%	42%	18%
Actividades artísticas, recreativas e d..	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	12%	8%	17%	17%	8%	5%	
Actividades asociativas	24%	23%	22%	22%	21%	24%	23%	22%	22%	21%	22%	22%	21%	15%	11%	22%	21%	20%	11%	6%
Actividades auxiliares aos servizos fin..	23%	23%	22%	22%	22%	23%	23%	22%	22%	22%	22%	22%	22%	16%	11%	22%	22%	22%	11%	6%
Actividades cinematográficas de vide..	30%	29%	28%	27%	26%	30%	29%	28%	27%	26%	28%	27%	26%	19%	13%	27%	26%	25%	13%	7%
Actividades das axencias de viaxes, op..	37%	35%	34%	32%	30%	37%	35%	34%	32%	30%	34%	32%	31%	22%	15%	32%	30%	28%	15%	8%
Actividades de alugueiro	32%	31%	30%	29%	27%	32%	31%	30%	29%	27%	30%	29%	28%	20%	14%	29%	27%	26%	14%	7%
Actividades de saneamento e xestión ..	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	15%	11%	8%	15%	15%	8%	5%	
Actividades de seguridade e investiga..	27%	26%	25%	25%	24%	27%	26%	25%	25%	24%	25%	25%	24%	17%	12%	25%	24%	23%	12%	7%
Actividades dos fogares como empreg..	18%	18%	17%	17%	17%	18%	18%	17%	17%	17%	17%	17%	17%	12%	9%	17%	17%	9%	5%	
Actividades inmobiliarias	22%	22%	21%	21%	21%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%	21%	21%	11%	6%	
Actividades postais e de correo	19%	18%	18%	17%	16%	19%	18%	18%	17%	16%	18%	17%	17%	12%	8%	17%	16%	16%	8%	5%
Actividades relacionadas co emprego	52%	47%	44%	42%	37%	52%	47%	44%	42%	37%	44%	42%	40%	29%	19%	42%	37%	35%	19%	9%
Actividades sanitarias e de servizos so..	26%	26%	26%	25%	25%	26%	26%	26%	25%	25%	26%	25%	25%	18%	12%	25%	25%	24%	12%	7%
Actividades sanitarias e de servizos so..	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	16%	11%	23%	23%	23%	11%	7%
Actividades xurídicas e de contabilidad..	26%	25%	25%	24%	23%	26%	25%	25%	24%	23%	25%	24%	24%	17%	12%	24%	23%	23%	12%	7%
Acuicultura	10%	10%	10%	9%	9%	10%	10%	10%	9%	9%	10%	9%	9%	7%	5%	9%	9%	5%	3%	
Administración pública e defensa; Seg..	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	14%	10%	20%	20%	20%	10%	6%
Agricultura, ganderaría, caza e servizos ..	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	9%	6%	13%	13%	6%	4%	
Almacenamento e actividades anexas ..	20%	19%	19%	18%	17%	20%	19%	19%	18%	17%	19%	18%	18%	13%	9%	18%	17%	9%	5%	
Artes gráficas e reprodución de sport..	45%	42%	41%	39%	36%	45%	42%	41%	39%	36%	41%	39%	38%	27%	18%	39%	36%	35%	18%	9%
Comercio polo miúdo, salvo de vehícul..	27%	26%	26%	25%	24%	27%	26%	26%	25%	24%	26%	25%	24%	18%	12%	25%	24%	23%	12%	7%
Comercio polo xunto e intermediarios ..	30%	28%	27%	27%	25%	30%	28%	27%	27%	25%	27%	27%	26%	19%	13%	27%	25%	24%	13%	7%
Confección de roupa de vestir e indust..	36%	35%	34%	33%	32%	36%	35%	34%	33%	32%	34%	33%	32%	23%	16%	33%	32%	31%	16%	8%
Construción	31%	30%	29%	28%	27%	31%	30%	29%	28%	27%	29%	28%	28%	20%	14%	28%	27%	26%	14%	7%
Coquerías e refino de petróleo	29%	28%	28%	28%	28%	29%	28%	28%	28%	28%	28%	28%	28%	20%	14%	28%	28%	27%	14%	8%
Edición	34%	32%	31%	30%	28%	34%	32%	31%	30%	28%	31%	30%	29%	21%	14%	30%	28%	27%	14%	7%
Educación de mercado	21%	21%	21%	21%	20%	21%	21%	21%	21%	20%	21%	21%	21%	15%	10%	21%	20%	20%	10%	6%
Educación de non mercado	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	19%	13%	10%	19%	19%	19%	10%	6%
Fabricación de bebidas e industria do t..	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	27%	19%	13%	27%	27%	27%	13%	8%
Fabricación de maquinaria e equipame..	34%	33%	32%	32%	30%	34%	33%	32%	32%	30%	32%	32%	31%	22%	15%	32%	30%	30%	15%	8%
Fabricación de material e equipament..	29%	28%	28%	27%	29%	28%	28%	28%	28%	27%	28%	28%	28%	19%	14%	28%	27%	27%	14%	8%
Fabricación de mobles	44%	42%	40%	39%	36%	44%	42%	40%	39%	36%	40%	39%	37%	27%	18%	39%	36%	34%	18%	9%
Fabricación de produtos de caucho e pl..	38%	36%	35%	34%	33%	38%	36%	35%	34%	33%	35%	34%	33%	24%	16%	34%	33%	32%	16%	8%
Fabricación de produtos informáticos, ..	34%	33%	32%	32%	30%	34%	33%	32%	32%	30%	32%	32%	31%	22%	15%	32%	30%	30%	15%	8%
Fabricación de produtos lácteos	30%	29%	29%	29%	28%	30%	29%	29%	29%	28%	29%	29%	28%	20%	14%	29%	28%	28%	14%	8%
Fabricación de produtos metálicos, ag..	40%	38%	37%	36%	34%	40%	38%	37%	36%	34%	37%	36%	35%	25%	17%	36%	34%	33%	17%	8%
Fabricación de produtos para a alimen..	30%	29%	29%	29%	28%	30%	29%	29%	29%	28%	29%	29%	28%	20%	14%	29%	28%	28%	14%	8%
Fabricación de vehículos de motor, re..	100%	98%	92%	85%	72%	100%	98%	92%	85%	72%	92%	85%	79%	57%	34%	85%	72%	65%	34%	11%
Fabricación doutro material de transp..	40%	38%	37%	36%	33%	40%	38%	37%	36%	33%	37%	36%	35%	25%	16%	36%	33%	32%	16%	8%
Fabricación doutros produtos mineral..	35%	34%	33%	32%	31%	35%	34%	33%	32%	31%	33%	32%	32%	22%	15%	32%	31%	30%	15%	8%
Fornecemento de enerxía eléctrica, ga..	17%	16%	16%	16%	16%	17%	16%	16%	16%	16%	16%	16%	16%	11%	8%	16%	16%	16%	8%	5%
Industria da madeira e da cortiza, agá..	52%	48%	46%	44%	40%	52%	48%	46%	44%	40%	46%	44%	42%	30%	20%	44%	40%	38%	20%	9%
Industria do papel	30%	29%	29%	28%	28%	30%	29%	29%	28%	28%	29%	28%	28%	20%	14%	28%	28%	28%	14%	8%
Industria química e fabricación de pro..	34%	32%	32%	31%	30%	34%	32%	32%	31%	30%	32%	31%	31%	22%	15%	31%	30%	29%	15%	8%
Industria téxtil	52%	48%	46%	44%	40%	52%	48%	46%	44%	40%	46%	44%	42%	30%	19%	44%	40%	38%	19%	9%
Industrias extractivas	41%	38%	37%	35%	32%	41%	38%	37%	35%	32%	37%	35%	34%	25%	16%	35%	32%	31%	16%	8%
Investigación e desenvolvemento	25%	24%	24%	23%	23%	25%	24%	24%	23%	23%	24%	23%	23%	16%	11%	23%	23%	22%	11%	7%
Metalurxia; fabricación de produtos d..	40%	38%	37%	36%	34%	40%	38%	37%	36%	34%	37%	36%	35%	25%	17%	36%	34%	33%	17%	8%
Outras actividades profesionais, cient..	27%	26%	26%	25%	24%	27%	26%	26%	25%	24%	26%	25%	25%	18%	12%	25%	24%	24%	12%	7%
Outras industrias alimentarias	30%	29%	29%	29%	28%	30%	29%	29%	29%	28%	29%	29%	28%	20%	14%	29%	28%	28%	14%	8%
Outras industrias manufactureiras	100%	100%	100%	93%	78%	100%	100%	100%	93%	78%	100%	93%	85%	62%	37%	93%	78%	70%	37%	12%
Outros servizos persoais	35%	32%	31%	29%	27%	35%	32%	31%	29%	27%	31%	29%	28%	21%	14%	29%	27%	25%	14%	7%
Pesca	10%	10%	10%	9%	9%	10%	10%	10%	9%	9%	10%	9%	9%	7%	5%	9%	9%	5%	3%	
Procesamento e conservación de carn..	30%	29%	29%	29%	28%	30%	29%	29%	29%	28%	29%	29%	28%	20%	14%	29%	28%	28%	14%	8%
Procesamento e conservación de peixe..	30%	29%	29%	29%	28%	30%	29%	29%	29%	28%	29%	29%	28%	20%	14%	29%	28%	28%	14%	8%
Programación, consultoría e outras ac..	23%	22%	22%	22%	22%	23%	22%	22%	22%	22%	22%	22%	22%	15%	11%	22%	22%	21%	11%	6%
Publicidade e estudos de mercado	31%	29%	28%	28%	26%	31%	29%	28%	28%	26%	28%	28%	27%	19%	13%	28%	26%	25%	13%	7%
Reparación de ordenadores, efectos p..	22%	22%	21%	21%	20%	22%	22%	21%	21%	20%	21%	21%	20%	15%	10%	21%	20%	19%	10%	6%
Reparación e instalación de maquinari..	36%	35%	34%	33%	31%	36%	35%	34%	33%	31%	34%	33%	32%	23%	16%	33%	31%	31%	16%	8%
Seguros, reaseguros e fondos de pensi..	31%	30%	29%	28%	26%	31%	30%	29%	28%	26%	29%	28%	27%	19%	13%	28%	26%	25%	13%	7%
Servizos de aloxamento	100%	100%	100%	92%	77%	100%	100%	100%	92%	77%	100%	92%	85%	63%	38%	92%	77%	70%	38%	13%
Servizos de comidas e bebidas	100%	100%	100%	92%	77%	100%	100%	100%	92%	77%	100%	92%	85%	63%	38%	92%	77%	70%	38%	13%
Servizos financeiros, agás seguros e f..	22%	22%	22%	22%	21%	22%	22%	22%	22%	21%	22%	22%	22%	15%	11%	22%	21%	21%	11%	6%
Servizos técnicos de arquitectura e en..	27%	26%	26%	25%	24%	27%	26%	26%	25%	24%	26%	25%	25%	18%	12%	25%	24%	24%	12%	7%
Silvicultura e explotación forestal	18%	17%	16%	16%	15%	18%	17%	16%	16%	15%	16%	16%	16%	11%	8%	16%	15%	15%	8%	5%
Suministro de auga, actividades de sa..	17%	17%	17%	17%	16%	17%	17%	17%	17%	16%	17%	17%	17%	12%	8%	17%	16%	16%	8%	5%
Telecomunicacións	24%	24%	24%	23%	23%	24%	24%	23%	23%	23%	24%	23%	23%	16%	11%	23%	23%	22%	11%	7%
Transporte marítimo e por vías naveg..	34%	31%	30%	28%	25%	34%	31%	30%	28%	25%	30%	28%	27%	20%	14%	28%	25%	23%	14%	7%
Transporte terrestre e por tubaxe	23%	22%	21%	20%	19%	23%	22%	21%	20%	19%	21%	20%	20%	15%	10%	20%	19%	18%	10%	6%
Venda e reparación de vehículos de mo..	40%	37%	36%	34%	31%	40%	37%	36%	34%	31%	36%	34%	32%	24%	16%	34%	31%	29%	16%	8%

Utilizando as agrupacións de ramas en 11 sectores (segundo as agrupacións recomendadas polo IGE), prodúcese unha visión resumida dos distintos escenarios. As porcentaxes que se mostran a nivel dos 11 sectores son as medias ponderadas polo peso do PIB das ramas dentro do correspondente sector.

TÁBOA ESCENARIOS RESUMIDOS – 11 SECTORES

	FASE 0					FASE 1					FASE 2					FASE 3				
	PEOR	MEDIO	BASE	PREFERIB..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFERIB..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFERIB..	MEJOR	PEOR	MEDIO	BASE	PREFERIB..	MEJOR
Actividades artísticas, recreativas y de entretenimiento; otras actividades de servicios; actividades de los hogares como empleadores de personal doméstico & Otros	53%	52%	52%	48%	41%	53%	52%	52%	48%	41%	52%	48%	45%	34%	22%	48%	41%	38%	22%	11%
Actividades financieras y de seguros	24%	24%	23%	23%	23%	24%	24%	23%	23%	23%	23%	23%	23%	16%	11%	23%	23%	22%	11%	7%
Actividades inmobiliarias	22%	22%	21%	21%	21%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%	21%	21%	21%	11%	6%
Actividades profesionales, científicas y técnicas; actividades administrativas y servicios auxiliares	29%	28%	27%	26%	25%	29%	28%	27%	26%	25%	27%	26%	26%	18%	13%	26%	25%	24%	13%	7%
Administración pública y defensa; seguridad social obligatoria; educación; actividades sanitarias y de servicios sociales	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%	21%	21%	21%	11%	6%
Agricultura, ganadería, silvicultura y pesca	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	13%	9%	6%	13%	12%	12%	6%	4%
Comercio al por mayor y al por menor; reparación de vehículos de motor y motocicletas; transporte y almacenamiento; hostelería	47%	45%	45%	42%	37%	47%	45%	45%	42%	37%	45%	42%	40%	29%	19%	42%	37%	35%	19%	8%
Construcción	31%	30%	29%	28%	27%	31%	30%	29%	28%	27%	29%	28%	28%	20%	14%	28%	27%	26%	14%	7%
Industria manufacturera	45%	43%	42%	40%	37%	45%	43%	42%	40%	37%	42%	40%	39%	28%	18%	40%	37%	35%	18%	9%
Industrias extractivas; suministro de energía eléctrica, gas, vapor y aire acondicionado; suministro de agua, actividades de saneamiento, gestión de re..	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	17%	12%	9%	18%	17%	17%	9%	5%
Información y comunicaciones	25%	24%	24%	24%	23%	25%	24%	24%	24%	23%	24%	24%	23%	16%	12%	24%	23%	23%	12%	7%

PERÍODO TEMPORAL

Os cálculos resultantes dos escenarios escollidos realízanse a nivel semanal, polo que é necesario determinar o número de semanas a considerar en cada Fase.

SIMULACIÓN 1

Primeiro determínase o número de semanas que se considera en cada fase.

A fase denominada “Esenciais” tivo unha duración temporal limitada duns 10 días (do 31 de marzo ao 12 de abril). Atribúselles así unha duración de *semana e media*.

A Fase 0 sucedeu en dous momentos no tempo, a primeira entre o 14 de Marzo e o 31 de Marzo (17 días), e a segunda do 9 de Abril ata o 11 de Maio (32 días). Un total de 49 días, é dicir, aproximadamente unhas sete ou oito semanas.

As seguintes Fases 1, 2, 3 teñen, en principio, unha duración mínima de dúas semanas.

Para esta simulación escóllense os seguintes prazos temporais para cada Fase:

FASE	SEMANAS
ESENCIAIS	1,5
FASE 0	8
FASE 1	2
FASE 2	2
FASE 3	2

Unha vez determinados os tempos, selecciónanse os escenarios que se considerarán para cada Fase. No caso da FASE de peche de servizos non esenciais, así como a FASE 0, utilízanse os escenarios BASE que se corresponden coa información máis actualizada dispoñible proporcionada polo IGE.

Para a FASE 1 mantéñense todos os sectores en escenario BASE agás dous, que se considera que, de acordo co “Plan para a Transición cara a unha nova normalidade”, serán favorecidos:

1. Actividades artísticas, recreativas e de entretemento; outras actividades de servizos; actividades dos fogares como empregadores de persoal doméstico & Outros
2. Comercio ao por maior e ao por menor; reparación de vehículos de motor e motocicletas; transporte e almacenamento; hostalaría

En consecuencia, estes dous sectores sitúanse no escenario “PREFERIBLE”.

Para a FASE 2, segundo o “Plan para a Transición cara a unha nova normalidade” haberá máis sectores con maiores niveis de relaxación, ademais dos dous sectores anteriormente mencionados. Inclúense por tanto os seguintes sectores no escenario de “PREFERIBLE”, mentres o resto de sectores se manteñen no escenario BASE:

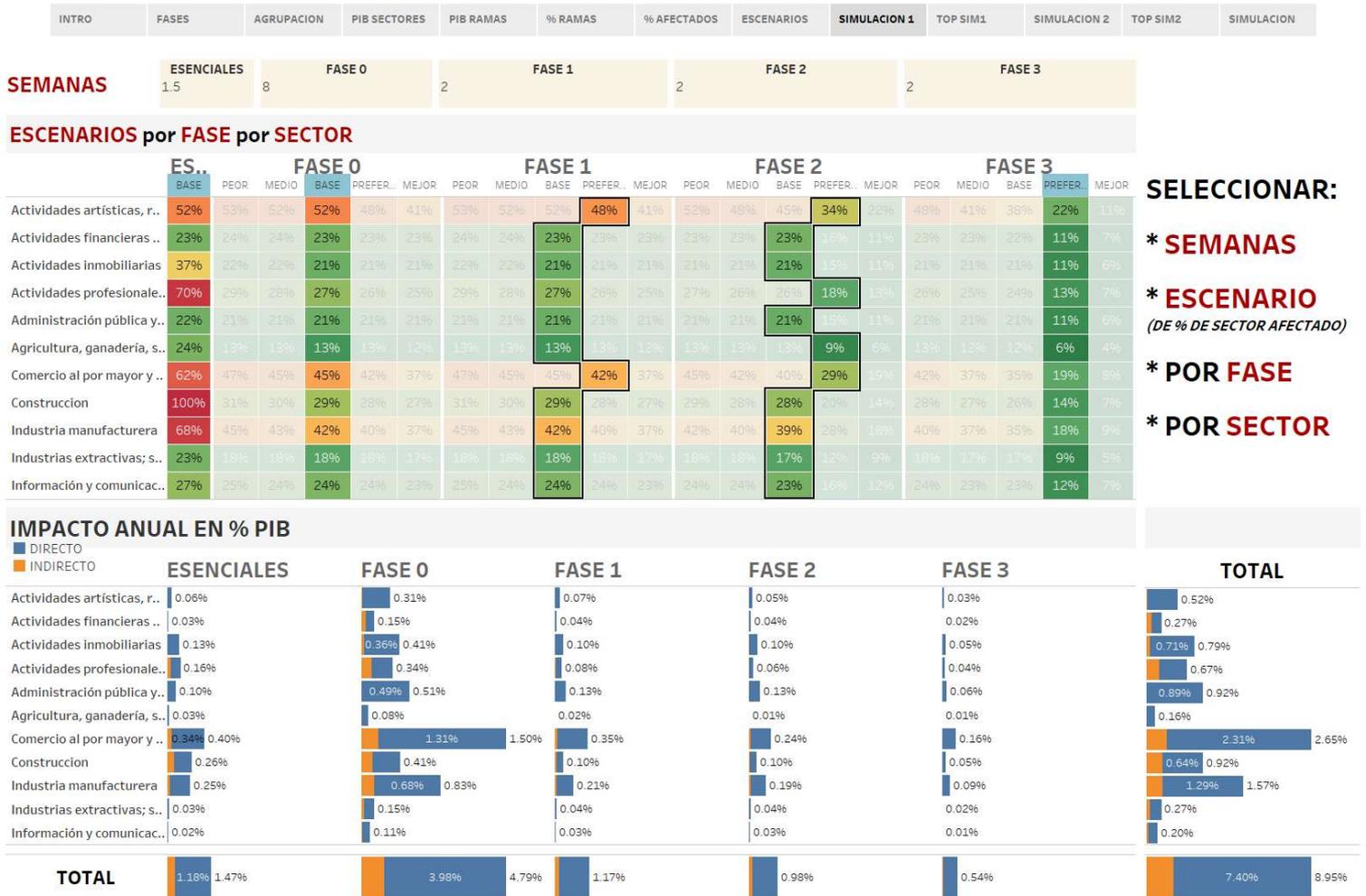
1. Agricultura, gandería, silvicultura e pesca
2. Actividades financeiras e de seguros

Na FASE 3 considérase que todos os sectores se encontran no escenario “PREFERIBLE”.

RESULTADO SIMULACIÓN 1

O resultado mostra un impacto total sobre o PIB de 8,95%, que se pode apreciar na imaxe que segue:

COMITE EXPERTOS COVID-19: IMPACTO SECTORIAL DE LAS MEDIDAS DE DISTANCIAMIENTO SOCIAL

SECTORES QUE PROPORCIONAN O MAIOR IMPACTO DE PROPAGACIÓN

INTRO	FASES	AGRUPACION	PIB SECTORES	PIB RAMAS	% RAMAS	% AFECTADOS	ESCENARIOS	SIMULACION 1	INDIRECTOS	TOP SIM1	SIMULACION 2	TOP SIM2	SIMULACION
-------	-------	------------	--------------	-----------	---------	-------------	------------	--------------	------------	----------	--------------	----------	------------

SEMANAS	ESENCIALES 1.5	FASE 0 8	FASE 1 2	FASE 2 2	FASE 3 2	INDIRECTO
----------------	-------------------	-------------	-------------	-------------	-------------	-----------

ESCENARIOS por FASE por SECTOR

	ES..			FASE 0			FASE 1			FASE 2			FASE 3							
	BASE	PEOR	MEDIO	BASE	PREFER.	MEJOR														
Actividades artísticas, r..	52%	53%	52%	52%	48%	41%	53%	52%	48%	52%	48%	45%	34%	22%	48%	41%	38%	22%	11%	
Actividades financieras ..	23%	24%	24%	23%	23%	23%	24%	24%	23%	23%	23%	23%	23%	16%	11%	23%	23%	22%	11%	7%
Actividades inmobiliarias	37%	22%	22%	21%	21%	21%	22%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%	21%	21%	21%	11%	6%
Actividades profesionale..	70%	29%	28%	27%	26%	25%	29%	28%	27%	26%	26%	26%	18%	13%	26%	25%	24%	13%	7%	
Administración pública y..	22%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	21%	15%	11%	21%	21%	21%	11%	6%
Agricultura, ganadería, s..	24%	13%	13%	13%	13%	12%	13%	13%	13%	13%	13%	13%	9%	6%	13%	12%	12%	6%	4%	
Comercio al por mayor y ..	62%	47%	45%	45%	42%	37%	47%	45%	45%	42%	40%	29%	19%	42%	37%	35%	19%	8%		
Construcción	100%	31%	30%	29%	28%	27%	31%	30%	29%	28%	28%	28%	20%	14%	26%	27%	26%	14%	7%	
Industria manufacturera	68%	45%	43%	42%	40%	37%	45%	43%	42%	40%	39%	28%	18%	40%	37%	35%	18%	9%		
Industrias extractivas; s..	23%	18%	18%	18%	18%	17%	18%	18%	18%	18%	17%	12%	9%	18%	17%	17%	9%	5%		
Información y comunicac..	27%	25%	24%	24%	24%	23%	25%	24%	24%	24%	23%	16%	12%	24%	23%	23%	12%	7%		

SELECCIONAR:

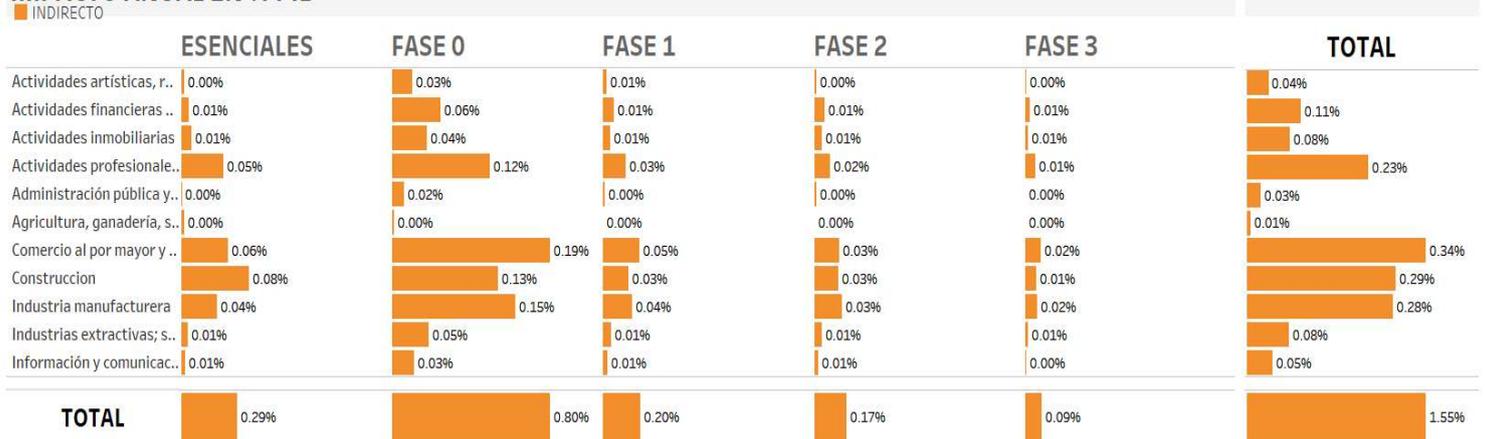
*** SEMANAS**

*** ESCENARIO**
(DE % DE SECTOR AFECTADO)

*** POR FASE**

*** POR SECTOR**

IMPACTO ANUAL EN % PIB

TOP 20 RAMAS CON MÁIS EFECTO PROPAGACIÓN EN SIMULACIÓN 1

I.	FASES	AGRUPACION	PIB SECTORES	PIB RAMAS	% RAMAS	% AFECTADOS	ESCENARIOS	SIMULACION 1	INDIRECTOS	TOP SIM1	TOP INDIRECT..	SIMULACION 2	TOP SIM2	SIMULACION
			ESE..	FASE 0			FASE 1			FASE 2			FASE 3	
			BASE PEOR MEDIO	BASE PREFERIB.. MEJOR	PEOR MEDIO	BASE PREFERIB.. MEJOR	PEOR MEDIO	BASE PREFERIB.. MEJOR	PEOR MEDIO	BASE PREFERIB.. MEJOR	PEOR MEDIO	BASE PREFERIB.. MEJOR	PEOR MEDIO	BASE PREFERIB.. MEJOR
			52% 53% 52%	52% 48% 41%	53% 52%	52% 48% 41%	52% 48% 41%	52% 48% 41%	52% 48% 41%	45% 34%	22%	48% 41% 38%	22% 22%	11%
			23% 24% 24%	23% 23% 23%	24% 24%	23% 21% 21%	23% 21% 21%	23% 21% 21%	23% 21% 21%	23% 21%	11%	23% 23% 23%	23% 23%	11%
			37% 32% 32%	21% 21% 21%	22% 22%	21% 21% 21%	21% 21% 21%	21% 21% 21%	21% 21%	21%	11%	21% 21% 21%	21% 21%	11%
			70% 29% 28%	27% 26% 25%	29% 28%	27% 26% 25%	27% 26% 25%	27% 26% 25%	27% 26%	18%	11%	26% 25% 24%	24% 24%	13%
			22% 21% 21%	21% 21% 21%	21% 21%	21% 21% 21%	21% 21% 21%	21% 21% 21%	21% 21%	21%	11%	21% 21% 21%	21% 21%	11%
			24% 13% 13%	13% 13% 12%	13% 13%	13% 13% 13%	13% 13% 13%	13% 13% 13%	13% 13%	9%	6%	13% 12% 12%	12% 12%	6%
			62% 47% 45%	45% 42% 37%	47% 45%	45% 42% 37%	45% 42% 37%	45% 42% 37%	45% 42%	29%	10%	42% 37% 35%	35% 35%	19%
			100% 31% 30%	29% 26% 27%	31% 30%	29% 26% 27%	29% 26% 27%	29% 26% 27%	29% 26%	28%	14%	29% 27% 26%	26% 26%	14%
			68% 45% 43%	42% 40% 37%	45% 43%	42% 40% 37%	42% 40% 37%	42% 40% 37%	42% 40%	39%	18%	40% 37% 35%	35% 35%	18%
			23% 18% 18%	18% 18% 17%	18% 18%	18% 18% 18%	18% 18% 18%	18% 18% 18%	18% 18%	17%	13%	18% 17% 17%	17% 17%	9%
			27% 25% 24%	24% 24% 22%	25% 24%	24% 24% 24%	24% 24% 24%	24% 24% 24%	24% 24%	23%	16%	24% 23% 22%	22% 22%	12%

SECTOR RAMA ESENCIA.. 1.5 FASE 0 8 FASE 1 2 FASE 2 2 FASE 3 2 INDIRECTO

TOP RAMAS 20	ESENCIALES	FASE 0	FASE 1	FASE 2	FASE 3	TOTAL
Construcción	0.08%	0.13%	0.03%	0.03%	0.01%	0.29%
Comercio polo xunto e intermediarios do comercio, a..	0.03%	0.06%	0.01%	0.01%	0.01%	0.12%
Actividades de seguridade e investigación; servizos a..	0.02%	0.05%	0.01%	0.01%	0.01%	0.09%
Actividades inmobiliarias	0.01%	0.04%	0.01%	0.01%	0.01%	0.08%
Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensi..	0.01%	0.04%	0.01%	0.01%	0.00%	0.07%
Servizos de comidas e bebidas	0.01%	0.04%	0.01%	0.01%	0.00%	0.07%
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire ..	0.01%	0.04%	0.01%	0.01%	0.00%	0.07%
Actividades xurídicas e de contabilidade; actividades ..	0.01%	0.03%	0.01%	0.00%	0.00%	0.05%
Transporte terrestre e por tubaxe	0.00%	0.02%	0.01%	0.00%	0.00%	0.04%
Almacenamento e actividades anexas ao transporte	0.00%	0.02%	0.01%	0.00%	0.00%	0.04%
Reparación e instalación de maquinaria e equipamen..	0.00%	0.02%	0.01%	0.00%	0.00%	0.04%
Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria ..	0.01%	0.02%	0.00%	0.00%	0.00%	0.04%
Servizos de aloxamento	0.00%	0.02%	0.00%	0.00%	0.00%	0.03%
Actividades artísticas, recreativas e de entretentem..	0.00%	0.02%	0.00%	0.00%	0.00%	0.03%
Servizos técnicos de arquitectura e enxeñería; ensaio..	0.01%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.03%
Fabricación de vehículos de motor, remolques e semi..	0.00%	0.02%	0.00%	0.00%	0.00%	0.03%
Telecomunicacións	0.00%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%
Outras actividades profesionais, científicas, técnicas..	0.01%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%
Coquerías e refino de petróleo	0.00%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%
Actividades sanitarias e de servizos sociais de merca..	0.00%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%
TOTAL	0.23%	0.62%	0.15%	0.13%	0.07%	1.21%

SIMULACIÓN 2

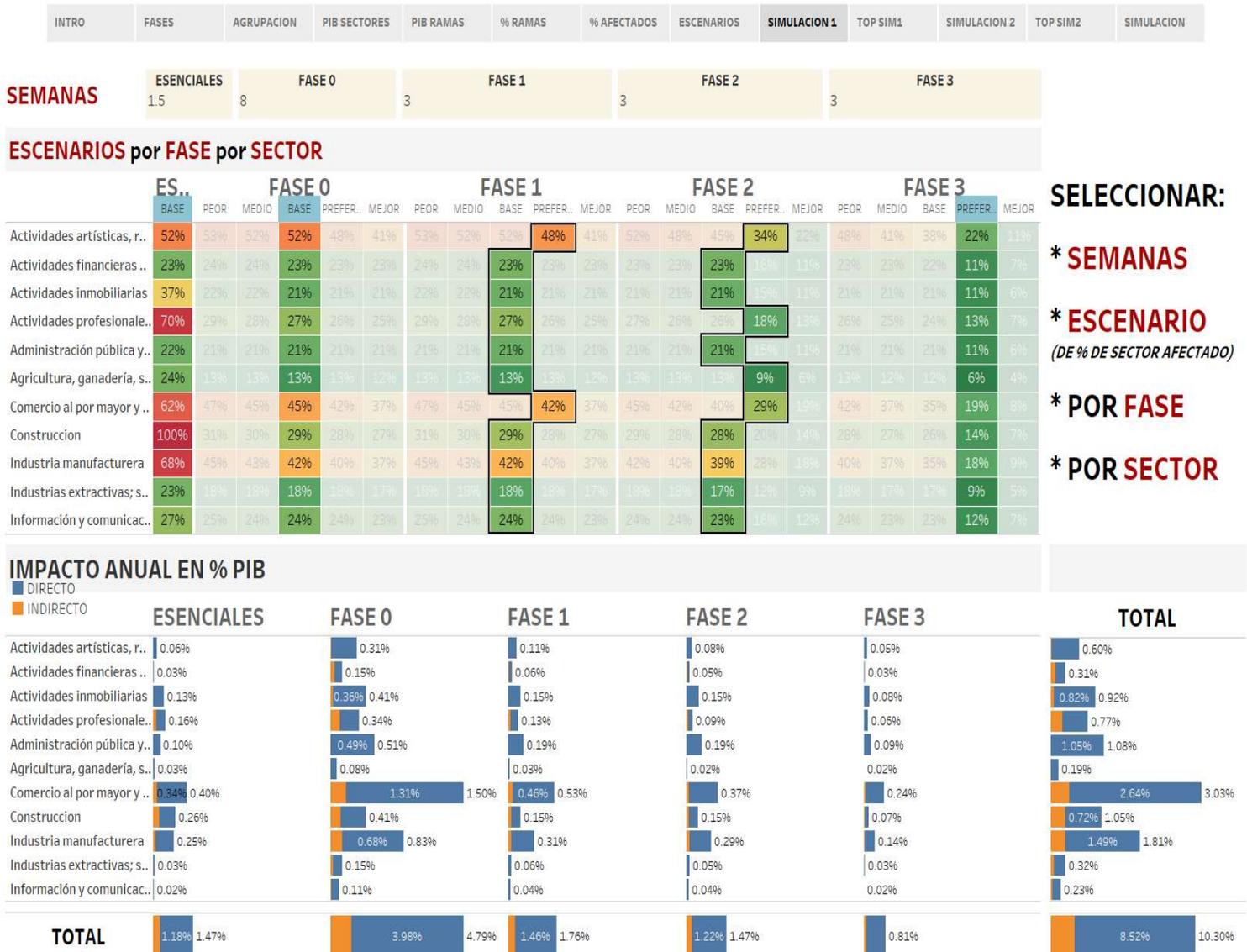
Realízase unha segunda simulación, mantendo os mesmos escenarios descritos na simulación 1 para cada Fase, pero estresando o factor tempo.

Auméntase o número de semanas que as fases 1, 2, 3 estarán en vigor ata tres semanas:

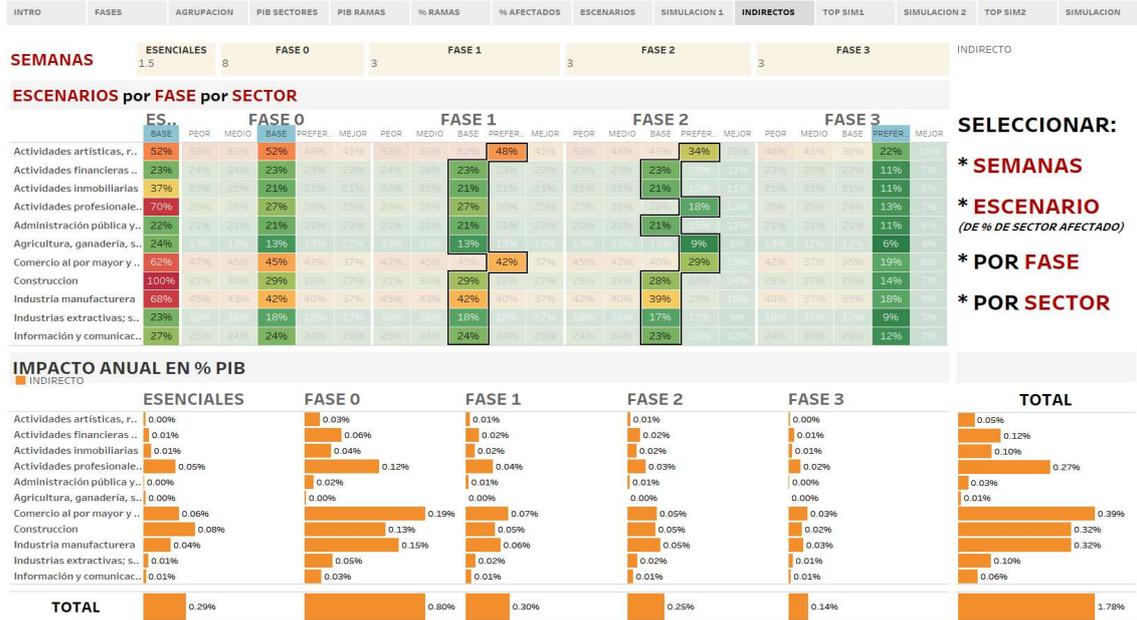
FASE	SEMANAS
ESENCIAIS	1,5
FASE 0	8
FASE 1	3
FASE 2	3
FASE 3	3

RESULTADO SIMULACIÓN 2

Estímase un impacto agregado sobre o PIB do 10,30%:

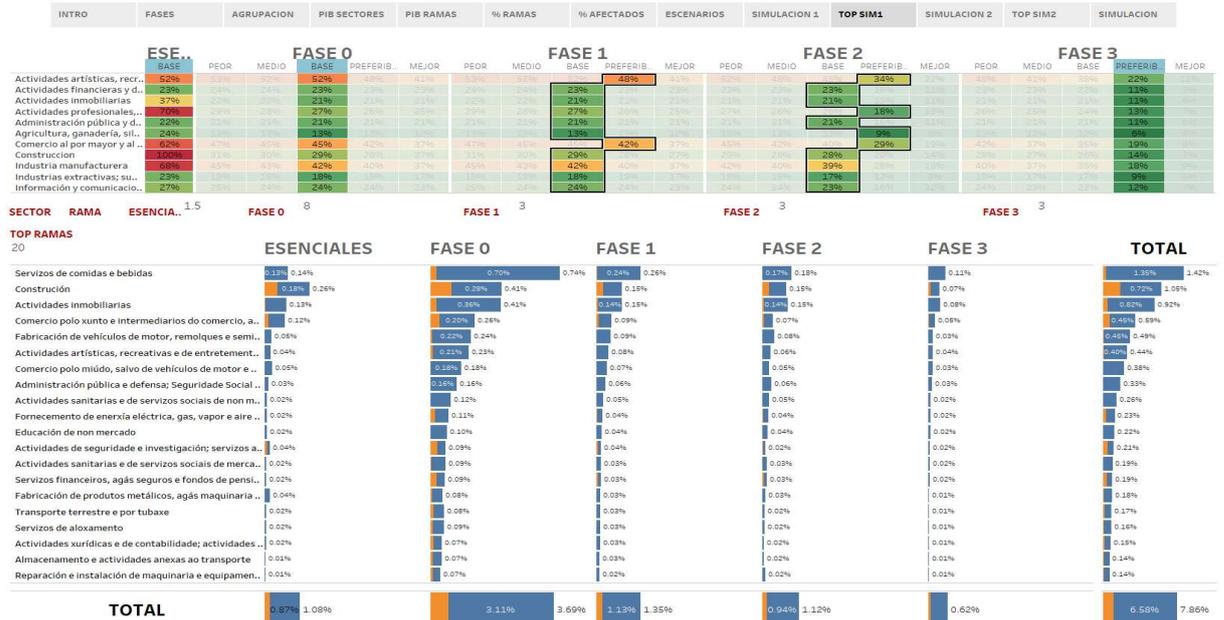

SECTORES QUE PROPORCIONAN O MAIOR IMPACTO DE PROPAGACIÓN

TOP 20 RAMAS MÁIS IMPACTADAS SIMULACIÓN 2

As 20 Ramas máis afectadas supoñen o 76% do impacto sobre o PIB da simulación:

TOP 20 RAMAS CON MÁIS EFECTO PROPAGACIÓN EN SIMULACIÓN 2

I. FASES		AGRUPACION	PIB SECTORES			PIB RAMAS			% RAMAS	% AFECTADOS	ESCENARIOS	SIMULACION 1	INDIRECTOS	TOP SIM1	TOP INDIRECT..	SIMULACION 2	TOP SIM2	SIMULACION
ESE..			FASE 0			FASE 1			FASE 2			FASE 3						
BASE			BASE	PREFERIB.	MEJOR	BASE	PREFERIB.	MEJOR	BASE	PREFERIB.	MEJOR	BASE	PREFERIB.	MEJOR	BASE	PREFERIB.	MEJOR	
Actividades artísticas, recre...	52%	33%	32%	32%	52%	45%	41%	35%	52%	48%	41%	52%	48%	41%	35%	32%	32%	52%
Actividades financieras y d...	28%	25%	24%	25%	28%	25%	25%	25%	28%	25%	25%	28%	25%	25%	25%	25%	25%	28%
Actividades inmobiliarias	37%	25%	25%	21%	37%	21%	21%	25%	37%	21%	21%	37%	21%	21%	21%	21%	21%	37%
Actividades profesionales...	70%	25%	25%	27%	70%	25%	25%	25%	70%	25%	25%	70%	25%	25%	25%	25%	25%	70%
Administración pública y d...	22%	21%	21%	23%	22%	21%	21%	21%	22%	21%	21%	22%	21%	21%	21%	21%	21%	22%
Agricultura, ganadería, sil...	24%	13%	13%	13%	24%	13%	13%	13%	24%	13%	13%	24%	13%	13%	13%	13%	13%	24%
Comercio al por mayor y al...	62%	47%	45%	45%	62%	37%	37%	47%	62%	42%	37%	62%	42%	37%	42%	37%	35%	62%
Construcción	100%	11%	10%	20%	100%	20%	27%	31%	100%	29%	27%	100%	29%	27%	100%	29%	27%	100%
Industria manufacturera	68%	45%	43%	42%	68%	40%	37%	45%	68%	40%	37%	68%	40%	37%	68%	40%	37%	68%
Industrias extractivas; su...	23%	15%	15%	18%	23%	15%	15%	15%	23%	15%	15%	23%	15%	15%	15%	15%	15%	23%
Información y comunicacio...	27%	25%	24%	24%	27%	24%	24%	24%	27%	24%	24%	27%	24%	24%	24%	24%	24%	27%
SECTOR	RAMA	ESENCIA..	FASE 0	FASE 1	FASE 2	FASE 3	INDIRECTO											
TOP RAMAS		20	ESENCIALES		FASE 0	FASE 1	FASE 2	FASE 3	TOTAL									
Construcción		0.08%	0.08%	0.13%	0.05%	0.05%	0.02%	0.32%										
Comercio polo xunto e intermed...		0.03%	0.03%	0.06%	0.02%	0.02%	0.01%	0.14%										
Actividades de seguridade e investigación; servizos a...		0.02%	0.02%	0.05%	0.02%	0.01%	0.01%	0.11%										
Actividades inmobiliarias		0.01%	0.01%	0.04%	0.02%	0.02%	0.01%	0.10%										
Servizos financeiros, agás seguros e fondos de pensi...		0.01%	0.01%	0.04%	0.02%	0.01%	0.01%	0.09%										
Servizos de comidas e bebidas		0.01%	0.01%	0.04%	0.01%	0.01%	0.01%	0.08%										
Fornecemento de enerxía eléctrica, gas, vapor e aire ...		0.01%	0.01%	0.04%	0.01%	0.01%	0.01%	0.08%										
Actividades xurídicas e de contabilidade; actividades...		0.01%	0.01%	0.03%	0.01%	0.01%	0.00%	0.05%										
Transporte terrestre e por tubaxe		0.00%	0.00%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.05%										
Almacenamento e actividades anexas ao transporte		0.00%	0.00%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.05%										
Reparación e instalación de maquinaria e equipamen...		0.00%	0.00%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.04%										
Fabricación de produtos metálicos, agás maquinaria...		0.01%	0.01%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.04%										
Servizos de aloxamento		0.00%	0.00%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.04%										
Actividades artísticas, recreativas e de entretemen...		0.00%	0.00%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.04%										
Fabricación de vehículos de motor, remolques e semi...		0.00%	0.00%	0.02%	0.01%	0.01%	0.00%	0.04%										
Servizos técnicos de arquitectura e enxeñaría; ensaio...		0.01%	0.01%	0.01%	0.01%	0.01%	0.00%	0.03%										
Telecomunicacións		0.00%	0.00%	0.01%	0.01%	0.01%	0.00%	0.03%										
Outras actividades profesionais, científicas, técnicas...		0.01%	0.01%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.03%										
Coquerías e refino de petróleo		0.00%	0.00%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.03%										
Actividades sanitarias e de servizos sociais de merca...		0.00%	0.00%	0.01%	0.00%	0.00%	0.00%	0.02%										
TOTAL		0.23%	0.23%	0.62%	0.23%	0.19%	0.11%	1.39%										

INTRO	FASES	AGRUPACION	PIB SECTORES	PIB RAMAS	% RAMAS	% AFECTADOS	ESCENARIOS	SIMULACION 1	TOP SIM1	SIMULACION 2	TOP SIM2	SIMULACION
-------	-------	------------	--------------	-----------	---------	-------------	------------	--------------	----------	--------------	----------	------------

PESO PIB GALICIA POR SECTORES 2016

